

Valstybinio audito ataskaita

LIETUVOS RESPUBLIKOS 2016 METŲ
VALSTYBĖS KONSOLIDUOTŲJŲ
FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO
ATASKAITŲ RINKINIŲ TEISINGUMAS IR
VALSTYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO
VERTINIMAS

2017 m. rugsėjo 29 d. Nr. FA-2017-P-60-5-7-1

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto svetainėje www.vkontrole.lt

TURINYS

<u>PAGRINDINIAI ATASKAITOS FAKTAI</u>	<u>3</u>
<u>SANTRAUKA</u>	<u>4</u>
<u>IŽANGA</u>	<u>10</u>
<u>AUDITO REZULTATAI</u>	<u>12</u>
<u>1. Valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio vertinimas</u>	<u>12</u>
1.1. Valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų iškraipymų, o apskaitos ir atskaitomybės procesas tobulintinas	12
1.2. Valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje nėra reikšmingų klaidų, tačiau apskaitos ir atskaitomybės procesas tobulintinas	23
<u>2. Valstybės biudžeto vykdymo vertinimas</u>	<u>27</u>
2.1. Biudžeto valdysenos reforma dar tik pradeda	27
2.2. Turime galimybes mažinti įstaigų veiklos išlaidas	28
2.3. Pasirinktos priemonės kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčio didinimui buvo netinkamos	47
<u>REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS</u>	<u>49</u>
<u>PRIEDAI</u>	<u>65</u>
1 priedas. Audito apimtis ir metodai	65
2 priedas. Rekomendacijos subjektams dėl vidaus kontrolės	69

PAGRINDINIAI ATASKAITOS FAKTAI

47,1	18,0	7,5	7,9
mlrd. Eur	mlrd. Eur	mlrd. Eur	mlrd. Eur
Valstybės turtas	Valstybės įsipareigojimai	Valstybės biudžeto pajamos	Valstybės biudžeto išlaidos

5 metus iš eilės

nustatome reikšmingų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų iškraipymų

19 proc. grynojo turto

duomenų teisingumo finansinių ataskaitų rinkinyje negalime patvirtinti

Pirmi metai

biudžeto vykdymo ataskaitos visais atvejais teisingos

SANTRAUKA

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Konstitucijos 134 straipsniu, Seimo statutu¹, Valstybės kontrolės įstatymu², Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu³ ir Biudžeto sandaros įstatymu⁴, atlikome 2016 metų valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio auditą ir 2016 metų valstybės biudžeto vykdymo vertinimo auditą.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, tarptautinius audito standartus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl valstybės konsoliduotų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pareiškiama audito išvadoje. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 1 priede „Audito apimtis ir metodai“ (65 psl.).

Pagrindiniai rezultatai

Valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys

Valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų iškraipymų, o apskaitos ir atskaitomybės procesas tobulintinas

Nustatėme duomenų iškraipymų žemesniojo konsolidavimo lygio subjektų finansinių ataskaitų rinkiniuose, kurių visuma turi reikšmingos įtakos valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų teisingumui.

Vyriausybė savo programos įgyvendinimo plane yra numačiusi nustatyti atitinkamų turto rūšių valdymo efektyvumo rodiklius, todėl svarbu turėti teisingą ir patikimą informaciją apie valstybės turtą ir įsipareigojimus. Tokių duomenų neturint, turto valdymo efektyvumo rodiklių skaičiavimas bus netikslus, o rezultatai – nepanaudojami.

Pagrindinė klaidų priežastis – silpna institucijų vidaus kontrolė

Vidaus kontrolės veikla dalyje institucijų yra silpna – nesukurta vidaus kontrolės aplinka, užtikrinanti pakankamą valstybės turto ir finansų tvarkymą ir valdymą laikantis galiojančių įstatymų ir teisės aktų, išteklių saugojimą nuo praradimo. Vidaus kontrolės svarbos supratimas audituojamuose subjektuose yra nepakankamas. Nustatėme atvejų, kai nevykdoma turimo turto kontrolė – jis neregistruojamas tinkamai ir laiku, formaliai inventorizuojamas, nesilaikoma turto pajamavimo, išdavimo ir nurašymo tvarkos.

---

¹ LR Seimo statutas, 1994-02-17 Nr. I-399 (su vėlesniais pakeitimais), 225 str. 2 d.

² LR valstybės kontrolės įstatymas, 1995-05-30 Nr. I-907 (su vėlesniais pakeitimais), 9 str. 3 d. 1 p.

³ LR viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 30 str. 2 d. 1 p. ir 3 d.

⁴ LR biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 37 str. 2 d.

Reikšminga duomenų dalis apie valstybės turtą, įsipareigojimus ir pajamas yra vis dar nepatikima

Valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys dar neparodo teisingos mūsų valstybei priklausančio turto, įsipareigojimų ir pajamų vertės, nes nėra baigtos įgyvendinti praėjusių auditų metu teiktos rekomendacijos. Buhalterinėje apskaitoje neužregistruota valstybinės reikšmės kelių vertė. Nesibaigęs muziejinių kultūros vertybių, Kultūros ministerijos pavaldžių įstaigų apskaitoje užregistruotų simboline vieno euro verte, vertinimo procesas – audituojamų metų pabaigoje dar buvo likę 2,5 mln. vnt. šia verte įvertintų kultūros vertybių. Reikšminga dalis valstybės mokesčių (98 proc.) bei pagrindinės veiklos kitų (8 proc.) pajamų, su jomis susijusių gautinų (37 proc.) ir mokėtinų (35 proc.) sumų yra nepatikima dėl nustatytų Mokesčių apskaitos informacinės sistemos trūkumų.

Ne visa į valstybės finansines ataskaitas įtraukta žemė yra valstybės – yra žemės sklypų, kurių perleidimo fizinių asmenų nuosavybėn faktas neįformintas, tačiau už juos yra sumokėta investiciniais čekiais praeityje ir juos naudoja fiziniai asmenys. Kokia laisvos valstybinės žemės fondo dalis turės būti perleista fizinių asmenų nuosavybėn, nėra žinoma.

Reikšmingos nekilnojamųjų kultūros vertybių dalies (12 proc.) vertės tikslinimas atliekamas neteisingai.

Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos optimizavimas pradėtas, bet apskaitos ir atskaitomybės procesas tapo dar painesnis

Siekiant gauti patikimą ir objektyvią finansinių ataskaitų rinkinių informaciją, reikalingą ekonominiams sprendimams priimti, praėjusio audito metu rekomendavome Vyriausybei tęsti viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos optimizavimo procesą: mažinti viešojo sektoriaus subjektų skaičių ir centralizuoti buhalterinės apskaitos funkciją. Rekomendacija yra įgyvendinama, tačiau nuo 2016-01-01 viešojo sektoriaus subjektams priskyrus vienuolika Investicijų įstatyme nurodytų fondų fondų, jų apskaitos procesas tapo painus.

Fondų fondus administruojančios įmonės nepriskiriamos viešo sektoriaus subjektams, todėl savo įmonių apskaitą tvarko, finansinius ataskaitų rinkinius rengia ir teikia vadovaudamosi verslo subjektų apskaitą ir atskaitomybę reglamentuojančiais teisės aktais, o fondų fondų – vadovaudamosi viešojo sektoriaus subjektų apskaitą ir atskaitomybę reglamentuojančiais teisės aktais. Administruojančios įmonės priskiriamos centrinės valdžios sektoriui, o visos jų sąnaudos yra padengiamos iš valstybės biudžeto lėšų. Tai rodo, kad valstybė prisiima įsipareigojimus už šių įmonių veiklą, todėl yra tikslinga jas įtraukti į viešojo sektoriaus subjektų sąrašą. Tuomet šios įmonės privalėtų rengti finansinių ataskaitų rinkinius tik pagal vienus – viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, o tai joms leistų sumažinti administracinę naštą. Fondų fondus administruojančias įmones įtraukus į viešojo sektoriaus subjektų sąrašą, būtų teisingiau atvaizduojamas valstybės turtas ir įsipareigojimai valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų, taigi ir nacionaliniame finansinių ataskaitų rinkiniuose.

Valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys

Valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje nėra reikšmingų klaidų, tačiau apskaitos ir atskaitomybės procesas tobulintinas

Duomenys apie valstybės biudžeto pajamas pagal rūšis yra netikslūs, jie valstybės biudžeto pajamų plano vykdymo ataskaitoje ir aiškinamajame rašte pateikti ne pagal baigtinius (galutinius) metų buhalterinės apskaitos duomenis.

Išlaidos pagal funkcinę klasifikaciją tikslintinos, nes dėl esamo teisinio reglamentavimo įstaigos, priskirdamos analogiškas išlaidas valstybės funkcijoms, taiko skirtingą praktiką.

Siekiant, kad ir aukštesniojo, ir žemesniojo lygio ataskaitų rinkiniai būtų teisingi ir mažėtų administracinė našta viešojo sektoriaus subjektams, Valstybės kontrolė teikė rekomendaciją dėl atskaitomybės tobulinimo. Ji įgyvendinta tik iš dalies, nes biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo procesas išlieka tobulintinas (žr. 1.2 poskyrį).

Valstybės biudžeto vykdymas

Biudžeto valdysenos reforma dar tik pradedama

Praėjusiais metais teikėme rekomendacijas dėl biudžeto formavimo tobulinimo. Lietuvos Respublikos Vyriausybė parengė priemonių planą strateginio planavimo ir biudžeto formavimo sistemos pertvarkai. Įvertinus numatytas priemones ir įgyvendinimo terminus, biudžeto valdysenos reforma dar tik pradedama, o rezultatų galima tikėtis ne anksčiau kaip 2021–2022 m. (plačiau apie biudžeto formavimo tobulinimo rekomendacijų įgyvendinimą bus pateikta valstybinio audito ataskaitoje „Auditų „Programinis biudžetas: strateginių veiklos planų sudarymas ir įgyvendinimo stebėseną“ ir „Valstybės investicijų 2015 metais programos valdymas“ rekomendacijų įgyvendinimo eiga“).

Vykdamas valstybės biudžeto pertvarką ir rengiant ateinančių metų valstybės biudžetą būtina atkreipti dėmesį į tai, kad socialinės ir sveikatos priežiūros politikos srityse valstybė teisės aktais prisiima įsipareigojimus, tačiau neužtikrina jų tinkamo finansavimo valstybės biudžeto lėšomis, o įsipareigojimai dengiami ar socialinė politika vykdoma iš socialinio draudimo ar privalomojo sveikatos draudimo fondų lėšų (plačiau apie tai skaityti valstybinio audito ataskaitose „Privalomojo sveikatos draudimo fondo 2016 metų ataskaitų rinkinio teisingumas bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas“ ir „Valstybinio socialinio draudimo fondo 2016 metų ataskaitų rinkinio teisingumas bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas“ (žr. 2.1 poskyrį)).

Turime galimybes mažinti įstaigų veiklos išlaidas

Šio audito metu analizavome tas 2016 m. valstybės biudžeto išlaidas, kurios panaudotos institucijų ir įstaigų administravimui, valdymui, veiklos vykdymui: transportui, ekspertams ir konsultantams, laboratorijoms. Taip pat auditavome Kalėjų departamentui pavaldžių įstaigų išlaidas remontui, kitoms prekėms ir paslaugoms, darbo užmokesčiui.

Įstaigų veiklos efektyvumo didinimas yra vienas iš valstybės biudžeto lėšų taupymo rezervų. Pagal 2016 m. valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį negalima pasakyti, kiek faktiškai išleista transportui išlaikyti ir apmokėta ekspertams ir konsultantams, nes yra skirtinga praktika priskiriant išlaidas ekonominės klasifikacijos straipsniams. Siekiant ne išleisti suplanuotas lėšas, o efektyviai ir rezultatyviai vykdyti veiklą, nebūtų svarbu atskleisti, kiek atskirai išleista transportui, teisinėms paslaugoms, ekspertams, analizėms ar tyrimams, svarbu – kokia pasiekto rezultato kaina.

Valstybės biudžeto lėšų, skiriamų transportui, reglamentavimas nesudaro sąlygų racionaliam jų naudojimui ir jos naudojamos ne pačiu ekonomiškiausiu būdu

Tarnybinių lengvųjų automobilių skaičius ir išlaidų dydis reglamentuotas tik ribotam įstaigų skaičiui, kurių panaudoti asignavimai nėra reikšmingi. Nustatytos išimties automobiliams, įsigytiems iš ES paramos lėšų, Ūkio ministerijai, taip pat išlaidų transportui dydžio nustatymas nuo asignavimų darbo užmokesčiui – nepagrįsti. Kito transporto, nepriskiriamo tarnybiniam lengvajam, bet naudojamo įstaigų veikloje, skaičius ir išlaidų dydis nereglamentuotas.

Negavome įrodymų, kad pavaldžioms įstaigoms nustatytas optimalus automobilių skaičius ir realaus poreikio analize pagrįstas išlaidų dydis. Viešųjų įstaigų, finansuojamų valstybės biudžeto lėšomis, ir pavaldžioms įstaigoms priklausančių pavaldžių įstaigų transportui skiriama dar mažiau kontrolės.

Įstaigos neanalizuoja, kas taupiau ir efektyviau: pirkti ar nuomotis transporto priemones, pirkti vežimo paslaugas ar mokėti kompensacijas už netarnybinius automobilius, jos nepateikė ekonominio pagrįstumo analizių, skaičiavimų, palyginimų ar kitų dokumentų.

Prieš 10 metų nurodėme, kad biudžetinėse įstaigose naudojami kelionės lapai kaip automobilių ridos ir kuro sunaudojimo kontrolės priemonė yra neefektyvi, bet nuo to laiko esminių pasikeitimų nėra.

Kiek valstybei kainuoja transporto išlaikymas – atskleidžiama neteisingai (žr. 2.2.1 skirsnį).

Lėšų ekspertinėms ir konsultacinėms paslaugoms išleidžiama nedaug, tačiau ne visais atvejais ekonomiškai ir tikslingai

Ekspertams, konsultantams, teisinėms paslaugoms, galimybių studijoms, analizėms ir tyrimams išleidžiama tik apie 0,1 proc. visų valstybės biudžeto išlaidų ir toks paslaugų įsigijimas nėra ydingas pats savaime, tačiau audito rezultatai parodė, kad ne visais atvejais įsigyjamų paslaugų poreikis ir nauda yra pamatuojami ir akivaizdūs. Pavaldžios įstaigos įsigijo paslaugų panašioms tikslams, tai rodo akivaizdų funkcijų centralizavimo poreikį. Kiek išleidžiama ekspertams ir konsultantams, valstybės biudžeto vykdymo ataskaitose atskleidžiama neteisingai (žr. 2.2.2 skirsnį).

Valstybės finansuojamų laboratorijų išlaikymo modelis nėra optimalus

Audito rezultatai parodė, kad dalį valstybinių laboratorijų atliekamų tyrimų gali atlikti ir kitos laboratorijos. Vienkartiniams tyrimams atlikti įsigyjama įranga, kuri vėliau naudojama retai arba visai nenaudojama, o per 50 proc. visų tyrimų atliekama rinkos dalyviams. Tyrimų kainos dažniausiai nepagrįstos sąnaudomis, o tai daro neigiamą įtaką konkurencijai rinkoje ir valstybės biudžetas gali patirti nuostolių (žr. 2.2.3 skirsnį).

Kalėjimų departamentui pavaldžios įstaigos neteisėtai disponavo turtu, neužtikrino tinkamo sutarčių sudarymo ir sprendimų vykdymo kontrolės

Audituotos Kalėjimų departamentui pavaldžios įstaigos disponavo turtu nesivadovaudamos viešosios teisės principu – suteikė teisę neribotą laiką subjektams naudotis patalpomis be teisinio pagrindo, ne visais atvejais reikalavo komunalinių mokesčių, susijusių su šių patalpų naudojimu.

Kalėjimų departamentui pavaldžiose įstaigose nustatėme veiklos užtikrinimui reikalingų sutarčių sudarymo ir sprendimų vykdymo trūkumų, taip pat sutarčių, kuriomis, mūsų vertinimu, įstaigos įsigijo poreikiu nepagrįstų prekių. Įstaigos nepagrindė dokumentais įsigyjamų ir naudojamų statybinių medžiagų sunaudojimo, jas nurašė nesilaikydamos patvirtintų statybinių medžiagų sunaudojimo normų ir nenurodė, kokiems remonto darbams jos buvo sunaudotos. Nustatyti faktai rodo, kad

įstaigos netinkamai planavo savo metinį biudžetą, o gautus valstybės biudžeto asignavimus naudojo neatsakingai.

Visos audituotos Kalėjų departamentui pavaldžios įstaigos nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų: dalį prekių ir paslaugų 2016 m. pirkė įstatyme nenustatytais būdais (be viešųjų pirkimų, pasinaudodamos turimomis sutartimis su tiekėjais, su kuriais sudarytos sutartys pirkti kitų prekių), sutarties galiojimo laikotarpiu prekes pirkė už kitą nei sutartyje nustatytą kainą.

Audituotų įstaigų vidaus kontrolės priemonės darbo užmokesčio priemokų srityje neveikia – jos buvo mokamos ilgiau, nei numato teisės aktai, nepagrįstai ar už darbus, kurie nebuvo atlikti. Įstaigų vadovai nevykdė Biudžetinių įstaigų įstatymu jiems numatytos pareigos – užtikrinti racionalų ir taupų lėšų bei turto naudojimą, veiksmingą biudžetinės įstaigos vidaus kontrolės sistemos sukūrimą, jos veikimą ir tobulinimą (žr. 2.2.4 skirsinį).

Pasirinktos priemonės kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčio didinimui buvo netinkamos

Vykdytas kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčio didinimas neužtikrino, kad būtų sistemiškai ir nuosekliai keliami visų kultūros ir meno darbuotojų atlyginimai. Sprendimų dėl atlyginimo didinimo priėmimas buvo paliktas kiekvienos įstaigos kompetencijai, todėl didinant darbo užmokestį buvo taikomos skirtingos praktikos: tarnybinių atlyginimų koeficientas buvo didinamas ne visiems darbuotojams, o jei padidinamas, tai nebūtinai kultūros ministro įsakymu padidintu dydžiu, o daliai darbuotojų tam tikram laikotarpiui buvo skiriami tik priedai ar priemokos.

Pažymėtina, kad Vyriausybė tikslą – kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokestį priartinti prie šalies vidutinio atlyginimo – išsikėlė 2009 metais, tačiau ir 2016 metų pabaigoje šių darbuotojų atlyginimas buvo mažesnis už šalies vidutinį atlyginimą 38 proc., t. y. tokiu pat dydžiu, koks buvo prieš beveik 10 metų (žr. 2.3 poskyrį).

Išvados

1. Valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų netikslumų, o apskaitos ir atskaitomybės procesas tobulintinas.
2. Dar neturima patikimų duomenų apie dalį valstybės turto, todėl atitinkamų turto rūšių valdymo efektyvumo rodiklių skaičiavimai, kuriuos atlikti planuoja Vyriausybė, bus netikslūs, o rezultatai – nenaudingi.
3. Valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje nėra reikšmingų klaidų, tačiau apskaitos ir atskaitomybės procesas tobulintinas.
4. Mažinti įstaigų veiklos išlaidas galimybių yra, pereinant nuo tikslo detalai suplanuoti ir panaudoti išlaidas pagal ekonominę klasifikaciją prie siekio efektyviai ir rezultatyviai vykdyti veiklą mažiausia kaina. Audito rezultatai atskleidė, kad:
  - valstybės biudžeto išlaidų, skiriamų transportui, reglamentavimas netinkamas, o išlaidos naudojamos ne pačiu ekonomiškiausiu būdu;
  - ne visais atvejais lėšos ekspertinėms ir konsultantų paslaugoms išleidžiamos ekonomiškai ir tikslingai;
  - netikslinga turėti tiek valstybės finansuojamų laboratorijų;

- Kalėjimų departamentui pavaldžiose audituotose įstaigose dėl vidaus kontrolės trūkumų lėšos ir turtas naudojami ir disponuojama jais neteisėtai ir neekonomiškai.
5. Pasirinktos priemonės kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčio didinimui buvo netinkamos ir nedavė laukiamų rezultatų.

Rekomendacijos

Dėl 2016 m. valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio

Finansų ministerijai

1. Siekiant sumažinti administracinę naštą bei užtikrinti teisingą fondų lėšų naudojimą, rekomenduojame priimti sprendimus dėl priemonių gerinant jų valdymą (1 išvada).

Nacionalinei žemės tarnybai

2. Siekiant, kad apskaitoje būtų užregistruota teisinga laisvos žemės ploto vertė, inventorizuoti laisvos valstybinės žemės fondą, nustatyti, kokia jo dalis turės būti perleista fizinių asmenų nuosavybėn, ir atlikti reikiamus koregavimus apskaitoje (1 išvada).

36-ioms audituotoms įstaigoms (jų sąrašas ir rekomendacijos pateikiami 2 priede (69 psl.))

3. Siekiant užtikrinti subjektų ir valstybės finansinių ataskaitų duomenų teisingumą, išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus ir priimti sprendimus dėl vidaus kontrolės sistemos veikimo (1 išvada).

Dėl 2016 m. valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir valstybės biudžeto vykdymo

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

4. Siekiant efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai panaudoti valstybės biudžeto lėšas, sumažinti administracinę naštą, rekomenduojame nustatyti optimalų viešojo sektoriaus transporto ir kitų paslaugų įsigijimo ir lėšų naudojimo kontrolės mechanizmą, kad įstaigos galėtų siekti veiklos rezultatų (4 išvada).
5. Siekiant efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai panaudoti valstybės biudžeto lėšas, optimizuoti valstybės finansuojamų laboratorijų tinklą (4 išvada).

Finansų ministerijai

6. Siekiant, kad subjektai vienodai atskleistų informaciją, ataskaitų duomenys būtų informatyvūs ir palyginami, o išlaidų apskaitos procesas – aiškus ir paprastas, sumažėtų administracinė našta, tikslinga įvertinti, kiek ir kokių duomenų apie išlaidas pagal ekonominę klasifikaciją reikia ekonominiams ar kitiems sprendimams priimti, o tos pačios valstybės išlaidos būtų vienodai ir teisingai priskirtos valstybės funkcijoms (3 išvada).

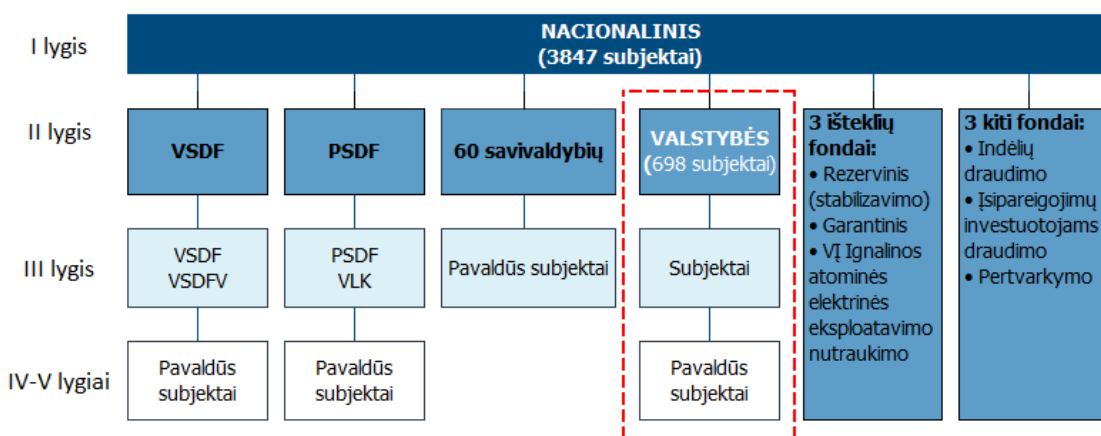
Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (49 psl.).

IŽANGA

Valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį, apimančią valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį (toliau – VKFAR) ir valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį (toliau – VBVAR), rengia Finansų ministerija. Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą⁵ ir Seimo statutą⁶ ministerija šiuos rinkinius turi pateikti iki 2016 m. liepos 31 d. Valstybės kontrolei, o iki spalio 1 d. – Vyriausybei. Pastaroji, pritarusi rinkiniams, iki spalio 10 d. juos pateikia Seimui.

Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą⁷ VKFAR – biudžetinių įstaigų, mokesčių fondų, valstybės išdo, Investicijų įstatyme nurodytų fondų arba finansinių priemonių, kai fondų fondas nesteigiamas, licencijuotų sandėlių kompensavimo fondo ir kitų valstybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų (išskyrus Valstybinio socialinio draudimo fondą, Privalomojo sveikatos draudimo fondą, šių fondų administravimo įstaigas ir jų kontroliuojamus viešojo sektoriaus subjektus bei kitus valstybės išteklių fondus, kurių lėšų sąmatas tvirtina Seimas) finansinių ataskaitų rinkinys, parengtas kaip vieno viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų rinkinys. Visi viešojo sektoriaus subjektai buhalterinę apskaitą turi tvarkyti pagal viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus⁸ (toliau – VSAFAS). Jų grupių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniai rengiami viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje (toliau – VSAKIS). Aukščiausiojo lygio ataskaitos sudaromos konsoliduojant visų viešojo sektoriaus subjektų pateiktus duomenis (1 pav.)

1 pav. Valstybės finansinių ataskaitų rinkinys nacionalinio finansinių ataskaitų rinkinio sudėtyje

Šaltinis: Valstybės kontrolė

VKFAR rengiamas konsolidavus žemesniojo lygio viešojo sektoriaus subjektų finansines ataskaitas. Visi 2016 m. konsolidavimo procese dalyvaujantys viešojo sektoriaus subjektai nurodyti finansų ministro įsakymu patvirtintoje konsolidavimo schemoje⁹. Vadovaujantis ja, į 2016 metų VKFAR,

⁵ LR viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 32 str. 3, 8 ir 9 d.

⁶ LR Seimo statutas, 1994-02-17 Nr. I-399 (su vėlesniais pakeitimais), 225 str. 1 d. 1 p.

⁷ LR viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 2 str. 30 d.

⁸ LR buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais), 3 str. 4 p.

⁹ LR finansų ministro 2017-01-25 įsakymas Nr. 1K-36 „Dėl 2016 metų Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėties, lygių ir atsakingų už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių rengimą viešojo sektoriaus subjektų patvirtinimo“.

kuris priskiriamas II konsolidavimo lygiui, įtrauktos 698-ių valstybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinės ataskaitos.

Pagal Biudžeto sandaros įstatymą¹⁰ valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį rengia Finansų ministerija, remdamasi valstybės biudžeto buhalterinės apskaitos duomenimis – į valstybės biudžetą gautų pajamų ir valstybės biudžeto asignavimų valdytojų pateikiamais biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniais. 2016 m. valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys sudarytas iš Valstybės išdo, Valstybinės mokesčių inspekcijos mokesčių fondo ir Muitinės mokesčių fondo mokesčių ir kitų įmokių į biudžetus apskaitos (1-VP) duomenų ir 162-iejų asignavimų valdytojų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių. Išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitos rengiamos Valstybės biudžeto, apskaitos ir mokėjimų sistemoje.

Valstybės biudžetas buvo vykdomas vadovaujantis 2016 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu¹¹. Šiuo įstatymu buvo patvirtintos 2016 metų valstybės biudžeto pajamos ir asignavimai. Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymu¹², už programų vykdymą, programų sąmatų sudarymą ir vykdymą neviršijant patvirtintų asignavimų sumų, už paskirtų asignavimų efektyvų, atitinkantį programoje nustatytus tikslus ir rezultatų naudojimą atsako biudžeto asignavimų valdytojai ir jiems pavaldžių biudžetinių įstaigų, ministrų valdymo sričių įstaigoms, vykdančioms atitinkamo asignavimų valdytojo programas, pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų vadovai.

¹⁰ LR biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 35 str. 3 d.

¹¹ LR 2016 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2015-12-10 Nr. XII-2161.

¹² LR biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 7 str.

AUDITO REZULTATAI

1. VALSTYBĖS KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS

1. Audito metu pateikėme reikšmingų pastebėjimų dėl 2016 m. valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio duomenų. Apie visus audito metu nustatytus dalykus subjektai¹³ buvo informuoti raštais.

1.1. Valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų iškraipymų, o apskaitos ir atskaitomybės procesas tobulintinas

2. VKFAR duomenų teisingumas priklauso nuo viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų duomenų teisingumo ir šių duomenų pateikimo į viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinę sistemą (VSAKIS). Teisingi buhalterinės apskaitos duomenys ir pagal juos parengtos finansinės ataskaitos privalo pateikti išsamią ir objektyvią informaciją jos vartotojams – vadovams, specialistams ir piliečiams. Tik remiantis patikima informacija galima priimti sprendimus dėl efektyvaus įstaigos turto – finansinių išteklių, trumpalaikio ir ilgalaikio turto, atsargų – naudojimo.
3. Pagal teisės aktų nuostatas¹⁴ ūkio subjekto vadovas turi parinkti apskaitos politiką ir ją įgyvendinti, atsižvelgdamas į konkrečias sąlygas, veiklos pobūdį, vadovaudamasis atitinkamais standartais¹⁵, taip pat kitais teisės aktais, reglamentuojančiais apskaitą ir finansinę atskaitomybę. Audito metu vertinome, ar įstaigų taikoma apskaitos politika bei vadovaujantis ja atliekami veiksmai ir registruojamos ūkinės operacijos, taip pat sukurta vidaus kontrolės sistema užtikrina, kad turtas, pajamos ir įsipareigojimai būtų apskaitomi vadovaujantis teisės aktais. Atsirinktuose subjektuose nagrinėjome visą turto apskaitos procesą – įsigijimą, vertės nustatymą bei jos tikslinimą, amortizacijos bei nusidėvėjimo apskaičiavimą, turto nurašymą, duomenų atskleidimą finansinėse ataskaitose bei šių visų procesų vidaus kontrolę.
4. Valstybės kontrolės auditoriai kasmet nustato duomenų iškraipymų žemesniojo konsolidavimo lygio subjektų finansinių ataskaitų rinkiniuose ir teikia juos taisyti Finansų ministerijai. Siekdama parengti teisingesnį 2016 m. VKFAR, Finansų ministerija 24,9 mln. Eur konsolidavimo įrašais tikslino ilgalaikio turto, mokėtinų sumų, finansavimo sumų, finansinių įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų sąskaitas bei tikslino VKFAR aiškinamajame rašte pateiktą informaciją. Likusių iškraipymų įtaka nurodyta 1 lentelėje. Šių iškraipymų visuma turi reikšmingos įtakos VKFAR teisingumui.

¹³ 51 subjektas – 44 įstaigos, 2 mokesčių ir išteklių fondai ir 5 fondų fondai.

¹⁴ LR buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais), 9 str.

¹⁵ Verslo apskaitos, tarptautiniais arba viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais.

1 lentelė. Žemesnio konsolidavimo lygio ataskaitose likusių Valstybės kontrolės audito metu nustatytų duomenų iškraipymų įtaka VKFAR

Straipsniai	Valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų straipsnio vertė, mln. Eur	Iškraipymų suma, mln. Eur		
		vertė padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti	
FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA				
A.	Ilgalaikis turtas	39 311,7	0,1	14 893,4
B.	Biologinis turtas	2 183,2	-	-
C.	Trumpalaikis turtas	5 576,3	-0,5	1 399,7
D.	Finansavimo sumos	4 053,6	-0,2	43,1 ¹⁶
E.	Įsipareigojimai	18 041,8	-0,2	1 152,2
F.	Grynasis turtas	25 062,7	-	4 650,5
VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITA				
A.	Pagrindinės veiklos pajamos	7 568,3	-0,1	6 873,0
B.	Pagrindinės veiklos sąnaudos	7 821,6	-0,2	1 598,6
C.	Pagrindinės veiklos perviršis ar deficitas	-253,3	-	-
D.	Kitos veiklos rezultatas	134,9	-0,1	-
E.	Finansinės ir investicinės veiklos rezultatas	297,2	-	-
F.	Apskaitos politikos keitimo ir esminių apskaitos klaidų taisymo įtaka	2 375,6	-	-
G.	Grynasis perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką	1 960,0	-	-
I.	Grynasis perviršis ar deficitas	2 165,0	-	-
GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA				
19.	Dalininkų kapitalas	-	-	-
19.	Tikrosios vertės rezervas	14 325,7	-	4 650,5
19.	Kiti rezervai	2 449,4	-	-
19.	Nuosavybės metodo įtaka	325,1	-	-
19.	Sukauptas perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką	7 962,6	-	-
19.	Mažumos dalis	-87,0	-	-
AIŠKINAMASIS RAŠTAS				
	Finansavimo sumų sumažėjimas dėl jų panaudojimo savo veiklai	-	0,1	-

Šaltinis: VKFAR, Valstybės kontrolė

5. Analizuodama valstybės finansų valdymą, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija kaip vieną iš mokumo įvertinimo rodiklių rekomenduoja taikyti valdžios sektoriaus grynosios vertės arba grynojo turto rodiklį, todėl yra svarbu valdant finansus ir priimant sprendimus naudoti visą turimą informaciją apie valstybės turtą ir įsipareigojimus ir laiku atskleisti informaciją apie juos.

¹⁶ Subjektų 2016 m. finansinės būklės ataskaitose pateiktų duomenų apie 10 242,4 mln. Eur finansavimo sumas teisingumo negalime patvirtinti. Rengiant konsoliduotąsias ataskaitas, viešojo sektoriaus subjektų grupė laikoma ekonominiu vienetu ir šios grupės subjektų tarpusavio ūkinės operacijos bei jų rezultatai yra eliminuojami. Eliminavus tokias sumas, VKFAR negalime patvirtinti 43,1 mln. Eur finansavimo sumų teisingumo.

6. Vyriausybė numachi¹⁷ remiantis valstybės turto (žemės, miškų, kelių, mineralinių išteklių, kultūros kilnojamojų ir nekilnojamojų vertybių) valdymo analize 2017 m. IV ketv. nustatyti atitinkamų turto rūšių valdymo efektyvumo rodiklius. Neturint patikimų duomenų apie dalį valstybės turto, šių valdymo efektyvumo rodiklių skaičiavimas bus netikslus, o rezultatai – nepanaudojami.

Pagrindinė klaidų priežastis – silpna institucijų vidaus kontrolė

7. Institucijos, siekdamos užsibrėžtų tikslų, turi atsakingai planuoti, atlikti ir stebėti savo veiklą. Rizikos veiksniams nustatyti ir juos valdyti institucijoje turi būti sukurta stipri vidaus kontrolės aplinka, kuri užtikrintų kokybišką nuoseklią veiklą priimtinomis sąnaudomis. Vidaus kontrolė, įskaitant ir finansų kontrolę, turi užtikrinti, kad įstaigų veikla būtų vykdoma įstatymų, kitų teisės aktų nustatyta tvarka, valstybės turtas bei įsipareigojimai tretiesiems asmenims būtų apsaugoti nuo sukčiavimo, iššvaistymo, pasisavinimo, neteisėto valdymo ar kitų neteisėtų veikų, būtų laikomasi patikimo finansų valdymo principų, o informacija apie įstaigos finansinę ir kitą veiklą būtų gaunama laiku ir teisinga bei būtų naudojama tikslios ir patikimos finansinės atskaitomybės sudarymui.
8. 2013–2016 m. atliktų veiklos auditų rezultatai atskleidė, kad vidaus kontrolės sistema viešajame sektoriuje nepakankama. Valstybės kontrolė įvertino, ar sudarytos sąlygos efektyviai vidaus kontrolės sistemai veikti¹⁸, ir teikė rekomendacijas inicijuoti teisės aktų pakeitimus siekiant nustatyti tarptautiniu mastu pripažintos gerosios praktikos rekomenduojamus efektyvios viešojo sektoriaus vidaus kontrolės sistemos principus, institucijos vadovo pareigą parinkti vidaus kontrolės sistemos politiką, atlikti sistemos analizę ir deklaruoti jo atsakomybę už sistemos kūrimą ir tobulinimą.
9. Tiek 2015 m., tiek ir 2016 m. VKFAR vertinimo audito rezultatai rodo, kad vidaus kontrolės veikla dalyje institucijų yra silpna – jos nesukuria pakankamos vidaus kontrolės aplinkos, kad valstybės turtas ir finansai būtų tvarkomi ir valdomi laikantis galiojančių įstatymų ir norminių teisės aktų, o išteklių – saugomi nuo praradimo. Asignavimų valdytojai nesilaiko Biudžeto sandaros įstatymo¹⁹ nustatytos prievolės atlikti pavaldžių biudžetinių įstaigų pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą teikiamų ataskaitų rinkinių analizę ir užtikrinti šių rinkinių teisingumą; ne visais atvejais kontroliuoja konsoliduojamų subjektų finansinių ataskaitų rinkinių duomenis. Atlikę analitines audito procedūras nustatėme, kad Aplinkos, Kultūros, Socialinės apsaugos ir darbo, Švietimo ir mokslo, Vidaus reikalų, Žemės ūkio ministerijos netaikė pakankamų priemonių (neatliko pakankamos pavaldžių įstaigų ataskaitų duomenų analizės), užtikrinančių, kad aukštesniojo lygio finansinių ataskaitų rinkiniuose būtų pateikiama teisinga informacija apie pavaldžių ir (ar) konsoliduojamų subjektų nekilnojamojias kultūros vertybes, pajamas ar dėl ekonominės krizės neproporcingai sumažinto darbo užmokesčio (atlyginimo) dalį.

Žemės ūkio ministerijos nuomonė

Žemės ūkio ministerija registruoja gautus pavaldžių įstaigų finansinių ataskaitų rinkinius, kontroliuoja jų pateikimo laiką, atrankos būdu pasilieka sau teisę patikrinti 10 proc. pavaldžių įstaigų pateiktų tarpinių finansinių ataskaitų rinkinių, ministerijos Vidaus audito departamentas

¹⁷ LR Vyriausybės programos įgyvendinimo planas, LR Vyriausybės 2017-03-13 nutarimas Nr. 167, 3.1.3. Darbas „Valstybinio turto efektyvaus centralizuoto valdymo sistemos sukūrimas ir diegimas“.

¹⁸ Valstybinio audito ataskaita „Ar sudarytos sąlygos viešojo sektoriaus vidaus kontrolės sistemai efektyviai veikti“, 2017-03-29 Nr. VA-P-50-3-6.

¹⁹ LR biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 5 str. 1 d. 5, 6 p.

atrankos būdu periodiškai vykdo audito procedūras pavaldžiose institucijose (Žemės ūkio ministerija 2016 m. konsolidavo 11 viešojo sektoriaus subjektų, todėl patikrintas vieno metinių finansinių ataskaitų rinkinio teisingumas).

10. Finansų ministerija, sudarydama valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį, turi analizuoti jai teikiamų duomenų korektiškumą bei užtikrinti, kad būtų atskleidžiama teisinga informacija aukštesniojo lygio finansinių ataskaitų rinkiniuose. Praėjusio audito metu nustatyta, kad tokia duomenų analizė yra atliekama, tačiau vertinant 2016 m. VKFAR nustatyti faktai rodo, kad sukurtos kontrolės priemonės yra veiksmingos tik iš dalies, todėl kontrolės procedūras būtina patobulinti.

Finansų ministerijos nuomonė

Finansų ministerija, siekdama spręsti pateikiamų duomenų į VSAKIS patikimumo ir korektiškumo klausimus, iki 2017 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rengimo pradžios planuoja inicijuoti viešojo sektoriaus subjektų VSAKIS teikiamų duomenų kontrolės sistemos analizę ir ieškoti galimybių ją tobulinti, tačiau, mūsų nuomone, į šios priemonės įgyvendinimą turėtų būti įtrauktos ir pačios įstaigos.

11. Nustatėme, kad 2016 m. viena svarbiausių vidaus kontrolės procedūrų – inventorizacija – buvo atliekama netinkamai. Audituoti subjektai (20 iš 51) dalies apskaitos duomenų nepagrindė turto (41,8 mln. Eur) ir įsipareigojimų (55,9 mln. Eur) inventorizavimo duomenimis, kaip tai numatyta Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme²⁰. Pažymėtina, kad pagal Inventorizacijos taisyklės²¹ įmonės vadovas įstatymų numatyta tvarka atsako už inventorizacijos atlikimą laiku, inventorizavimo duomenų išsaugojimą, sutikrinimo žiniaraščiuose nustatytų trūkumų išieškojimą, o kartu su buhalteriu – už teisingų inventorizacijos rezultatų, neišieškotų trūkumų ir pertekliaus įtraukimą į buhalterinę apskaitą.

Atlikę alternatyvias audito procedūras šių duomenų tikrumui patvirtinti, dalies jų teisingumu negalėjome įsitikinti, nes inventorizuotos sumos neatitiko užregistruotų sumų ar išskleisti didžiosios knygos sąskaitų likučiai nesutapo su suminiais. Atsižvelgdami į tai, negalime patvirtinti šių duomenų, kurie yra konsoliduoti į VKFAR, teisingumo: finansinės būklės ataskaitoje ilgalaikis materialusis turtas (A.II eil.) – 0,3 mln. Eur, išankstiniai apmokėjimai (C.II eil.) – 1,9 mln. Eur, per vienus metus gautinos sumos (C.III eil.) – 0,6 mln. Eur, ilgalaikiai įsipareigojimai (E.I eil.) – 0,1 mln. Eur, trumpalaikiai įsipareigojimai (E.II eil.) – 2,5 mln. Eur.

12. Atkreipiame dėmesį, kad praėjusio audito metu Finansų ministerijai teikėme rekomendaciją²² parengti metodines rekomendacijas, kaip atlikti konkrečių apskaitos straipsnių inventorizacijos procedūras ar sukurti priemones joms atlikti. Iki šių metų pabaigos Finansų ministerija planuoja išanalizuoti ir įvertinti inventorizacijos procedūras nustatančias taisykles, nustatyti konkrečius apskaitos straipsnius, kurių inventorizacija praktikoje gali kelti neaiškumų, ir parengti šių straipsnių inventorizacijos metodines rekomendacijas. Taip pat planuoja įvertinti tikslingumą ir galimybes sukurti VSAKIS priemones, kurios leistų centralizuotai inventorizuoti viešojo sektoriaus subjektų tarpusavio skolas ir (arba) apyvartas. Šios priemonės padėtų viešojo sektoriaus subjektams

²⁰ LR viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26, Nr. X-1212, 19 str. 9 p.

²¹ Inventorizacijos taisyklės, patvirtintos LR Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719 (2014-10-03 nutarimo Nr. 1070 redakcija), 64, 65 p.

²² Valstybinio audito ataskaita „Lietuvos Respublikos 2015 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumas ir valstybės biudžeto vykdymo vertinimas“, 2016-10-03 Nr. FA-P-60-6-10-1.

tinkamai atlikti vieną svarbiausių vidaus kontrolės procedūrų – inventorizaciją, tačiau ši rekomendacija kol kas nėra įgyvendinta.

13. Audito metu 36-ioms įstaigoms teikėme rekomendacijas išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą turto ir lėšų (išlaidų) valdymo srityse. Įgyvendinamos rekomendacijos, 25 proc. šių įstaigų nenustatė vidaus kontrolės trūkumų, o tik nurodė, kad ateityje vadovausis teisės aktais. Tai rodo, kad įstaigos atlieka nepakankamą esamų rizikų analizę, kad galėtų numatyti priemones šioms rizikoms valdyti. Finansų ministerijai įgyvendinus Valstybės kontrolės teiktas rekomendacijas²³, bus sudarytos kitos sąlygos tobulinti vidaus kontrolės sistemas, užtikrinančias, kad finansinė ir valdymo informacija būtų patikima, priimami sprendimai – pagrįsti ir padedantys institucijoms pasiekti geriausią rezultatą, panaudojant turimus išteklius.

Nustatėme atvejų, kai nevykdoma turimo turto kontrolė – jis neregistruojamas tinkamai ir laiku, formaliai inventorizuojamas, nesilaikoma turto pajamavimo, išdavimo ir nurašymo tvarkos

14. Vadovaudamiesi VSAFAS²⁴, subjektai turi grupuoti informaciją apie turtą, finansavimo sumas, įsipareigojimus ir grynąjį turtą ir tokią informaciją pateikti finansinėse ataskaitose, kuri turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto šio turto, sumų ir įsipareigojimų būklę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną. Po pirminio pripažinimo nematerialusis ir ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus žemę, kilnojamąsias ir nekilnojamąsias kultūros vertybes, finansinėse ataskaitose rodomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą atitinkamai amortizacijos ar nusidėvėjimo sumą bei turto nuvertėjimo sumą²⁵.

Nustatėme, kad 8 (iš 51) audituoti subjektai neskaičiavo ar neteisingai skaičiavo 11,5 mln. Eur verte užregistruoto turto amortizaciją ar nusidėvėjimą²⁶, nes neįvedė laiku jo į eksploataciją, pritaikė neteisingus normatyvus ar atlikus turto esminį pagerinimą nepailgino naudingo tarnavimo laiko. Taip pat nustatėme, kad 13 audituotų subjektų neteisingai grupavo²⁷ turtą ir registravo jį kitose turto grupėse²⁸ ar nurašė į sąnaudas²⁹. Dėl šios priežasties negalime patvirtinti šių duomenų, kurie yra konsoliduoti į VKFAR, teisingumo: finansinės būklės ataskaitoje ilgalaikis materialusis turtas (A.II eil.) – 9,5 mln. Eur, atsargos (C.I eil.) – 0,1 mln. Eur, finansavimo sumos (D. str.) – 7,7 mln. Eur, veiklos rezultatų ataskaitoje finansavimo pajamos (A.I eil.) – 0,1 mln. Eur, nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos (B.II eil.) – 0,1 mln. Eur, sunaudotų ir parduotų atsargų savikaina (B.IX eil.) – 0,1 mln. Eur.

²³ Valstybinio audito ataskaita „Ar sudarytos sąlygos viešojo sektoriaus vidaus kontrolės sistemai efektyviai veikti“, 2017-03-29 Nr. VA-P-50-3-6.

²⁴ 2-asis VSAFAS „Finansinės būklės ataskaita.“

²⁵ 12-asis VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“, 41 str., 13-asis VSAFAS „Nematerialusis turtas“, 43 str.

²⁶ LR finansų ir Susisiekimo ministerijos, Generalinė miškų urėdija, Lietuvos kariuomenė, Pasienio kontrolės punktų direkcija, Vilniaus dailės akademija, Vilniaus kolegija, Valstybinė mokesčių inspekcija neskaičiavo ar neteisingai skaičiavo viso 12,8 mln. Eur verte užregistruoto turto nematerialiojo ar ilgalaikio materialiojo turto amortizaciją ar nusidėvėjimą.

²⁷ Iš viso 0,1 mln. Eur vertės turtas buvo atiduotas naudoti, tačiau Lietuvos jūrų muziejus, Pasienio kontrolės punktų direkcija, Šiaulių universitetas, Kauno tardymo izoliatorius ir Panevėžio pataisos namai jo nepripažino sąnaudomis.

²⁸ Iš viso 1,8 mln. Eur vertės turtą LR susisiekimo ministerija, Generalinė miškų urėdija, Neįgalumo ir nedarbingumo nustatymo tarnyba, Vilniaus dailės akademija, Valstybinė mokesčių inspekcija, Kauno tardymo izoliatorius ir Vilniaus pataisos namai registravo neteisingose turto grupėse.

²⁹ Iš viso 0,3 mln. vertės turtą Lietuvos kariuomenė, Kauno tardymo izoliatorius ir Vilniaus pataisos namai neteisingai pripažino sąnaudomis, o Muitinės departamentas 0,2 mln. vertės sandorį priskyrė ne finansinei, o veiklos nuomai ir šio turto bei su jo įsigijimu susijusių įsipareigojimų neregistravo apskaitoje.

15. Vadovaujantis teisės aktais³⁰ viešojo sektoriaus subjektai turi pasirinkti tokius apskaitos metodus, kuriuos taikant viešojo sektoriaus subjekto turto, finansavimo sumų ir įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų vertė nebūtų nepagrįstai padidinta arba nepagrįstai sumažinta. Turto nuvertėjimas turi būti pripažįstamas tam, kad finansinėse ataskaitose būtų parodoma teisinga jo vertė. Jis turi būti skaičiuojamas nuvertėjimo požymių turinčiam nematerialiajam, ilgalaikiam materialiajam, biologiniam, finansiniam turtui, atsargoms, išankstiniams apmokėjimams ir kitam trumpalaikiam turtui.

15 (iš 51) audituotų subjektų neįvertino 36,0 mln. Eur verte užregistruoto turto, 2,0 mln. Eur verte užregistruotų išankstinių apmokėjimų ir 0,8 mln. Eur verte užregistruotų gautinų sumų nuvertėjimo³¹, nors jie tokių požymių turėjo: turtas buvo nenaudojamas ir neplanuojamas naudoti įstaigų veikloje, iš anksto apmokėjus nebuvo gautos paslaugos ar lėšų gavėjai neatsiskaitė už jų panaudojimą, nebuvo laikomasi sutarčių sąlygų ir laiku nesumokamos skolos. Taip pat neįvertino 0,1 mln. Eur verte užregistruotų atsargų jų galima realizavimo verte, nepalygino jos su įsigijimo savikaina, nenustatė, kuri iš jų yra mažesnė. Dėl šių priežasčių finansinėse ataskaitose parodyta šio turto vertė didesnė, negu yra. Todėl negalime patvirtinti šių duomenų, kurie yra konsoliduoti į VKFAR, teisingumo: finansinės būklės ataskaitoje nematerialusis turtas (A.I eil.) – 1,0 mln. Eur, ilgalaikis materialusis turtas (A.II eil.) – 34,9 mln. Eur, atsargos (C.I eil.) – 0,1 mln. Eur, išankstiniai apmokėjimai (C.II eil.) – 2,0 mln. Eur, per vienus metus gautinos sumos (C.III eil.) – 0,8 mln. Eur, finansavimo sumos (D. str.) – 36,0 mln. Eur.

16. Nustatėme, kad dėl nepakankamų kontrolės priemonių 3 (iš 51) audituoti subjektai laiku apskaitoje neužregistravo gauto ilgalaikio ir trumpalaikio turto ir įsipareigojimų už jį. Laiku neužregistruotas ilgalaikis turtas nebuvo įvestas į eksploataciją ir nebuvo skaičiuojamas jo nusidėvėjimas ir amortizacija.

Gauto turto ir įsipareigojimų neužregistravimo laiku apskaitoje pavyzdžiai

Vilniaus universitetas Buhalterinės apskaitos vadove nustatė įsipareigojimų registravimo apskaitoje terminą, kuris neleido užregistruoti visų ataskaitinio laikotarpio ūkinių operacijų. 2016 m. universitetas į apskaitą neįtraukė 86 vnt. PVM sąskaitų faktūrų, todėl dalis turto ir įsipareigojimų už jį nebuvo užregistruota apskaitoje.

Generalinė miškų urėdija sąskaitas faktūras apskaitoje registravo nesilaikydama Buhalterinės apskaitos vadove numatytų terminų, todėl 2016 m. ne laiku užregistravo 0,15 mln. Eur vertės ilgalaikį turtą. Urėdija apskaitoje laiku neregistravo atsargų gavimo: dalį birželio mėn. gautų atsargų užregistravo gruodžio mėn., o gautų gruodį – 2016 m. neužregistravo.

17. Nustatėme, kad 5 (iš 51) audituoti subjektai turto inventorizaciją atliko formaliai – nenustatė turto pertekliaus, nors jo buvo, nederino gautinų sumų už turto naudojimą, parduotas prekes, turtą ir paslaugas, netikrino turto ir faktiškai rasto turto likučių nelygino su buhalterinės apskaitos duomenimis. Be to, 3 audituoti subjektai 2016 m. nesilaikė nustatytos turto apskaitos ir panaudojimo kontrolės veiksmų tvarkos ir neužtikrino ilgalaikio ir trumpalaikio turto apskaitos kontrolės.

³⁰ LR viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-06 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 11 str., 1-asis VSAFAS „Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų rinkinyje“, 25.1 p.

³¹ Neįvertinta: 36,0 mln. Eur verte užregistruoto ilgalaikio turto nuvertėjimo požymiai LR vidaus reikalų ministerijoje, Generalinėje miškų urėdijoje, Lietuvos kariuomenėje, Pasienio kontrolės punktų direkcijoje, Policijos departamente. Dalies šios sumos – 1,0 mln. Eur nematerialiojo turto ir 34,9 mln. Eur materialiojo turto – teisingumo patvirtinti negalime. 2,0 mln. Eur išankstinių apmokėjimų nuvertėjimo požymiai LR krašto apsaugos ir Kultūros ministerijose, Policijos departamente. Dalies šios sumos – 1,9 mln. Eur – teisingumo patvirtinti negalime. 0,8 mln. Eur gautinų sumų nuvertėjimo požymiai Pasienio kontrolės punktų direkcijoje, Policijos departamente, Turto valdymo ir ūkio departamente prie Vidaus reikalų ministerijos, Vilniaus dailės akademijoje. Dalies šios sumos – 0,79 mln. Eur – teisingumo patvirtinti negalime. 0,1 mln. atsargų jų galimo realizavimo verte LR teisingumo ir Vidaus reikalų ministerijose, Pasienio kontrolės punktų direkcijoje, Kauno tardymo izoliatoriuje, Vilniaus, Kybartų ir Panevėžio pataisos namuose. Visos šios sumos teisingumo patvirtinti negalime.

Turto kontrolės trūkumų pavyzdžiai

Generalinė miškų urėdija birželio mėn. gautas atsargas apskaitoje registravo tik gruodžio mėnesį, o spalio mėn. atliktos inventorizacijos metu nenustatė šių atsargų pertekliaus.

Turto valdymo ir ūkio departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos be priėmimo-perdavimo dokumentų perdavė ilgalaikį turtą Vidaus reikalų ministerijos darbuotojams. Taip nebuvo užfiksuotas šio turto atidavimo eksploatuoti faktas ir nebuvo pradėtas skaičiuoti pradėto naudoti turto nusidėvėjimas.

Kauno tardymo izoliatorius registravo turtą apskaitoje, nors faktiškai jis dar nebuvo gautas.

Vilniaus pataisos namai nesilaikė trumpalaikio turto pajamavimo, išdavimo ir nurašymo tvarkos: medikamentai nebuvo apskaityti taip, kad būtų galima nustatyti kiek ir kokių yra, atsargos buvo išduodamos be atsakingų asmenų leidimo, medikamentai nurašomi ne vadovo patvirtinta tvarka ir jų nurašymas nėra tvirtinamas vadovo ir jo paskirtų atsakingų asmenų.

Vilniaus pataisos namuose ir Kauno tardymo izoliatoriuje turtas, užregistruotas kaip nurašytas ir atiduotas naudoti, buvo faktiškai sandėliuojamas įstaigos patalpose.

Vilniaus pataisos namuose nebuvo laikomasi trumpalaikio turto pajamavimo ir išdavimo tvarkos, turtas išduodamas be atsakingų asmenų leidimo.

18. Tokie nustatomi faktai, kai turtas neregistruojamas laiku ir teisingai, neinventorizuojamas, nesilaikoma jo pajamavimo, išdavimo ir nurašymo tvarkos, nepripriešama tinkamos turto apsaugos nuo galimo jo iššvaistymo, pasisavinimo ir kitų neteisėtų veikų.

Reikšminga duomenų dalis apie valstybės turtą, įsipareigojimus ir pajamas yra vis dar nepatikima

19. VKFAR, parengtas pagal galiojančius teisės aktus, dar neparodo teisingos mūsų valstybei priklausančio turto, įsipareigojimų ir pajamų vertės (šių iškreipimų dalis VKFAR pateikta 2 lentelėje), nes nėra baigtos įgyvendinti praėjusių auditų metu teiktos rekomendacijos, todėl:
- esant prieštarai teisės aktų, reglamentuojančių kelių žemės apskaitą pagal viešojo ir privataus sektoriaus apskaitos ir atskaitomybės standartus, ši žemė nėra įtraukta nei į valstybinės reikšmės kelius prižiūrinčių valstybės įmonių, nei į valstybės apskaitą. 2017 m. kelių žemės vertė bus nurodyta VKFAR, nes, atsižvelgusi į Valstybės kontrolės rekomendaciją, Vyriausybė 2017-03-29 nutarimu Nr. 238 perdavė Lietuvos automobilių kelių direkcijai patikėjimo teise valdyti valstybei nuosavybės teise priklausančią nekilnojamąjį turtą – valstybinės reikšmės kelius, kuriuos direkcija 2017-04-25 perdavimo ir priėmimo aktais perėmė iš valstybinės reikšmės kelius prižiūrinčių valstybės įmonių;
  - didelė dalis kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitoje užregistruota simboline vieno euro verte. Kultūros ministerija kontroliuoja simboline verte apskaitytų vertybių įvertinimo procesą, kurį planuoja atlikti iki 2020 m. 2016 m. įvertinta 253,7 tūkst. šių muziejinių vertybių – jų vertė pakilo 98,5 karto. Likusių neįvertintų muziejinių vertybių yra 2 546,8 tūkst. vnt.;
  - reikšminga dalis mokesčių pajamų (98 proc.), pagrindinės veiklos kitų pajamų (8 proc.) ir su jomis susijusių gautinų (37 proc.) bei mokėtinų sumų (35 proc.) VKFAR yra užregistruojama pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenis, kurių apskaitai tvarkyti naudojama

informacinė sistema turi reikšmingų trūkumų³². 2017 m. atliekami Mokesčių apskaitos informacinės sistemos tobulinimo darbai.

2 lentelė. VKFAR 2016-12-31 duomenys, kurie yra tikslinami pagal ankstesnių metų Valstybės kontrolės teiktas rekomendacijas

Sumos padidėtų:		
▪ dėl kelių žemės apskaitymo		
▪ dėl muziejinių kultūros vertybių įvertinimo		
Sumos padidėtų arba sumažėtų:		
▪ dėl mokesčių apskaitos duomenų tikslinimo		
Finansinės būklės ataskaitos duomenys	Veiklos rezultatų ataskaitos duomenys	Grynojo turto pokyčių ataskaitos duomenys
<p>Ilgalaikis materialusis turtas: 24 550,8 mln. Eur</p> <p>Iš jų netikslūs:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Muziejinių vertybių: 169,8 mln. Eur ▪ Kelių žemės: 0 mln. Eur <p>Per vienus metus gautinos sumos: 3 743,3 mln. Eur</p> <p>Iš jų netikslūs:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pagal VMI duomenis užregistruota: 1 396,7 mln. Eur <p>Trumpalaikiai įsipareigojimai: 3 261,2 mln. Eur</p> <p>Iš jų netikslūs:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pagal VMI duomenis užregistruota: 1 149,5 mln. Eur 	<p>Mokesčių pajamos: 5 325,0 mln. Eur</p> <p>Iš jų netikslūs:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pagal VMI duomenis užregistruota: 5 203,9 mln. Eur <p>Pagrindinės veiklos kitos pajamos: 887,5 mln. Eur</p> <p>Iš jų netikslūs:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pagal VMI duomenis užregistruota: 70,6 mln. Eur 	<p>Tikrosios vertės rezervo likutis: 14 325,7 mln. Eur</p> <p>Iš jų netikslūs:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Muziejinių vertybių: 188,1 mln. Eur

Šaltinis – VMI, Kultūros ministerija, VKFAR, Valstybės kontrolė

Atsižvelgdami į tai, negalime patvirtinti šių duomenų, kurie konsoliduoti į VKFAR, teisingumo: finansinės būklės ataskaitoje ilgalaikis materialusis turtas (A.II eil.) – 169,8 mln. Eur, per vienus metus gautinos sumos (C.III eil.) – 1 396,7 mln. Eur, rezervai (F.I eil.) – 188,1 mln. Eur, trumpalaikiai įsipareigojimai (E.II eil.) – 1 149,5 mln. Eur; veiklos rezultatų ataskaitoje mokesčių pajamos (A.II.1 eil.) – 5 203,9 mln. Eur ir pagrindinės veiklos kitos pajamos (A.II.3 eil.) – 70,6 mln. Eur; grynojo turto pokyčių ataskaitoje tikrosios vertės rezervo likutis ataskaitinio laikotarpio paskutinę dieną – 188,1 mln. Eur.

Ne visa valstybės finansinėse ataskaitose parodyta žemė yra valstybės – nėra įformintas perleidimo fizinių asmenų nuosavybei faktas

20. Remiantis Žemės įstatymu³³ visos valstybinės žemės, išskyrus žemę, kuri šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka patikėjimo teise perduota kitiems subjektams, patikėtinė yra Nacionalinė žemės tarnyba. Jos apskaitos duomenimis, laisvos valstybinės žemės plotas yra 853,0 tūkst. ha ir jos vertė konsoliduotojoje finansinės būklės ataskaitoje – 14 660,8 mln. Eur. Nacionalinė žemės tarnyba ne visais atvejais gali disponuoti turima laisva valstybine žeme ar pagrįstai tikėtis iš jos ekonominės naudos, nes yra tokių žemės sklypų, kurių perleidimo fizinių asmenų nuosavybei faktas nėra įformintas, tačiau už juos yra

³² Valstybinio audito ataskaita „Lietuvos Respublikos 2015 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir valstybės biudžeto vykdymo vertinimas“, 2016-10-03 Nr. FA-P-60-6-10-1.

³³ LR žemės įstatymas, 1994-04-26 Nr. I-446 (2004-01-27 įstatymo Nr. IX-1983 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 7 str.

sumokėta investiciniais čekiais praeityje ir juos naudoja fiziniai asmenys. Nėra žinoma laisvos valstybinės žemės fondo dalis, kuri turės būti perleista fizinių asmenų nuosavybėn.

21. Todėl negalime patvirtinti šių duomenų, kurie konsoliduoti į VKFAR, teisingumo: finansinės būklės ataskaitoje ilgalaikis materialusis turtas (A.II eil.) – 14 660,8 mln. Eur, finansavimo sumos iš valstybės biudžeto (D.I eil.) – 10 198,4 mln. Eur, rezervai (F.II eil.) – 4 462,4 mln. Eur; veiklos rezultatų ataskaitoje finansavimo pajamos (A.I eil.) – 1 593,1 mln. Eur, nuvertėjimo ir nurašytų sumų (B.VIII eil.) – 1 593,1 mln. Eur; grynojo turto pokyčių ataskaitoje tikrosios vertės rezervo likutis – 4 462,4 mln. Eur.
22. Siekiant finansinėse ataskaitose atskleisti tikrą ir teisingą laisvos valstybinės žemės vertę, Nacionalinė žemės tarnyba turėtų inventorizuoti laisvos valstybinės žemės fondą, nustatyti, kuri jo dalis turės būti perleista fizinių asmenų nuosavybėn, ir atlikti atitinkamus koregavimus apskaitoje. Be to, laisvos žemės vertės skaičiavimui turėtų būti naudojami naujausi duomenys apie laisvos žemės plotus pagal savivaldybes.

Reikšmingos nekilnojamojo kultūros vertybių dalies vertės tikslinimas atliekamas neteisingai

23. Vadovaudamiesi VSAFAS³⁴, kiekvienų finansinių metų pabaigoje, prieš rengdami metines finansines ataskaitas, subjektai turi patikslinti nekilnojamojo kultūros vertybių tikrąją vertę ir apskaitoje registruoti šio turto tikrosios vertės pokytį. Nustatėme, kad subjektai nuo 2010 m. netikslino ar 2016 m. neteisingai tikslino 44,0 mln. Eur verte apskaitoje užregistruotos šio turto vertės, todėl net 12 proc. visų valstybės nekilnojamojo kultūros vertybių vertė subjektų finansinėse ataskaitose pagal 2016-12-31 duomenis buvo atvaizduota neteisingai. Subjektai dalies apdraustų nekilnojamojo kultūros vertybių tikrosios vertės nenustatė remiantis jų draudžiamąja verte, neapdraustų – remiantis naujaisiais to turto registrą tvarkančio subjekto atliekamo vertinimo duomenimis, o šiai vertei nustatyti naudojosi pasenusiais turto registro duomenimis arba šį turtą apskaitė įsigijimo savikaina ir visiškai netikslino šio turto tikrosios vertės.
24. Siekdama parengti teisingesnę 2016 m. VKFAR, Finansų ministerija konsolidavimo įrašais tikslino subjektų nekilnojamojo kultūros vertybių vertę 13,8 mln. Eur suma, tačiau finansinės būklės ataskaitoje liko duomenų, konsoliduotų į VKFAR, kurių teisingumo negalime patvirtinti: ilgalaikis materialusis turtas (A.II eil.) – 16,9 mln. Eur.

Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos optimizavimas pradėtas, bet apskaitos ir atskaitomybės procesas tapo dar painesnis

25. Siekiant gauti patikimą ir objektyvią finansinių ataskaitų rinkinių informaciją, reikalingą priimti ekonominius sprendimus, praėjusio audito metu³⁵ rekomendavome Vyriausybei tęsti viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos optimizavimo procesą: mažinti viešojo sektoriaus subjektų skaičių ir centralizuoti buhalterinės apskaitos funkciją. Vyriausybė planuoja³⁶, kad nuo 2016 iki

³⁴ 12-asis VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“, 63, 64, 65 p.

³⁵ Valstybinio audito ataskaita „Lietuvos Respublikos 2015 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumas ir valstybės biudžeto vykdymo vertinimas“, 2016-10-03 Nr. FA-P-60-6-10-1.

³⁶ LR Vyriausybės programos įgyvendinimo planas, LR Vyriausybės 2017-03-13 nutarimas Nr. 167, 3.1.2. Darbas „Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos (institucinės sąrangos) optimizavimas“.

2020 m. viešojo sektoriaus įstaigų skaičius mažės 15 proc. Nuo 2015 m. juridinių asmenų, kurie sudaro VKFAR, sumažėjo 1,6 proc. (11 įstaigų – nuo 694 iki 683), tačiau konsoliduojamų subjektų skaičius liko toks pats³⁷, nes 2016-01-01 viešojo sektoriaus subjektams priskirti³⁸ 11-a Investicijų įstatyme nurodytų³⁹ fondų fondų.

26. Trijų fondų fondų valdytojai yra tarptautinės finansų institucijos⁴⁰. Šių fondų fondų apskaitą iki 2016-01-01 tvarkė ministerijos, kurios gauna asignavimus įnašams į juos. Ministerijų su tarptautinėmis finansų institucijomis sudarytų sutarčių pagrindu nėra galimybės gauti informacijos ir duomenų, kuriais remiantis būtų galima tvarkyti fondų fondo, kaip atskiro viešojo sektoriaus subjekto, apskaitą. Dėl šios priežasties, Aplinkos ministerija 2016 m. JESSICA kontroliuojančiojo ir JESSICA II fondų fondų, o Ūkio ministerija – JEREMIE kontroliuojančiojo fondų fondo duomenis įtraukė į savo apskaitą ir nesudarė atskirų finansinių ataskaitų rinkinių. Esama situacija rodo, kad apskaitos ir atskaitomybės procesas tapo dar painesnis, nes Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nuostatos⁴¹ minėtiems fondų fondams yra neįgyvendinamos.
27. Susipažinę su kitų fondų fondų administravimo teisine aplinka pamatėme, kad juos administruojančios UAB „Investicijų ir verslo garantijos“, UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondas ir UAB Viešųjų investicijų plėtros agentūra savo įmonių apskaitą tvarko, finansinius ataskaitų rinkinius rengia ir teikia vadovaudamosi verslo subjektų apskaitą ir atskaitomybę reglamentuojančiais teisės aktais. Jos yra priskiriamos centrinės valdžios sektoriui (išskyrus UAB Viešųjų investicijų plėtros agentūrą), o beveik visos jų sąnaudos yra padengiamos iš valstybės lėšų (fondų valdymo (administravimo) mokesčio). Tai rodo, kad valstybė prisiima įsipareigojimus už šių įmonių veiklą, todėl yra tikslinga jas įtraukti į viešojo sektoriaus subjektų sąrašą. Tuomet šios bendrovės privalėtų rengti finansinių ataskaitų rinkinius tik pagal viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, o tai leistų sumažinti jų administracinę našlą.

Finansų ministerijos nuomonė

UAB „Investicijų ir verslo garantijos“, UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondas ir UAB Viešųjų investicijų plėtros agentūra yra pelno siekiantys subjektai, todėl apskaitą tvarko ir finansines ataskaitas sudaro pagal verslo apskaitos ir tarptautinius apskaitos standartus. Pagal tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos standartus kontroliuojamų bendrovių finansinės ataskaitos turi būti konsoliduojamos, tačiau siekiant, kad kontroliuojamų bendrovių finansinės ataskaitos būtų konsoliduojamos, bendrovėms nebūtina taikyti viešojo sektoriaus apskaitos standartus. Pagal šiuo metu galiojančius viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus investicijų į kontroliuojamas bendroves apskaitai taikomas nuosavybės metodas, kuris pagal esmę yra prilyginamas konsolidavimui viena eilute, todėl kontroliuojamų bendrovių veiklos rezultatai patenka į valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį.

Atkreipiame dėmesį, kad pagal VSAFAS taikant nuosavybės metodą, pagal savo esmę prilyginamą konsolidavimui viena eilute, VKFAR neparodomas tikras ir teisingas vaizdas apie kontroliuojamų bendrovių turtą ir prisiimtus įsipareigojimus.

³⁷ Iš viso 2016-12-31 VKFAR sukonsoliduoti 683 įstaigų, 4 valstybės išteklių ir mokesčių fondų ir 11 fondų fondų duomenys.

³⁸ LR viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-06 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 2 str. 22 d. 13 p.

³⁹ LR investicijų įstatymas, 1999-07-07 Nr. VIII-1312 (su vėlesniais pakeitimais), 12 str. 6 d.

⁴⁰ JEREMIE kontroliuojančiojo fondo valdytojas yra Europos investicijų fondas, JESSICA kontroliuojančiojo fondo ir JESSICA II fondų fondo – Europos investicijų bankas.

⁴¹ LR viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-06 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 2 str. 22 d. 13 p.

28. Valstybės kontrolės auditorių nuomone⁴², tą pačią ar panašią veiklą vykdančios valstybės valdomos įmonės turi būti jungiamos dėl masto ekonomijos ir dėl administracinės naštos mažinimo, efektyvesnio žmogiškųjų ir finansinių išteklių panaudojimo, didesnių galimybių pritraukti aukštos kvalifikacijos vadovus. Ministro Pirmininko pavedimu⁴³, atsižvelgiant į Viešojo valdymo tobulinimo komisijos⁴⁴ rekomendacijas⁴⁵, ūkio ministro įsakymu⁴⁶ buvo sudaryta darbo grupė, kuri, vadovaudamasi Viešojo valdymo tobulinimo komisijos pritariems kriterijais, peržiūrėjo visų valstybės įmonių atliekamas funkcijas ir pateikė siūlymus Vyriausybei dėl valstybės įmonių teisinės formos pakeitimo ir tolesnės veiklos tikslingumo. Šios darbo grupės siūlymu, taip pat yra tikslinga reorganizuoti UAB „Investicijų ir verslo garantijos“, UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondą ir UAB Viešųjų investicijų plėtros agentūrą – jas sujungti. Atsižvelgus į šį siūlymą reorganizuoti jas sujungiant ir įgyvendinus Valstybės kontrolės rekomendaciją priskirti minėtas bendroves viešajam sektoriui, šioms įmonėms administracinė našta sumažėtų dar labiau.

---

⁴² Valstybinio audito ataskaita „Valstybės valdomų įmonių grąža valstybei“, 2017-04-25, Nr. VA-2017-P-20-3-10.

⁴³ LR Vyriausybės kanclerio 2016-08-26 rezoliucija Nr. S-63-2832.

⁴⁴ LR Vyriausybės 2013-03-20 nutarimas Nr. 235 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-01-28 nutarimo Nr. 50 „Dėl Valstybės valdymo tobulinimo komisijos (Saulėlydžio komisijos) sudarymo“ pakeitimo“.

⁴⁵ Viešojo valdymo tobulinimo komisijos (Saulėlydžio komisijos) 2016-07-21 posėdžio protokolas Nr. NV-2647, 1 klausimas.

⁴⁶ LR ūkio ministro 2016-09-30 įsakymas Nr. 4-597 „Dėl darbo grupės sudarymo“ (sudėtis patikslinta 2016-10-21 įsakymu Nr. 4-651).

1.2. Valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje nėra reikšmingų klaidų, tačiau apskaitos ir atskaitomybės procesas tobulintinas

29. Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą⁴⁷ valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje pateikiami valstybės biudžeto vykdymo duomenys – visos valstybės biudžeto pajamos (7 480,3 mln. Eur) ir išlaidos (7 925,8 mln. Eur). Pagal teisės aktų nuostatas⁴⁸ VBVAR sudaromos taikant pinigų principą.

Ataskaita apie valstybės biudžeto pajamas pagal rūšis pateikiama neturint visų atskaitinio laikotarpio duomenų

30. VBVAR pajamų ataskaita sudaroma pagal Valstybės išdo, Valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – VMI) mokesčių fondo ir Muitinės mokesčių fondo Mokesčių ir kitų įmokų į biudžetus apyskaitos (toliau – Apyskaita 1-VP) duomenis, valstybės biudžeto pajamos nurodomos pagal pajamų rūšis vadovaujantis pajamų ekonomine klasifikacija⁴⁹. Pagal nustatytą Mokesčių ir kitų įmokų į biudžetus apyskaitos teikimo Finansų ministerijai tvarką⁵⁰ apyskaita turi būti pateikta per 5 darbo dienas, pasibaigus atskaitiniam laikotarpiui. Pažymėtina, kad mokesčių administratorius parengti teisingą apyskaitą gali tik tada, kai apskaitoje užregistruoja atskaitinio laikotarpio mokesčių deklaracijas, kurios gaunamos tik kito mėnesio pabaigoje (pvz.: gyventojų pajamų mokesčio – 15 dieną, pridėtinės vertės mokesčio – 25 dieną), ir įvertinamos atskaitinio laikotarpio permokos ir skirtumai. Todėl iki nustatyto termino – per 5 darbo dienas pasibaigus metams – parengtoje apyskaitoje VMI pateikti duomenys pagal pajamų rūšis yra netikslūs. VMI patikslintos Apyskaitos 1-VP po užregistruotų gautų atskaitinio laikotarpio deklaracijų, t. y. Didžiosios knygos uždarymo, 2016 m. Finansų ministerijai nepateikė, bet galiojantis teisinis reglamentavimas numato⁵¹ mokesčių administratoriui galimybę Finansų ministerijai teikti patikslintą Apyskaitą 1-VP.
31. 2016 m. pajamos iš VMI administruojamų ir į Valstybės išdo sąskaitas pervestų mokesčių ir kitų įmokų sudarė 74,7 proc. (5 586,2 mln. Eur) visų valstybės biudžeto pajamų (2015 m. – 81,7 proc.). VMI skaičiavimais, duomenys pagal pajamų rūšis nėra tikslūs – pasikeitimai svyruoja nuo 0,01 proc. iki 15 proc., bet pagrindinių mokesčių (pridėtinės vertės, akcizų, gyventojų pajamų ir pelno mokesčių), kurių įplaukos sudaro 92 proc. visų VMI įplaukų, pasikeitimai nereikšmingi – iki 0,3 proc.
32. Valstybės kontrolė apie poreikį teikti patikslintas apyskaitas, anksčiau nustatytus reikšmingus pagrindinių mokesčių duomenų neatitikimus, pasisako jau ne pirmus metus⁵². Pažymėtina, kad

⁴⁷ LR viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 2 str. 20 d. ir 22 str. 4 d.

⁴⁸ Pagal Valstybės biudžeto ir suvestinio savivaldybių biudžetų vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių, patvirtintų LR finansų ministro 2010-01-29 įsakymu Nr. 1K-022 „Dėl vykdymo ataskaitų“ (2017-01-10 įsakymo Nr. 1K-13 redakcija), 5 p.

⁴⁹ Patvirtinta LR finansų ministro 2003-07-03 įsakymu Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (2010-03-26 įsakymo Nr. 1K-085 redakcija su vėlesniais pakeitimais).

⁵⁰ LR finansų ministro 2003-01-29 įsakymas Nr. 1K-019 „Dėl mokesčių ir kitų įmokų į valstybės biudžetą ir savivaldybių biudžetus apyskaitos“ (2012-03-15 įsakymo redakcija Nr. 1K-102 su vėlesniais pakeitimais), 2.4.2 p.

⁵¹ Ten pat, 2.6 p.

⁵² Valstybinio audito ataskaitos: „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos mokesčių fonde atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2014-07-15 Nr. FA-P-60-7-36; „Dėl Lietuvos Respublikos 2013 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir valstybės biudžeto vykdymo vertinimo“, 2014-09-30 Nr. FA-P-60-13-51; „Dėl Lietuvos Respublikos 2014 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir valstybės biudžeto vykdymo vertinimo“, 2015-09-30 Nr. FA-P-60-11-33-1; „Lietuvos Respublikos 2016 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumas ir valstybės biudžeto vykdymo vertinimas“, 2016-10-03 Nr. FA-P-60-6-10-1.

teisingi duomenys apie valstybės biudžeto pajamas pagal pajamų rūšis (ekonominę klasifikaciją) yra svarbūs apskaičiuojant kai kuriuos šalies makroekonominius rodiklius ir planuojant būsimų laikotarpių šalies biudžetus.

Finansų ministerijos nuomonė

Išnagrinėjus susidariusią situaciją, kai mokesčių administratorius (VMI) parengti teisingą apyskaitą gali tik tada, kai apskaitoje užregistruoja ataskaitinio laikotarpio mokesčių deklaracijas, numatoma, kad kiekvieną mėnesį bus teikiami ir skelbiami preliminarūs duomenys apie valstybės biudžeto įplaukas pagal pajamų rūšis. Atsižvelgiant į tai, LR finansų ministro 2003-01-29 įsakymu Nr. 1K-019 patvirtinta apyskaita forma 1-VP nebus keičiama, tačiau šiuo įsakymu turėtų būti patvirtintos taisyklės ar aprašas, kaip ši forma sudaroma, aprašomi procesai ir paaiškinami galimi neatitikimai su finansinės ataskaitos duomenimis. Be to, siekiant išvengti neatitikimų ir pateikti teisingus atitinkamų metų pajamų vykdymo duomenis, bei atsižvelgiant į Valstybės kontrolės rekomendacijas, planuojama nustatyti reguliavimą, pagal kurį Finansų ministerijai ne vėliau kaip iki kitų metų vasario 20 d. būtų teikiama patikslinta, užtikrinant tikslų valstybės biudžeto pajamų pagal rūšis atskleidimą, metinė apyskaita forma 1-VP⁵³.

Atkreipiame dėmesį, kad VMI dar neįgyvendino 2014 m. teiktos rekomendacijos⁵⁴ – nustatyti ir patvirtinti mokesčių ir kitų įmokų į biudžetus apyskaitos sudarymo ir joje pateikiamų duomenų kontrolės procedūras, užtikrinančias, kad apyskaitos duomenys atitiktų VMI mokesčių fondo apskaitos duomenis.

Informacija aiškinamajame rašte atskleidžiama ne pagal metinius buhalterinės apskaitos duomenis

33. VBVAR aiškinamojo rašto dalyse, susijusiose su mokesčių surinkimu, yra pateikiami neteisingi duomenys. Pvz.: nurodyta, kad avansinio pelno mokesčio suma 2016 m. palyginti su 2015 m. išaugo 34,5 mln. Eur, bet, palyginus atitinkamų metų ataskaitų rinkinių duomenis, ji išaugo 45,2 mln. Eur. Toks neatitikimas susidarė dėl to, kad, pateikiant informaciją 2016 m. aiškinamajame rašte, palyginimui buvo paimti kitokie 2015 m. duomenys, nei pateikiant informaciją 2015 m. aiškinamajame rašte. Priežastys, kodėl paimti kitokie 2015 m. duomenys, 2016 m. VBVAR aiškinamajame rašte nenurodytos.

Finansų ministerijos paaiškinimas

Informacijai pateikti duomenys imami iš VMI administruojamų nacionalinio biudžeto pajamų surinkimo apžvalgos ir „skaičiai skiriasi, nes apžvalga dėl 2015 m. buvo rengiama 2016 m. sausio mėn., dėl 2016 m.–2017 m. sausio mėn., tuo tarpu mokesčių mokėtojai deklaracijas gali tikslinti ir po apžvalgos paskelbimo datos, todėl pateikiamas tikslus, naujausiais duomenimis pagrįstas palyginimas“.

Toks paaiškinimas rodo, kad VBVAR informacija pateikiama ne pagal buhalterinės apskaitos duomenis. Atkreipiame dėmesį, kad Buhalterinės apskaitos įstatymas⁵⁵ nurodo ūkio subjektams apskaitą tvarkyti taip, kad ji būtų tinkama, objektyvi ir palyginama. Atskaitomybė turi būti rengiama vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu⁵⁶, laikantis nuostatos, jei ataskaitinių ir praėjusių finansinių metų finansinių ataskaitų straipsnių dėl kokių nors priežasčių negalima palyginti, praėjusių finansinių metų pabaigos likučiai turi būti taisomi, kad juos būtų galima palyginti. Visi taisymai, kurie paaiškėja

⁵³ LR finansų ministerijos 2014-10-28 raštas Nr. ((3.4-02)-5K-1418102)-6K-1408441 „Dėl Valstybės kontrolės atlikto finansinio audito“.

⁵⁴ Valstybinio audito ataskaitos „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos mokesčių fonde atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“, 2014-07-15 Nr. FA-P-60-7-36 ir 2015-09-07 Nr. FA-P-60-6-18-1.

⁵⁵ LR buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais), 4 str.

⁵⁶ LR viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 21 str. 4 d. ir 25 str.

einamuoju ataskaitiniu laikotarpiu ir dėl kurių keičiasi praėjusio ar kelių praėjusių ataskaitinių laikotarpių finansinės ataskaitos, turi būti atliekami tą laikotarpį, kurį buvo nustatyti, ir paaiškinami to laikotarpio, kurį buvo nustatyti, atskaitomybės aiškinamajame rašte, nurodant taisymo priežastis, atsiradusius skirtumus ir pan.

Išlaidos pagal funkcinę klasifikaciją tikslintinos

34. Vienoje iš VBVAR ataskaitų⁵⁷ pateikiami duomenys apie panaudotas valstybės biudžeto lėšas pagal valstybės funkcijas (ekonomikai, švietimui ir t. t.). Valstybės funkcijų klasifikacija ir jos paaiškinimai patvirtinti finansų ministro įsakymu⁵⁸. Audito metu pastebėjome, kad priskiriant tam tikros rūšies išlaidas valstybės funkcijoms taikoma skirtinga praktika.

Pavyzdžiai išlaidų, kurios priskiriamos skirtingoms valstybės funkcijoms

- Kvalifikacijos kėlimo išlaidos: jei asignavimų valdytojas savo darbuotojų kvalifikacijos kėlimo paslaugas įsigyja iš paslaugų teikėjų, tai išlaidos priskiriamos ne švietimo funkcijai, bet tai valstybės funkcijai, kuriai priskiriama pagrindinė asignavimų valdytojo veikla. Tačiau jeigu asignavimų valdytojas ir (ar) jam pavaldžios įstaigos savo sistemos darbuotojų kvalifikaciją kelia turimame mokymo centre, tokios išlaidos priskiriamos švietimo funkcijai.
- Sveikatos priežiūros išlaidos: jei darbuotojų sveikatos tikrinimo ar priežiūros paslaugos įsigyjamos iš šių paslaugų teikėjų, išlaidos priskiriamos ne sveikatos apsaugos funkcijai, bet tai valstybės funkcijai, kuriai priskiriama pagrindinė asignavimų valdytojo veikla. Tačiau jeigu asignavimų valdytojas ir (ar) jam pavaldžios įstaigos turi savo sveikatos priežiūros centrą, kuriame paslaugos teikiamos savo sistemos darbuotojams, tai tokios išlaidos priskiriamos sveikatos apsaugos funkcijai.

Pažymėtina, kad tuo atveju, jeigu asignavimų valdytojas neturėtų atskiro mokymo ar sveikatos priežiūros centro, tokias paslaugas jis turėtų įsigyti iš paslaugų teikėjų ir tokios išlaidos turėtų būti priskiriamos tai valstybės funkcijai, kuriai priskiriama pagrindinė asignavimų valdytojo veikla.

- Išlaidos dėl ligos ar sužalojimo. Asignavimų valdytojui dėl ligos ar sužalojimo išmokėtas išmokas priskyrė ne socialinės apsaugos funkcijai, o tai funkcijai, kuriai priskiriama pagrindinė asignavimų valdytojo veikla. Tačiau pagal patvirtintos valstybės funkcijų klasifikacijos paaiškinimus socialinės apsaugos funkcijos klasei „Liga“ (10.01.01) priskiriamos darbdavio išmokos darbuotojui, laikinai negalinčiam dirbti dėl ligos ar sužalojimo

Tokiai praktikai susiformuoti įtakos turi ir galiojantis teisinis reguliavimas. Patvirtintoje klasifikacijoje ir jos paaiškinimuose ne visais atvejais aiškiai nustatyta, kokios valstybės funkcijos turi būti priskiriamos išlaidos.

Rekomendacija dėl atskaitomybės tobulinimo įgyvendinta tik iš dalies

35. Praėjusiais metais Finansų ministerijai rekomendavome⁵⁹ tobulinti valstybės ir žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių sudarymą, atsakyti perteklinių ataskaitų ir keisti esamų

⁵⁷ Valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo ataskaita (pagal valstybės funkcijas), forma Nr. 4.

⁵⁸ LR finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (2010-03-26 įsakymo Nr. 1K-085 redakcija su vėlesniais pakeitimais).

⁵⁹ Valstybinio audito ataskaita „Lietuvos Respublikos 2015 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumas ir valstybės biudžeto vykdymo vertinimas“, 2016-10-03 Nr. FA-P-60-6-10-1.

ataskaitų turinį (įgyvendinimo terminas 2017 m. I ketvirtis). Ši rekomendacija įgyvendinta iš dalies: pakeistas teisės aktas⁶⁰, reglamentuojantis valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį, tačiau žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių sudarymas iš esmės nepasikeitė. 2016 m. valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje atsisakyta informacijos apie valstybės biudžeto asignavimų valdytojų mokėtinas ir gautinas sumas pateikimo (ji pateikiama valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje). Visgi, institucijoms ir įstaigoms liko reikalavimas kaip žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio dalį rengti ir pateikti mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitą (formą Nr. 4).

Finansų ministerijos nuomonė dėl rekomendacijos įgyvendinimo

Asignavimų valdytojų mokėtinų ir gautinų sumų ataskaita (forma Nr. 4) reikalinga apskaičiuojant valdžios sektoriaus deficitą / perviršį, tiek pagal ESS2010 (Europos sąskaitų sistemos) metodologiją, tiek pagal VFSV2014 (TVF Valstybės finansų statistikos vadovo) metodologiją. Taip pat šie duomenys atsispindi du kartus per metus Europos Komisijai (Eurostatui) naudojant valdžios sektoriaus deficito ir skolos (Mastrichto kriterijai) duomenis pagal PDP (perviršio deficito procedūra), į kurią mokėtinų sumos įtraukiamos nuo 2010 metų. Šiuo metu atsisakius formos Nr. 4, būtų prarasti duomenys, kurie naudojami išvardytais atvejais, dingtų duomenų tęstinumas ir palyginamumas su ankstesniais laikotarpiais. Taip pat būtų sudėtinga paaiškinti Europos Komisijai (Eurostatui), kodėl naikinami tie duomenų šaltiniai, kurie reikalingi parengti kokybišką, kaupimo principu paremtą, valdžios sektoriaus finansų statistiką. Iš karto pereiti prie finansinių ataskaitų rinkiniuose naudojamų įsipareigojimų apskaičiuojant valdžios sektoriaus statistinius duomenis yra neįmanoma dėl šių priežasčių:

- dėl skirtingos klasifikacijos ir skirtingo turinio;
- forma Nr. 4 yra teikiama kas ketvirtį ir metinė (iki kovo 1 d.) tinkamais valdžios sektoriaus statistikai parengti terminais, dėl to apskaičiuotas valdžios sektoriaus deficitas / perviršis gali būti laiku pateiktas valdžios ir tarptautinėms institucijoms. Tuo tarpu metinių konsoliduotų finansinių ataskaitų rinkinių data nėra tinkama, kad būtų galima laiku pateikti duomenis Europos Komisijai (Eurostatui);
- forma Nr. 4 teikiama kas ketvirtį, o konsoliduotieji finansinių ataskaitų rinkiniai į VSAKIS teikiami tik metiniai, ketvirtinės tarpinės finansinės ataskaitos nėra renkamos centralizuotai. Jos yra skelbiamos tik sudarytojų internetiniuose puslapiuose.

Siekiant atsisakyti asignavimų valdytojų teikiamos formos Nr. 4 ir pereiti prie duomenų naudojimo iš finansinių ataskaitų rinkinių, Finansų ministerija iki 2018 m. pradžios atliks naudojamų duomenų palyginimo su keistinais duomenimis analizę ir priims sprendimą dėl tolimesnių veiksmų.

36. Atkreipiame dėmesį, kad asignavimų valdytojai visus įsipareigojimus pateikia savo finansinių ataskaitų rinkiniuose, kurie sudaromi kas ketvirtį, ir juose pateikiama informacija yra tikslesnė ir išsamesnė nei biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitose. Taigi, įstaigos tų pačių duomenų pagrindu sudaro kelias ataskaitas. Be to, biudžeto vykdymo ataskaitos rengiamos pinigų principu, o mokėtinų ir gautinų sumų ataskaita – kaupimo principu. Finansų ministerija gali priimti sprendimus dėl jai reikalingos informacijos rinkimo, tačiau atkreipiame dėmesį, kad bet kokia renkama informacija nebūtinai turėtų būti asignavimų valdytojų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio dalimi. Todėl reikėtų naudoti finansinių ataskaitų duomenis analizėms, stebėjimams, rodiklių skaičiavimams ir pan., taip sumažinant įstaigoms administracinę naštą.

⁶⁰ LR finansų ministro 2017-01-10 įsakymas Nr. 1K-13 „Dėl finansų ministro 2010-01-29 įsakymo Nr. 1K-022 „Dėl vykdymo ataskaitų“ pakeitimo“.

2. VALSTYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO VERTINIMAS

2.1. Biudžeto valdysenos reforma dar tik pradedama

37. Praėjusiais metais, vertindami 2015 m. VBVAR ir valstybės biudžeto vykdymą, siekėme atsakyti į klausimą – kas padaryta, kokie tikslai pasiekti, valstybei išleidus 8 mlrd. Eur. Valstybinio audito ataskaitoje⁶¹ konstatavome, kad reikia tobulinti biudžeto formavimo sistemą, t. y., reikalinga biudžeto valdysenos reforma. Buvo teiktos rekomendacijos:
- tobulinti planavimo ir atsiskaitymo už Vyriausybės tikslų ir prioritetų pasiekimą, panaudojant valstybės biudžeto lėšas, sistemą;
  - inicijuoti teisės aktų pakeitimus, nusprendus, kokius finansinius rodiklius ir kiekius jų privalo patvirtinti Seimas ir kiek suteikti Vyriausybei teisių vykdyti biudžetą.
38. Šioms rekomendacijoms įgyvendinti Vyriausybė parengė priemonių planą pokyčiams įgyvendinti. Septynioliktosios Vyriausybės programos įgyvendinimo plane⁶² numatyta strateginio planavimo ir biudžeto formavimo sistemos pertvarka, didinant orientaciją į rezultatus ir užtikrinant finansinį tvarumą. Šiam darbui atlikti Vyriausybė pateikė įgyvendinimo planą, kuriame numatyti veiksmai turi būti įgyvendinti iki 2018 m. I ketv. pabaigos. Taigi, Vyriausybė parengė priemonių planą, tačiau naujai formuojamo valstybės biudžeto ir atsiskaitymo už jį galima tikėtis ne anksčiau nei 2021–2022 m.
39. Įvertinę Vyriausybės kanceliarijos ir Finansų ministerijos numatytus atlikti veiksmus, matome, kad bus tobulinama biudžeto valdysenos sistema. Todėl tik priėmus teisės aktų pakeitimus ir atlikus jų analizę bus galima įvertinti, ar įgyvendintos teiktos rekomendacijos. Atkreipiame dėmesį, kad baigiamas valstybinis auditas „Auditų „Programinis biudžetas: strateginių veiklos planų sudarymas ir įgyvendinimo stebėseną“ ir „Valstybės investicijų 2015 metais programos valdymas“ rekomendacijų įgyvendinimo eiga“, vertinama, kokie pokyčiai įvyko teiktų rekomendacijų strateginio planavimo, veiklos rezultatų stebėsenos ir atsiskaitymo įgyvendinime.
40. Atlikdami 2016 m. valstybinio socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo fondų auditus⁶³ nustatėme, kad socialinės politikos ir sveikatos priežiūros srityse valstybė teisės aktais yra prisiėmusi tam tikrus įsipareigojimus vykdyti valstybės biudžeto lėšomis, bet neužtikrina jų tinkamo finansavimo, fondų biudžetų (draudimo įmokų) lėšomis apmokėtos išlaidos, kurios savo turiniu ne visas atvejais atitinka šių draudimų tikslus. Pažymėtina, kad valdžios sektoriaus balansas yra planuojamas (koreguojamas) per valstybės biudžetą, todėl bet kokie šių fondų formavimo ir vykdymo politikos pasikeitimai turės įtakos valstybės biudžeto formavimui. Tikslinga įvertinti nustatytus dalykus, vykdant valstybės biudžeto formavimo pertvarką ir rengiant ateinančių metų biudžetus.

⁶¹ Valstybinio audito ataskaita „Lietuvos Respublikos 2015 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumas ir valstybės biudžeto vykdymo vertinimas“, 2016-10-03 Nr. FA-P-60-6-10-1.

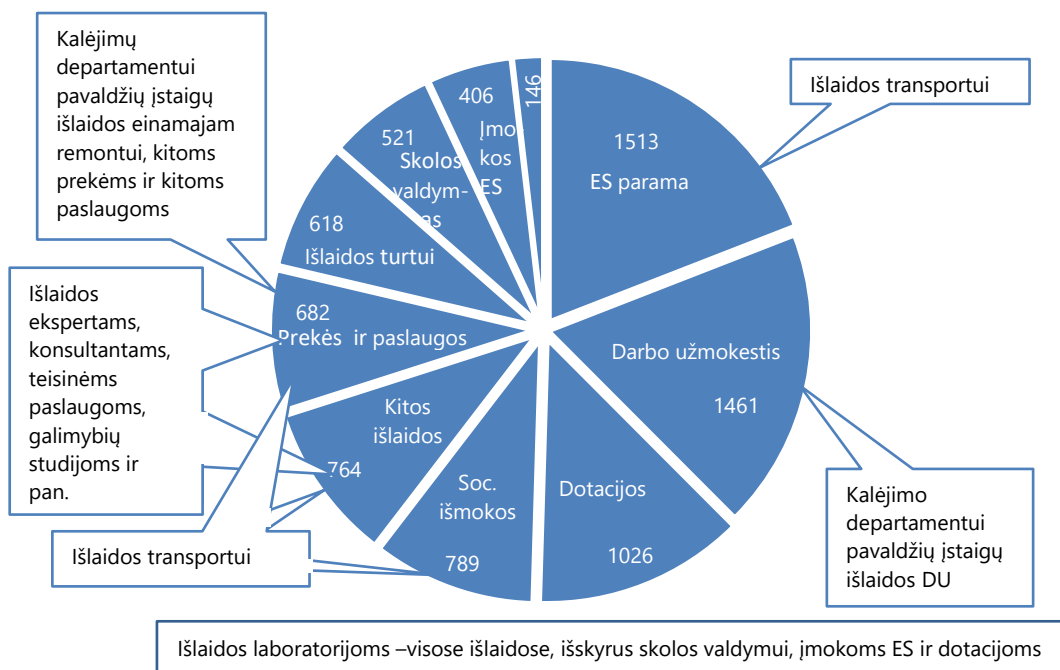
⁶² LR Vyriausybės 2017-03-13 nutarimas Nr. 167.

⁶³ Valstybinio audito ataskaitos: „Privalomojo sveikatos draudimo fondo 2016 metų ataskaitų rinkinio teisingumas bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas“, 2017-09-29 Nr. FA-2017-P-10-10-4-1, „Valstybinio socialinio draudimo fondo 2016 metų ataskaitų rinkinio teisingumas bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas“, 2017-09-29 Nr. FA-2017-P-10-11-5-1.

2.2. Turime galimybes mažinti įstaigų veiklos išlaidas

41. 2016-10-10 valstybinio audito ataskaitoje „Programinio biudžeto sistema: strateginių veiklos planų sudarymas ir įgyvendinimo stebėseną“ pateikėme išvadą, kad nepakankamai išnaudojama galimybė sutaupyti valstybės biudžeto lėšas didinant bendrųjų funkcijų efektyvumą. Veiklos efektyvumo didinimas yra vienas valdymo išlaidų mažinimo ir biudžeto lėšų taupymo rezervų. Įstaigos turėtų siekti ne išleisti suplanuotas lėšas, pvz.: transportui, paslaugoms, o efektyviai ir rezultatyviai vykdyti veiklą, kuriai gali būti reikalingas transportas, konsultacijos, ekspertų paslaugos ir pan. Be to, jei įstaigos veiklos procesas būtų orientuotas į rezultatą, nebūtų svarbu matyti, kiek atskirai išleista transportui, teisinėms paslaugoms, ekspertams, analizėms ar tyrimams, svarbu – kokia pasiekto rezultato kaina.
42. Šio audito metu analizavome tas 2016 m. valstybės biudžeto išlaidas, kurios panaudotos institucijų ir įstaigų administravimui, valdymui, veiklos vykdymui: transportui, ekspertams ir konsultantams, laboratorijoms. Taip pat auditavome Kalėjimų departamentui pavaldžių įstaigų išlaidas remontui, kitoms prekėms ir paslaugoms, darbo užmokesčiui. Pagal 2016 m. VBVAR duomenis negalima pasakyti, kiek faktiškai išleista transportui išlaikyti ir apmokėta ekspertams ir konsultantams, nes audito metu nustatėme subjektų taikomą skirtingą praktiką priskiriant išlaidas ekonominės klasifikacijos straipsniams (žr. 2 pav.).

2 pav. Audituotos sritys ir 2016 m. valstybės biudžeto išlaidos pagal išlaidų straipsnius (mln. Eur)

Šaltinis – 2016 m. VBVAR, Valstybės kontrolė

Tokios praktikos susiformavimui įtakos turėjo galiojantis teisinis reguliavimas⁶⁴ – ne visais atvejais aiškiai nustatyta (ne visada yra galimybė nustatyti), kokiam išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsniui turi būti priskiriamos išlaidos, todėl yra galimybė įvairioms interpretacijoms, subjektyviam vertinimui. Esant didelei prekių ir paslaugų įvairovei, institucijos ir įstaigos analogiškoms paslaugoms patirtas išlaidas priskyrė skirtingiems ekonominės klasifikacijos straipsniams (plačiau žiūrėti 2.2.1 ir 2.2.2 skirsniuose).

⁶⁴ LR finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (2010-03-26 įsakymo Nr. 1K-085 redakcija su vėlesniais pakeitimais).

2.2.1. Valstybės biudžeto lėšų, skiriamų transportui, reglamentavimas nesudaro sąlygų racionaliam jų naudojimui ir jos naudojamos ne pačiu ekonomiškiausiu būdu

43. Biudžetinių įstaigų veikloje naudojami iš valstybės biudžeto lėšų įsigyjami ir išlaikomi tarnybiniai lengvieji automobiliai ir kitas transportas: lengvieji krovininiai automobiliai, mikroautobusai, autobusai, motociklai, keturračiai ir pan., kurie yra valstybės ilgalaikis materialusis turtas ir turėtų būti naudojamas tik tarnybos reikmėms ir padėti įstaigoms efektyviai bei rezultatyviai vykdyti funkcijas ir priskirtus uždavinius. Vyriausybės nutarimu⁶⁵, kuris buvo parengtas siekiant taupiai naudoti valstybės biudžeto lėšas, reglamentuojamos tik biudžetinių įstaigų ir tik tarnybinių lengvųjų automobilių išlaidos.

Minėtu nutarimu nustatytas leistinas naudoti tarnybinių lengvųjų automobilių skaičius, patvirtintas išlaidų jiems išlaikyti dydis, į šį dydį įskaitytinos išlaidos, joms priskirtos ir kompensacijos naudojančioms netarnybinius automobilius tarnybos reikmėms, išimties tam tikroms įstaigoms, automobilių skaičiui, išlaidų dydžiui. Vyriausybė patvirtino ir pavyzdines tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo taisykles⁶⁶, pagal kurias ministrai, įstaigų prie ministerijų, Vyriausybės įstaigų ir kitų biudžetinių įstaigų vadovai, suderinę su atitinkama ministerija, įstaiga prie ministerijos ar Vyriausybės įstaiga, įpareigoti⁶⁷ patvirtinti savo įstaigų tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo taisykles.

44. Audito metu analizavome įstaigų lėšas, skirtas transportui įsigyti, išlaikyti, išsinuomoti, įsigyti transporto paslaugas, kompensuoti važiavimo išlaidas ir pan. Apklausėme 17 asignavimų valdytojų (14 ministerijų, Vyriausybės kanceliariją, Seimo kanceliariją, Policijos departamentą) ir jų pavaldžias įstaigas, iš viso 424 įstaigas. Papildomai audito procedūras atlikome 10-yje ministerijų⁶⁸ ir 107-iose atsirinktose jų pavaldžiose įstaigose.

Tarnybinių lengvųjų automobilių skaičius ir išlaidų dydis reglamentuotas tik ribotam įstaigų skaičiui, kurių panaudoti asignavimai nėra reikšmingi

45. LR Vyriausybės 1998-11-17 nutarimas Nr. 1341 tiesiogiai reglamentuoja tik 4 proc. (26-ių⁶⁹ iš 665) įstaigų didžiausią leistiną turėti tarnybinių lengvųjų automobilių skaičių. Jų panaudoti asignavimai transportui išlaikyti savo dydžiu nėra reikšmingi, nes sudaro 4,7 proc. visų valstybės biudžeto patirtų transporto išlaidų.
46. Išlaidų transportui dydis reglamentuotas jau kitam įstaigų skaičiui: 14-ai ministerijų (su pavaldžiomis įstaigomis) ir 16-ai joms pavaldžių įstaigų, kurios yra atskiri asignavimų valdytojai, LR Vyriausybės kanceliarijai ir 14-ai jai pavaldžių ar atskaitingų įstaigų, kurios yra atskiri asignavimų valdytojai. Tai sudaro tik 28 proc. asignavimų valdytojų.

⁶⁵ LR Vyriausybės 1998-11-17 nutarimas Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių biudžetinėse įstaigose“ (2009-05-27 nutarimo Nr. 542 redakcija su vėlesniais pakeitimais).

⁶⁶ LR Vyriausybės 2009-05-27 nutarimas Nr. 543 „Pavyzdinės tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo biudžetinėse įstaigose taisyklės“ (su vėlesniais pakeitimais) nustato tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo, saugojimo, žymėjimo, techninės priežiūros, remonto, naudojimo kontrolės, ridos ir degalų apskaitos, netarnybinių automobilių naudojimo tarnybos reikmėms tvarką ir darbuotojų atsakomybę už šių taisyklių pažeidimą.

⁶⁷ LR Vyriausybės 1998-11-17 nutarimas Nr. 1341 (2009-05-27 nutarimo Nr. 542 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 4.1 p.

⁶⁸ LR užsienio reikalų, Krašto apsaugos, Vidaus reikalų ir Energetikos ministerijų dėl jų veiklos specifikos LR Vyriausybės 1998-11-17 nutarime Nr. 1341 nustatytų išimčių neauditavome.

⁶⁹ 11 ministerijų (be pavaldžių įstaigų), LR Vyriausybės kanceliarija ir 13 jai pavaldžių ar atskaitingų įstaigų, kurios yra atskiri asignavimų valdytojai, ir Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija.

47. Taigi, priimant minėtą nutarimą buvo išsikeltas tikslas – siekti taupiai naudoti valstybės biudžeto lėšas, bet jo pasiekimas abejotinas, nes reglamentavimas apėmė tik nedidelį įstaigų skaičių.

Nustatytos išimties automobiliams, įsigytiems iš ES paramos lėšų, ir Ūkio ministerijai – nepagrįstos

48. Nutarimas įtvirtina išimtį⁷⁰, kad iš ES ar kitos finansinės paramos įsigyti automobiliai neįskaitomi į įstaigoms nustatytą leistiną naudoti tarnybinių lengvųjų automobilių skaičių. Pagal 424 institucijų pateiktus duomenis tokių automobilių 2016 m. įstaigos turėjo 174 (5 proc.).
49. Audito metu atsakingos institucijos negalėjo nurodyti, koks buvo ekonominis šios išimties poreikio taikymo pagrindimas.

Finansų ministerijos nuomonė dėl iš ES paramos įsigytų automobilių

Nutarimo 3 punkte nurodyti lengvieji specialios paskirties automobiliai yra įsigijami valstybės biudžeto lėšomis arba kai kuriais atvejais iš dalies įsigijami ES ir kitos gaunamos finansinės paramos lėšomis ir, be kita ko, yra naudojami ES lėšomis finansuojamų programų ir priemonių įgyvendinimo bei lėšų panaudojimo kontrolei vykdyti, kaip tai numatyta ES ir kitą gaunamą finansinę paramą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

Mūsų nuomone, įstaigos panaudojami asignavimai transportui išlaikyti turi užtikrinti efektyvų ir rezultatyvų jai priskirtų funkcijų vykdymą, todėl joms atlikti turi būti nustatytas optimalus automobilių skaičius nepriklausomai nuo to, iš kokių finansavimo šaltinių jie yra įsigyti. Todėl toks teisinis reguliavimas negali užtikrinti racionalaus ir skaidraus išteklių naudojimo ir valdymo.

50. Nutarimas nustato išimtį dėl automobilių skaičiaus trims ministerijoms su jų pavaldžiomis įstaigomis. Įvertinę Krašto apsaugos ir Vidaus reikalų ministerijų veiklos specifiką, audito metu analizavome Ūkio ministerijai suteiktos išimties pagrindumą. Ši ministerija 2016 m. iš viso patikėjimo teise valdė septynis valstybei priklausančius tarnybinius lengvuosius automobilius ir vieną – nuomos sutarties pagrindu, nors pagal teisės aktą⁷¹ kitos ministerijos gali turėti ne daugiau kaip keturis lengvuosius tarnybinius automobilius.
51. Audito metu negavome įrodymų, kad Ūkio ministerijai pagrįstai suteikta išimtis.

Atsakingų ministerijų paaiškinimai dėl išimties taikymo

Finansų ministerijos paaiškinimas: 2012 m. ministerija parengė Ūkio ministerijos inicijuotą Vyriausybės nutarimo Nr. 1341 pakeitimą dėl išimties Ūkio ministerijai ir jai pavaldžioms įstaigoms taikymo. Ūkio ministerija pateikė argumentus dėl šio nutarimo pakeitimo tikslingumo (bendrųjų funkcijų centralizavimas ministerijoje (buvo numatyta centralizuoti Ūkio ministerijos, Įmonių bankroto departamento prie Ūkio ministerijos, Lietuvos standartizacijos departamento ir Valstybinio turizmo departamento prie Ūkio ministerijos automobilių parką), kuriems Vyriausybė pritarė.

Ūkio ministerijos paaiškinimas: centralizuojant Ūkio ministerijos ir biudžetinių įstaigų automobilių parką, t. y., perduodant visus automobilius Ūkio ministerijai bendram jos ir jai pavaldžių įstaigų naudojimui, buvo siekiama žymiai efektyviau ir taupiau naudoti automobilius bendrosioms visų įstaigų reikmėms. Taip pat turėjo sumažėti žmoniškųjų išteklių poreikis automobilių eksploatavimui ir priežiūrai.

⁷⁰ LR Vyriausybės 1998-11-17 nutarimas Nr. 1341 (2009-05-27 nutarimo Nr. 542 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 1.4 p.

⁷¹ Ten pat, 1.1. p.

Ši teisės akto išimtis buvo numatyta siekiant centralizuoti Ūkio ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų automobilių parką, tačiau šiuo metu tokio parko nėra, o ministerijai pavaldžios įstaigos ir toliau turi savo automobilius. Įvertinę esamas aplinkybes neradome pagrindo, kad Ūkio ministerijai ir jai pavaldžioms įstaigoms turėtų būti taikoma išimtis dėl tarnybinių lengvųjų automobilių skaičiaus.

Išlaidų transportui dydžio nustatymas nuo asignavimų darbo užmokesčiui – nepagrįstas

52. Ministerijoms kartu su įstaigomis prie ministerijų ir kitomis ministerijoms pavaldžiomis valstybės institucijomis ir įstaigomis, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai kartu su jai pavaldžiomis ar atskaitingomis įstaigomis reglamentuotas išlaidų tarnybiniams lengviesiems automobiliams dydis susietas su asignavimais darbo užmokesčiui (iki 3 proc. asignavimų darbo užmokesčiui). Tačiau į šį dydį neįskaitomos išlaidos automobiliams, kurie priskirti kontrolės ir priežiūros funkcijoms vykdyti. Pažymėtina, kad tokių automobilių skaičius nereglamentuotas, bet išlaidų dydį atskirai turi patvirtinti ministras. Pagal įstaigų pateiktus duomenis, tokie automobiliai sudaro 30 proc. viso jų turimo transporto.
53. Įvertinę 14-os ministerijų transportui išlaikyti panaudotus asignavimus nustatėme, kad jų dydis 2016 m. labai skirtingas ir sudaro nuo 0,9 proc. iki 19,5 proc. asignavimų darbo užmokesčiui. Skirtumai susidarė dėl teisės akte nustatytų išimčių kai kurioms ministerijoms⁷², dėl įstaigų turimo nereglamentuojamo tarnybinių lengvųjų automobilių skaičiaus ir atskirai jiems tvirtinamų išlaidų dydžio (ministro įsakymu nurodomas orientacinis procentas nuo asignavimų darbo užmokesčiui), dėl įstaigų veikloje naudojamo kito transporto, kuris nepriskiriamas lengvajam, skaičiaus ir nereglamentuotų išlaidų jų išlaikymui, dėl ministerijų patirtų išlaidų transportui išlaikyti nurodymo skirtinguose išlaidų straipsniuose ir pan.
54. Audito metu gautas paaiškinimas rodo, kad ši teisės akte įtvirtinta nuostata nepagrįsta analize.

Finansų ministerijos nuomonė dėl išlaidų dydžio susiejimo su 3 proc. asignavimais nuo darbo užmokesčio

Asignavimų valdytojams, kaip viešojo valdymo politikos įgyvendintojams, yra priskirtos konkrečios tam tikros valdymo srities funkcijos, kurios labai skiriasi savo apimtimi ir sudėtimi. Atsižvelgiant į tai, kiekvienam asignavimų valdytojui yra patvirtintas didžiausias leistinas valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pareigybių skaičius. Ieškant visiems asignavimų valdytojams bendro, lengvai palyginamo rodiklio, pagal kurį būtų apskaičiuojamas leistinas išlaidų lengvajam tarnybiniam transportui išlaikyti dydis, buvo pasirinktas procentas, skaičiuojamas nuo bendrųjų asignavimų darbo užmokesčiui.

Esant tam pačiam įstaigų darbuotojų skaičiui, bet skirtingam atliekamų funkcijų pobūdžiui ar apimčiai, transporto poreikis gali labai skirtis. Taigi, toks reglamentavimas neskaitina įstaigų taupyti lėšų.

55. Asignavimų valdytojams teisės akte patvirtintas ir jokia realia analize nepagrįstas išlaidų tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti dydis yra formalus, daugiau orientacinis, o dažniausiai net per didelis, nes jo užtenka visų rūšių transporto priemonėms išlaikyti. Tai neskaitina taupaus valstybės lėšų naudojimo ir sudaro prielaidas manyti, jeigu išlaidos transportui išlaikyti neviršija 3 proc., tai jos naudojamos taupiai, o jeigu viršija – tai dėl nustatytų išimčių.

⁷² LR krašto apsaugos, Vidaus reikalų ir Ūkio ministerijos.

56. Audito metu ministerijos nurodė, kad išlaidas tarnybiniam lengvajam transportui kontroliuoja pagal sudaromą sąmatą, kurioje viena eilute nurodomos planuojamos išlaidos ne tik tarnybiniam lengvajam transportui, bet ir kitam įstaigos turimam ar nuomojamam transportui išlaikyti. Taigi, faktiškai vykdyti kontrolę pagal vieną eilutę neįmanoma, nes joje nesimato, kiek išlaidų tenka tik tarnybiniam lengvajam transportui išlaikyti, o siekiant kontroliuoti taip, kaip reikalauja teisės aktas, reikėtų atskirai tvarkyti apskaitą tarnybiniam lengvajam transportui ir kitam transportui, o tai sudarytų įstaigoms papildomą administracinę našą.
57. Nustatėme, kad biudžetinių įstaigų veikloje naudojami ne tik tarnybiniai lengvieji automobiliai, bet ir kitas įvairus transportas (lengvieji krovininiai, mikroautobusai, autobusai, motociklai, keturračiai ir pan.), kurio skaičiaus ir išlaidų dydžio joks teisės aktas nereglamentuoja. Subjektų pateiktais duomenimis, išlaidos kitam transportui išlaikyti sudaro apie 56 proc. visų transportui išlaikyti panaudotų lėšų.

Pavyzdžiai apie įstaigų veikloje naudojamo transporto struktūrą

- Muitinės departamentui 3 pavaldžios teritorinės muitinės (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos) nurodė, kad patiria 113-os automobilių išlaikymo išlaidas, iš jų 55 (49 proc.) automobiliai yra lengvieji krovininiai, specialios paskirties krovininiai ir autobusai, lengvieji automobiliai (kinologams), visureigis krovininis spec. paskirties, traktoriai ir priekabos.
- Aplinkos ministerija ir jai pavaldžios biudžetinės įstaigos 2017 m. pradžioje patikėjimo teise valdė 780 transporto priemonių: 652 (84 proc.) automobilius, 113 (15 proc.) valčių ir katerių, 5 traktorius, 1 savaeigę mašiną, 3 sniego motociklus, 6 keturračius motociklus.
- Policijos departamentas nurodė, kad 2016 m. 2178 automobilių išlaikymui patyrė 5,3 mln. Eur išlaidų, bet j bendrą skaičių įeina 45 kitokios transporto priemonės (ne lengvieji automobiliai).

Negavome įrodymų, kad pavaldžioms įstaigoms nustatytas optimalus automobilių skaičius ir realaus poreikio analize pagrįstas išlaidų dydis

58. Ministrai įpareigoti patvirtinti pavaldžioms įstaigoms tarnybinių lengvųjų automobilių skaičių ir automobilių, skirtų kontrolės ir priežiūros funkcijoms vykdyti, išlaidų dydžius, bet ne skaičių⁷³. Patikrinę šešias ministerijas, nustatėme, kad dvi ministerijos beveik kasmet tvirtina pavaldžioms įstaigoms automobilių skaičių, dvi – kas trys metai, o dar dvi patvirtino prieš 5 – 8 metus.
59. Audito metu neįsitikinome, kad sukurta sistema, kuri leistų pavaldžioms įstaigoms nustatyti optimalų tarnybinių lengvųjų automobilių skaičių ir realaus poreikio analize pagrįstą išlaidų dydį transportui, kurio skaičius ir išlaidų dydis nėra reglamentuoti Nutarimu ir kuriuos turi tvirtinti ministras:
- dvi⁷⁴ iš šešių ministerijų nurodė, kad renka informaciją apie pavaldžių įstaigų turimus automobilius, tačiau nei viena ministerija realaus ir optimalaus poreikio analizės neatlieka;
  - išlaidų dydis ministro įsakymu nustatomas formaliai, pavyzdžiui, „nustatyti iki 6 proc. dydį nuo asignavimų darbo užmokesčiui“, „nustatyti iki 1 proc. darbo užmokesčiui numatytų valstybės biudžeto lėšų“ ir nevertinant pavaldžių įstaigų faktinės situacijos;
  - dažniausiai automobilių skaičiaus ir išlaidų limitai keičiami, kai įstaigos kreipiasi į ministeriją arba vyksta struktūriniai pokyčiai;
  - nustatyti atvejai, kai pavaldžioms įstaigoms nėra nustatyti automobilių skaičiaus limitai.

⁷³ LR Vyriausybės 1998-11-17 nutarimas Nr. 1341 (2009-05-27 nutarimo Nr. 542 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 4.2 p.

⁷⁴ LR aplinkos ir žemės ūkio ministerijos.

Pavyzdžiai, kai ministerijos formaliai vykdo kontrolę

- Išanalizavus Aplinkos ministerijos pavaldžioms įstaigoms patvirtintą maksimalų leistiną tarnybinių lengvųjų automobilių skaičių nustatyta, kad Kauno Tado Ivanausko zoologijos muziejui yra patvirtinti 5 automobiliai, Generalinei miškų urėdijai – 7, o likusioms 8 įstaigoms tik 2 ar 3. Palyginę pavaldžių įstaigų vieno automobilio vidutiniškai nuvažiuotą kilometrų skaičių, nustatėme, kad muziejaus automobiliai nuvažiavo apie 64 proc., o urėdijos – apie 12 proc. mažiau nei kitų pavaldžių įstaigų. Ministerija nepateikė argumentų, pagal ką nustato automobilių skaičių ir kodėl šių dviejų pavaldžių įstaigų leistinas automobilių skaičius skiriasi kelis kartus nuo kitų pavaldžių įstaigų.
- Palyginę dviejų Finansų ministerijai pavaldžių ir veiklos turiniu panašių įstaigų – Finansų ministerijos mokymo centro ir Muitinės mokymo centro – 2016 m. išlaidas tarnybiniam transportui išlaikyti, nustatėme, kad jos skiriasi: ministerijos mokymo centras panaudojo 2,8 tūkst. Eur, o Muitinės mokymo centras – 1,7 tūkst. Eur, nors šioms įstaigoms finansų ministro įsakymu patvirtintas ir jos turi vienodą tarnybinių lengvųjų automobilių skaičių (2).
- Susisiekimo ministras nėra nustatęs keturių pavaldžių įstaigų automobilių skaičiaus limito: Lietuvos automobilių kelių direkcijos (25), Lietuvos saugios laivybos administracijos (20), Pasienio kontrolės punktų direkcijos (13) ir Valstybinės kelių transporto inspekcijos (19). Ministerijos atstovai paaiškino, kad pagal Vyriausybės 1998-11-17 nutarimo Nr. 1341 3 p. (lengvieji automobiliai kontrolės ir priežiūros funkcijai) ministras šioms įstaigoms nustato tik išlaidų dydžius. Išanalizavę šių įstaigų funkcijas ir įstaigos struktūrą, galime daryti prielaidas, kad ne visi automobiliai naudojami tik nutarime numatytoms kontrolės ir priežiūros funkcijoms.

60. Atrankos būdu patikrinę šešioms ministerijoms pavaldžių įstaigų faktiškai 2016-12-31 turimų tarnybinių lengvųjų automobilių skaičių su ministrų patvirtintais dydžiais, didelių skirtumų neradome, tačiau dalis jų naudojo daugiau tarnybinių lengvųjų automobilių nei ministro patvirtintas maksimalus jų dydis.

Pavyzdžiai įstaigų, kai turi daugiau automobilių nei nustatyta

- Kauno Tado Ivanausko zoologijos muziejui aplinkos ministro įsakymu nustatytas automobilių skaičius – 5, faktiškai naudojo 6, nes, 2016 m. įsigijus naują automobilį, senasis nebuvo nei parduotas, nei perduotas.
- Muitinės departamentui finansų ministro įsakymu nustatytas skaičius ne daugiau kaip 16 lengvųjų tarnybinių automobilių, faktiškai valstybės biudžeto lėšomis išlaikė 18 lengvųjų ir vieną M2 klasės autobusą.
- Valstybinei mokesčių inspekcijai finansų ministro įsakymu nustatytas skaičius ne daugiau 27 lengvųjų tarnybinių automobilių, faktiškai naudojo 28: patikėjimo teise valdė 22 (21 tarnybinį lengvąjį automobilį ir vieną lengvąjį krovininį automobilį) ir 6 tarnybinius lengvuosius automobilius pagal panaudos sutartis, perėmusi iš apskričių valstybinių mokesčių inspekcijų laikinai neatlygintinai valdyti ir naudoti.

61. Audito metu taip pat atkreipėme dėmesį, kad biudžetinės įstaigos, įsigijusios naujų automobilių, naudotus patikėjimo teise valdyti perduoda pavaldžioms įstaigoms arba kitoms įstaigoms. Motyvuodamos, kodėl reikėjo įsigyti naujų, įstaigos nurodo, kad eksploatacijos metu paaiškėjo trūkumai, po dvylikos eksploatacijos metų automobilis pasenęs ir fiziškai susidėvėjęs, jo remontas dėl išlaidų augimo tapo ekonomiškai nenaudingas ir kt. Manome, kad, perdavus pavaldžioms arba kitoms įstaigoms senus ir dėl išlaidų augimo ekonomiškai nenaudingus automobilius, našta valstybės biudžetui nesumažėja, o išlaidos nuo vienu įstaigų perkeliamos kitoms. Todėl tikslinga ieškoti tarnybinių automobilių naudojimo optimizavimo sprendimų, kurie būtų naudingi visam viešajam sektoriui ir taupytų valstybės biudžeto lėšas.

Viešųjų įstaigų, finansuojamų valstybės biudžeto lėšomis, ir pavaldžioms įstaigoms priklausančių pavaldžių įstaigų transportui – dar mažiau kontrolės

62. Kai kurios ministerijos savo valdymo srityje turi skirtingo statuso įstaigų, iš kurių dalis yra viešosios įstaigos. Viešosioms įstaigoms Vyriausybės 1998-11-17 nutarimas Nr. 1341 netaikomas. Audito metu analizavome tris ministerijas, kurios savo valdymo srityje turi viešųjų įstaigų, kurių savininko ar dalininko teises ir pareigas įgyvendina ministerija ir joms yra skiriama valstybės biudžeto lėšų.
63. Neatskleidžiama, kiek viešosioms įstaigoms skirtų valstybės biudžeto lėšų panaudota transporto išlaidymui, nes valstybės biudžeto asignavimai skiriami ir už juos atsiskaitoma neišskiriant išlaidų transporto išlaidymui.

Pavyzdys apie atsiskaitymą už valstybės biudžeto lėšas, panaudotas transportui išlaikyti

VšĮ Kelių ir transporto tyrimo institutas, kurios vienintelis savininkas yra valstybė, yra vienas iš Susisiekimo ministerijos programos „Susisiekimo valstybinės ir vietinės reikšmės keliais užtikrinimas“ vykdytojų ir gauna valstybės biudžeto asignavimų. Darbams atlikti yra būtini automobiliai. Transporto išlaidymui 2016 m. panaudota 104,7 tūkst. Eur (degalai 50,8 tūkst. Eur, eksploatacinės ir remonto išlaidos 29,2 tūkst. Eur, transporto priemonių draudimas 18,0 tūkst. Eur, automobilių nuoma 6,7 tūkst. Eur). Pagal teisės aktų nuostatas⁷⁵ sąmata sudaroma ir atsiskaitoma už ją nedetalizuojant išlaidų pagal visus išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnius ir nurodoma bendrame straipsnyje „Kitos išlaidos“ (2.8).

64. Kaip pavyzdį nagrinėjome Švietimo ir mokslo ministerijos valdymo srityje esančias viešąsias įstaigas, nes jos sudaro 28 proc. (35 iš 127) valdymo srityje esančių įstaigų ir gauna finansavimą iš valstybės biudžeto. Atrankos būdu patikrinę penkias viešąsias įstaigas nustatėme, kad keturiose turimas automobilių skaičius nuo 2 iki 4 kartų didesnis nei švietimo ir mokslo ministro įsakymu nustatytas pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms, tarp jų ir toms, kurios vykdo analogišką veiklą kaip ir viešosios įstaigos. Atkreipėme dėmesį, kad Švietimo ir mokslo ministerijos valdymo srityje esančios viešosios įstaigos, įsigydamos lengvųjų automobilių, taiko skirtingą praktiką: vienos prašo ministerijos leidimo ar sutikimo įsigyti tarnybinį automobilį, kitos ne.
65. Nutarimas imperatyviai nenurodo ministrams ar jų pavaldžių įstaigų vadovams tvirtinti pavaldžių įstaigų pavaldžioms įstaigoms automobilių skaičių ir išlaidų dydžius, todėl susiformavusi skirtinga praktika: keliais atvejais pavaldžių įstaigų pavaldžioms įstaigoms automobilių skaičiaus limitas buvo patvirtintas, o dažniausiai – ne. Taip pat nustatytas atvejis, kai vienos tai pačiai ministerijai pavaldžios biudžetinės įstaigos savo pavaldžioms įstaigoms patvirtino automobilių skaičių, o kitos – ne.

Pavyzdžiai pavaldžių įstaigų, kurios patvirtino arba ne savo pavaldžioms įstaigoms automobilių skaičių

- Teisingumo ministerija įpareigojo Kalėjimo departamentą, kuris nustatė jam pavaldžių įstaigų automobilių skaičių.
- Muitinės departamentas savo pavaldžioms įstaigoms yra nustatęs maksimalų tarnybinių lengvųjų automobilių skaičių.
- Valstybinė mokesčių inspekcija savo pavaldžioms įstaigoms (apskričių valstybinėms mokesčių inspekcijoms) nėra nustačiusi maksimalių tarnybinių lengvųjų automobilių skaičiaus.

⁷⁵ LR Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (2014-09-29 nutarimo Nr. 1046 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 13.2 p.

66. Esamas reglamentavimas sudaro sąlygas ministerijoms ir joms pavaldžioms įstaigoms įsigyti naujų automobilių ir, siekiant neviršyti joms nustatyto limito, turimus automobilius perduoti pavaldžioms įstaigoms, kurioms automobilių skaičiaus limitas neregamentuotas.

Pavyzdžiai įstaigų, kurios, kad neviršytų limitų, perdavė automobilius pavaldžioms įstaigoms

- Finansų ministerija 2016 m. pabaigoje įsigijo vieną naują keleivinį lengvąjį automobilį VW Multivan, o patikėjimo teise valdytą vidutinės (M1) klasės keleivinį automobilį Opel Vivaro perdavė Valstybinei mokesčių inspekcijai pavaldžiai įstaigai Klaipėdos apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai, kuriai automobilių skaičiaus limitas nenustatytas.
- Valstybinė mokesčių inspekcija 2016 m. įsigijo naują automobilį, o patikėjimo teise valdomą aštuonvietį Opel Vivaro patikėjimo teise valdyti perdavė Šiaulių apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai, kuriai automobilių skaičiaus limitas nenustatytas.

Neanalizuojama, kas taupiau ir efektyviau: pirkti ar nuomotis transporto priemones, pirkti vežimo paslaugas ar mokėti kompensacijas už netarnybinius automobilius

67. Audito metu nustatėme, kad 2016 m. ministerijos ir jų pavaldžios įstaigos valstybės biudžeto lėšas transportui išlaikyti ar jam įsigyti naudojo įvairiai: pirkto naujų arba naudotų transporto priemonių, naudojosi automobiliais pagal sudarytas nuomos sutartis, pirkto vežimo paslaugas arba mokėjo kompensacijas už asmeninio transporto naudojimą tarnybos reikmėms.
68. Atlikę procedūras septyniose ministerijose negavome įrodymų, kad jos analizuoja, koks transporto ir (ar) paslaugų įsigijimo būdas yra pigiausias ar efektyviausias įstaigai. Ministerijos nepateikė ekonominio pagrįstumo analizių, skaičiavimų, palyginimų ar kitų dokumentų, įrodančių, kad įsigyjant ar nuomojant tarnybinius automobilius, mokant kompensacijas už asmeninio automobilio naudojimą tarnybos reikmėms buvo vertinta, kuris iš būdų būtų ekonomiškai naudingesnis. Kai kurios ministerijos nurodė, kad yra atlikusios savo ir pavaldžių įstaigų transporto panaudojimo efektyvumo analizes, tačiau jos nebuvo dokumentuotos.

Įstaigos, kurios atliko įsigijimo būdo analizę, tačiau netaiko vien ekonomiškiausio būdo

- Teisingumo ministerija 2010 m. atliko transporto įsigijimo būdo analizę ir nustatė, kad ekonomiškiausia neturėti nuosavų automobilių, o įsigyti transporto paslaugas. Todėl ši ministerija atsisakė vairuotojų ir nuosavų automobilių neturi, o visas transporto paslaugas perka. 2016 m. ministerijos transportui išlaikyti išlaidos sudarė 39,7 tūkst. Eur, iš jų 13,3 tūkst. Eur (34 proc.) vieno automobilio nuoma, 13,1 tūkst. Eur (33 proc.) išmokėtos kompensacijos ir 8,6 tūkst. Eur (22 proc.) taksi ir transporto paslaugos. Pati ministerija nusprendė, kad ekonomiškiausia transporto paslaugų įsigijimas, tačiau vėl turėjo vairuotoją ir nuomojo automobilį, mokėjo kompensacijas už asmeninio transporto naudojimą tarnybos reikmėms. Teisingumo ministerijos nuomone, ji „netaiko vien ekonomiškiausio būdo, nes ekonomiškiausio būdo pasirinkimas priklauso nuo besikeičiančių įstaigos poreikių“.
- Susisiekimo ministerija šiuo metu yra atlikusi 2016 m. transporto priemonių naudojimo efektyvumo skaičiavimus ir nurodė, kad, pasikeitus situacijai ir labai sumažėjus transporto poreikiui, planuoja atsisakyti turimų transporto priemonių ir pereiti prie automobilių nuomos paslaugų. Tačiau 2016 m. pabaigoje už 44 tūkst. Eur įsigijo naują automobilį, kurio pirkimas 2016 m. ministerijos plane nebuvo numatytas.

Automobilių ridos ir degalų sunaudojimo kontrolės sistema pasenusi ir neefektyvi

69. Audito metu keturiose ministerijose ir 17-oje ministerijoms pavaldžių įstaigų vertinome automobilių ridos ir degalų sunaudojimo apskaitos ir kontrolės organizavimą. Nustatėme, kad visi ministrai ir pavaldžių įstaigų vadovai yra patvirtinę savo įstaigų tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo taisykles, kurios formaliai atitinka pavyzdinių taisyklių⁷⁶ nuostatas.
70. Atlikę kelionės lapų ir degalų nurašymo analizę nustatėme, kad naudojamos kontrolės priemonės yra formalios ir neefektyvios:
- visais atvejais kelionės lapai pildomi formaliai, konkretūs maršrutai ir tikslūs adresai nenurodomi. Dažniausiai juose nurodoma „po Vilniaus miestą“, „po miestą“, „į Vilnių“;
  - dviejose ministerijose ir jų pavaldžiose įstaigose ne visais atvejais už važiuotus kilometrus pasirašė ir važiuavęs asmuo, dažniausiai – tik vairuotojas;
  - degalai nurašomi atsižvelgiant į kelionės lapuose nurodytus kilometrus, kurių teisingumui įvertinti nėra galimybių.
71. Valstybės kontrolė⁷⁷ prieš 10 metų atkreipė dėmesį, kad biudžetinėse įstaigose naudojami kelionės lapai, kaip automobilių ridos ir kuro sunaudojimo kontrolės priemonė, yra neefektyvi. Nuo to laiko esminių pasikeitimų neįvyko ir kelionės lapų pildymas liko formalus ir neduodantis naudos, o tik sudarantis administracinę našą. Pažymėtina, kad efektyvesni kontrolės būdai (pvz., GPS ataskaitos) neieškomi ir netaikomi.

Kiek valstybei kainuoja transporto išlaidymas – atskleidžiama neteisingai

72. Visam transportui išlaikyti pagal 2016 m. VBVAR duomenis išleista 46,1 mln. Eur (665 įstaigos), tačiau pagal 424 įstaigų pateiktą informaciją išlaidų transporto išlaidymui patirta daugiau – visų su transportu susijusių išlaidų dydžio pagal ataskaitų rinkinio duomenis nustatyti negalima, nes lėšos nurodytos ne viename, o keliuose ekonominės klasifikacijos straipsniuose: „Transporto išlaidymas“⁷⁸, „Kitos paslaugos“⁷⁹, „Ilgalaikio materialiojo turto nuoma“⁸⁰, „Darbdavių socialinė parama pinigais“⁸¹, „Kitos išlaidos“⁸².

Pavyzdžiai lėšų nepriskirtų straipsniui „Transporto išlaidymas“

- Nacionalinė M. K. Čiurlionio menų mokykla 0,3 mln. Eur išlaidų, perkant pavėžėjimo paslaugas su autobuso nuoma ir vairuotoju, priskyrė straipsniui „Kitos paslaugos“ (2.2.1.1.1.30).
- Teisingumo ministerija 8,6 tūkst. Eur transporto paslaugų, pirktų iš tiekėjų (paslaugos už transporto ir taksi paslaugas) priskyrė straipsniui „Kitos paslaugos“ (2.2.1.1.1.30).
- Policijos departamentas 1,3 mln. Eur išlaidų, susijusių su tarnybinių lengvųjų automobilių veiklos nuoma, priskyrė straipsniui „Ilgalaikio materialiojo turto nuoma“ (2.2.1.1.1.14).

⁷⁶ LR Vyriausybės 2009-05-27 nutarimas Nr. 543 „Dėl Pavyzdinių tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

⁷⁷ Valstybinio audito ataskaita „Valstybės institucijų (įstaigų) transporto išlaidų vertinimas“, 2007-12-29 Nr. VA-20-9P-19.

⁷⁸ Ekonominės klasifikacijos kodas 2.2.1.1.1.06.

⁷⁹ Ekonominės klasifikacijos kodas 2.2.1.1.1.30.

⁸⁰ Ekonominės klasifikacijos kodas 2.2.1.1.1.14.

⁸¹ Ekonominės klasifikacijos kodas 2.7.3.1.1.01.

⁸² Ekonominės klasifikacijos kodas 2.8.

- Muitinės departamentas 0,4 mln. Eur išlaidų, susijusių su kompensavimu važiavimo išlaidų pareigūnams pagal tarnybos pobūdį važinėjantiems tarnybiniais tikslais asmeniniu transportu, taip pat vykstantiems į darbo vietą ir iš jos, priskyrė straipsniui „Darbdavių socialinė parama pinigais“ (2.7.3.1.1.01).
- Kalėjimų departamentas 12,1 tūkst. Eur kompensacijų pareigūnams, pagal tarnybos pobūdį važinėjantiems tarnybiniais tikslais asmeniniu transportu, taip pat vykstantiems į darbo vietą ir jas, priskyrė straipsniui „Darbdavių socialinė parama pinigais“ (2.7.3.1.1.01).

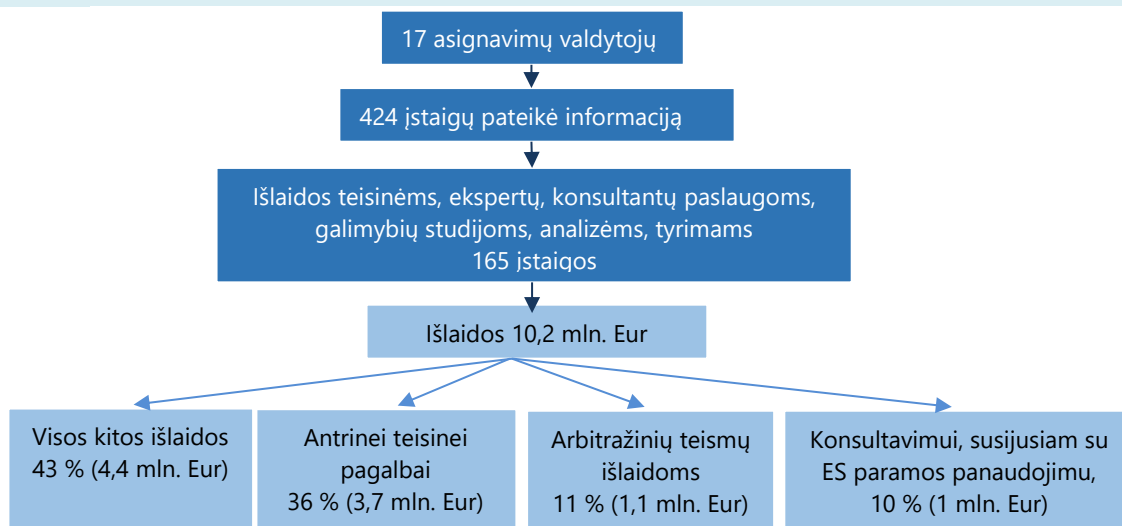
73. Nustatėme, kad teisėsaugos ir teisėtvarkos pareigūnams⁸³, pagal tarnybos pobūdį važinėjantiems tarnybiniais tikslais keleiviniu ar asmeniniu transportu, taip pat vykstantiems į tarnybos vietą ir iš jos, važiavimo išlaidų kompensavimas reikalauja daug administracinio darbo. Be to, apskaitoje nėra atskirtos išlaidos, susijusios su tarnybos poreikiais, ir išlaidos, darbuotojui atvykti į darbo vietą ar grįžti namo, kurios savo esme yra papildomai iš darbdavio gaunamos pajamos ir pagal bendrą mokesčių politiką priskirtinos gyventojų pajamoms gautoms natūra, nuo kurių turi būti sumokami mokesčiai.

Atkreipiame dėmesį, kad Finansų ministerijos pateiktais duomenimis⁸⁴ 2016 m. valstybės mastu teisėsaugos ir teisėtvarkos pareigūnams kompensuota 3,1 mln. Eur važiavimo keleiviniu ar asmeniniu transportu išlaidų, kurios VBVAR nurodytos kaip darbdavių socialinė parama.

2.2.2. Lėšų ekspertinėms ir konsultacinėms paslaugoms išleidžiama nedaug, tačiau ne visais atvejais ekonomiškai ir tikslingai

74. Audito metu analizavome valstybės biudžeto išlaidas ekspertams, konsultantams, teisinėms paslaugoms, galimybių studijoms, analizėms ir tyrimams. Apklausėme 17 asignavimų valdytojų (14 ministerijų, Vyriausybės kanceliariją, Seimo kanceliariją ir Policijos departamentą) su jų pavaldžiomis įstaigomis – iš viso 424 įstaigas. Pagal įstaigų pateiktus duomenis minėtas išlaidas patyrė 39 proc. subjektų (žr. 3 pav.). 76-iose įstaigose patikrinome 288 sutartis.

3 pav. 2016 m. išlaidos ekspertams, konsultantams (teisinėms paslaugoms, galimybių studijoms, analizėms, tyrimams)

Šaltinis – Valstybės kontrolė

⁸³ Tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statutas, patvirtinta 2000-10-10 įstatymu Nr. VIII-1986 (su vėlesniais pakeitimais), Tarnybos Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statutas, patvirtinta 2000-04-18 įstatymu Nr. VIII-1631 (2014-12-16 įstatymo Nr. XII-1447 redakcija su vėlesniais pakeitimais) ir kt.

⁸⁴ LR finansų ministro 2011-06-30 įsakymu Nr. 1K-230 (2016-06-23 įsakymo Nr. 1K-258 redakcija) patvirtinta forma Nr. B-5 „Informacija apie išlaidų teisėsaugos ir teisėtvarkos institucijų ir krašto apsaugos sistemos darbdavių socialinei paramai vykdymą“.

Kiek išleidžiama už ekspertines ar konsultacines paslaugas – atskleidžiama neteisingai

75. Ekspertų ir konsultantų paslaugoms pagal 424 įstaigų pateiktą informaciją išleista 10,2 mln. Eur, tačiau, 2016 m. VBVAR duomenimis, šioms paslaugoms išleista tik 4,6 mln. Eur. Visų joms panaudotų lėšų dydžio pagal ataskaitų rinkinio duomenis nustatyti negalima, nes lėšos nurodomos ne pagal vieną, o kelis ekonominės klasifikacijos straipsnius: „Apmokėjimas ekspertams ir konsultantams“⁸⁵, „Kitos paslaugos“⁸⁶, „Kitos išlaidos“⁸⁷. Audito metu nustatėme, kad įstaigos labai dažnai išlaidas konsultavimuisi viešųjų pirkimų, teisės, apskaitos klausimais nurodo ne kaip apmokėjimą ekspertams ir konsultantams, o kaip kitų paslaugų išlaidas.

Ne visais atvejais įsigyjamų paslaugų poreikis ir nauda pamatuojami bei akivaizdūs

76. Išlaidų mastas ekspertams, konsultantams, teisinėms paslaugoms, galimybių studijoms, analizėms ir tyrimams valstybės biudžete yra nedidelis (per 10 mln. Eur, arba apie 0,1 proc. visų išlaidų) ir ekspertinių, konsultacinių paslaugų įsigijimas nėra ydingas pats savaime, tačiau toliau pateikiami audito rezultatai rodo, kad įstaigoms tikslinga peržiūrėti veiklos procesus. Be to, pačių įstaigų atstovų nurodytos dažniausios paslaugų įsigijimo priežastys – bylų sudėtingumas, didelis darbuotojų darbo krūvis, darbuotojų ar jų kompetencijos trūkumas – taip pat leidžia daryti išvadą, kad veiklos procesų peržiūra yra reikalinga.
77. Audito metu nustatėme, kad 18 audituotų įstaigų, turėdamos atitinkamus (teisės, viešųjų pirkimų ir pan.) departamentus (skyrius) ar darbuotojus, kuriems priskirtas dalyvavimas bylose, pavestos funkcijos, kurioms įsigyta paslaugų, pirkto atstovavimo paslaugas administracinėse (dėl Valstybės tarnybos įstatymo taikymo ir darbo santykių) ir civilinėse bylose, konsultacijas teisiniais, buhalterinės apskaitos tvarkymo, viešųjų pirkimų klausimais.

Pavyzdžiai įstaigų, turinčių atitinkamus skyrius ir perkančių jų kompetencijai priskirtas paslaugas

- Žemės ūkio ministerija turi Teisės departamentą, kuriame yra Teisėkūros ir atstovavimo skyrius (9 darbuotojai) ir Teisės taikymo ir kooperacijos skyrius (14 darbuotojų). Įsigyta paslaugų pagal pasirašytą sutartį dėl teisinių paslaugų teikimo (teisinių konsultacijų, teisinių dokumentų projektų rengimo, dokumentų teisinės ekspertizės, atstovauti ir pan.) už 5,4 tūkst. Eur 12 mėn. su galimybe pratęsti.
- Nacionalinė mokėjimų agentūra turi Teisės departamentą, kuriame yra Atstovavimo skyrius (9 darbuotojai) ir Teisėkūros skyrius (6 darbuotojai). Įsigyta paslaugų pagal pasirašytas su tuo pačiu tiekėju dvi sutartis dėl teisinių paslaugų teikimo (atstovavimo, teisinių dokumentų rengimo, teisinio dokumentų vertinimo ir pan.) už 20 tūkst. Eur: viena 36 mėn., kita 24 mėn.
- Aplinkos projektų valdymo agentūra turi Teisės skyrių (9 darbuotojai). Įsigyta paslaugų pagal pasirašytą sutartį dėl teisinių paslaugų teikimo (teisinių konsultacijų, teisinių dokumentų projektų rengimo, teisinio dokumentų vertinimo, atstovavimo ir pan.) už 65,3 tūkst. Eur 24 mėn., arba 1200 val.

⁸⁵ Ekonominės klasifikacijos kodas 2.2.1.1.1.17.

⁸⁶ Ekonominės klasifikacijos kodas 2.2.1.1.1.30.

⁸⁷ Ekonominės klasifikacijos kodas 2.8.1.1.1.2.

78. Nustatėme atvejų, kai negalėjome įsitikinti, ar iš įsigytų paslaugų gauta nauda, ar jos buvo reikalingos, nes:
- pirktos nuolatinės paslaugos, bet ne konkrečiam tikslui – 13-oje įstaigų pagal 18 ilgalaikių sutarčių. Pagal pateiktus dokumentus negalima nustatyti, kokia paslauga buvo suteikta, nes sutartyse paslaugos ir atsiskaitymas už jų suteikimą abstraktus, turinys nedetalizuojamas.

Pavyzdžiai apie nuolatinės paslaugas

- Lietuvos zoologijos sodas 36 mėn. pirko advokato paslaugas atstovauti teismuose ir mokėjo po 350,44 Eur kas mėnesį. Atsiskaitymo dokumentuose nurodoma „už teisinės paslaugas“ ir nedetalizuota.
  - VšĮ Kelių ir transporto tyrimo institutas vieneriems metams (su galimybe automatiškai pratęsti iki trijų metų) pirko teisinės (konsultacijų, dokumentų projektų, analizių rengimo) ir atstovavimo paslaugas. Už jas kas mėnesį mokama pastovi suma. Atstovavimas civilinėse ir administracinėse bylose apmokamas papildomai. Iki 2016-12-31 sumokėta 11,3 tūkst. Eur. Atsiskaitymo dokumentuose paslaugų turinys nedetalizuojamas (pvz., „Teisinės paslaugos pagal paslaugų teikimo sutartį“).
  - Gerontologijos ir reabilitacijos centras vieneriems metams (su galimybe pratęsti dar metams) pirko teisinio konsultavimo ir atstovavimo paslaugas. Mokama periodiškai už atliktus darbus, kurių turinys nenurodomas / nedetalizuojamas (pvz., „teisinės konsultacijos sutarčių teisės, skolų priteisimo ir kitais civilinės teisės ir proceso klausimais“).
  - Didvyžių socialinės globos namai ketveriems metams pirko darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijų vykdymo paslaugas, numatė mokėjimą kas mėnesį, o atsiskaitymo dokumentuose nurodoma „DSS tarnybos funkc. vykdymas“ ir paslaugų turinys nedetalizuojamas.
- įsigytos paslaugos taisyti nekokybiškai atliktus darbus – nustatėme penkis tokius atvejus;

Pavyzdžiai paslaugų, įsigytų nekokybiškai atliktų darbų taisymui

- Žuvininkystės tarnybai pavesta rinkti ir tvarkyti pirminius duomenis apie žuvininkystės sektoriaus biologinius kintamuosius (žuvis) ir rengti atitinkamas ataskaitas, kurios turi būti teikiamos Europos Komisijai. Šioms funkcijoms atlikti tarnyboje paskirtas darbuotojas. Pateiktoje 2016 m. ataskaitoje apie ungurių išteklių valdymo Lietuvoje plano įgyvendinimą duomenys pateikti netinkami ir nepagrįsti, dėl to Europos Komisija dar nesiėmė sankcijų, o tarnyba pirko ekspertinio vertinimo paslaugą (2 tūkst. Eur), kad galėtų tinkamai atsiskaityti Europos Komisijai.
- Pabradės ir Kupiškio socialinės globos namuose buvo pirktos advokato paslaugos (už 9,7 tūkst. Eur) šių namų globotinių teisių gynimui, praradus asmenines lėšas, kai bankrutavo „Snoro“ bankas, nes jos buvo laikomos įstaigos depozitinėje sąskaitoje. Globos namai neužtikrino, kad globotinių lėšos būtų laikomos taip, kad jos būtų apdraustos pagal LR indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą, kad bankrutavus bankui būtų galimybė atgauti. Tuo tarpu kitų socialinių globos namų (pvz.: Lavėnų, Macikų, Strėvininkų, Veisėjų) gyventojai turi asmenines sąskaitas.
- Kauno apskrities viešoji biblioteka vykdo Kauno apskrities viešosios bibliotekos pastato, esančio Radastų g. 2, Kaunas, atnaujinimo/energetinio efektyvumo didinimo investicijų projektą. Kad šiam projektui būtų skirta ES investicijų, turi būti atliktas energetinio vartojimo auditas ir gauta UAB Viešųjų investicijų plėtros agentūros teigiama išvada. Tam biblioteka pirko energijos vartojimo audito atlikimo paslaugą (3 tūkst. Eur) ir gautą ataskaitą pateikė agentūrai, kuri pateikė pastabas ir nurodė, kad turi būti patikslinta energetinio vartojimo audito ataskaita. Biblioteka neužtikrino, kad būtų tinkamai parengta ataskaita ir nesiėmė

jokių priemonių, kad paslaugos teikėjas ištaisytų nustatytas klaidas, o papildomai iš to paties paslaugos teikėjo pirkto patikslinimo paslaugas (1,2 tūkst. Eur).

- Lietuvos zoologijos sodo užsakymu 2012 m. buvo atlikta galimybių studija (21 tūkst. Eur) dėl zoologijos sodo atnaujinimo, kurioje buvo nurodyta projekto kaina apie 29 mln. Eur už visišką įgyvendinimą arba 13 mln. Eur už dalinį įgyvendinimą, kuris ir buvo pasirinktas. 2014 m. ir 2015 m. buvo parengti techniniai projektai (208 tūkst. Eur), atlikta 14 statybos techninių projektų ekspertizių (už 10,1 tūkst. Eur atliko dvi bendrovės), kuriose apskaičiuota, kad statybos kainuos apie 47 mln. Eur. Iš viso, nė nepradėjus statybų, jau buvo išleista 239,1 tūkst. Eur. 2016 m. Aplinkos ministerija savo iniciatyva iš UAB „Projektų ekspertizė“ (valdoma Aplinkos ministerijos) už 15 tūkst. Eur pirkto paslaugas, kad perskaičiuotų 14 techninių projektų statybos kainą. Ekspertai savo išvadose nurodė, kad kaina galėtų mažėti 2,3 mln. Eur (nuo 47 mln. Eur iki 45 mln. Eur). Pažymėtina, kad šiuo metu zoologijos sodui leista projektą vykdyti už 11,5 mln. Eur.

79. Visos įstaigos teisinėms, advokatų ir konsultavimo paslaugoms įsigyti naudojo supaprastintą viešųjų pirkimų būdą – apklausą. Jos naudojo šį būdą nepažeisdamos teisės aktų, tačiau dažniausiai apklausė vieną tiekėją, nors rinkoje teisinės, advokatų ir konsultacines paslaugas teikiančių subjektų yra pakankamai daug. Todėl darytina prielaida, kad įstaigoms įsigyjant šias paslaugas nebuvo užtikrinamas konkurencingumas ir neišnaudojamos galimybės paslaugas įsigyti mažiausia kaina. Šią prielaidą iliustruoja audito metu nustatytas atvejis, kai teismas, nagrinėdamas advokato išlaidų padengimo klausimą, atsižvelgęs į su darbo santykiais susijusioje byloje sprendžiamus nesudėtingus klausimus, įvertinęs advokato darbo ir laiko sąnaudas, teisingumo, protingumo ir sąžiningumo kriterijus, racionalumo principą, beveik 75 proc. (nuo 2700 iki 700 Eur) sumažino prašomas kompensuoti bylinėjimosi (advokato) išlaidas⁸⁸.

Pavaldžių įstaigų įsigyjamos paslaugos panašioms tikslams – akivaizdus funkcijų centralizavimo poreikis

80. Audito metu nustatėme, kad pavaldžios įstaigos, ypač tos, kurios vykdo tas pačias funkcijas, kiekviena atskirai, įsigijo nuolatinės teisinės ir konsultacijų paslaugas panašioms tikslams. Analizavome Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai pavaldžių įstaigų (globos namų) ir Kultūros ministerijai pavaldžių įstaigų įsigytas teisinės, konsultavimo paslaugas.
81. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turi 32 pavaldžius socialinės globos namus ir 5 vaikų globos namus, iš kurių audito procedūras atlikome 14 socialinės globos namų. Audito metu nustatėme, kad globos namai neturi darbuotojų, kurie atliktų teisinio išsilavinimo reikalaujančias funkcijas ar darbus, todėl 10 globos namų pirkto nuolatinės teisinės konsultacijas, atstovavimo, teisinių dokumentų rengimo paslaugas, keturi globos namai nenuolatinės teisinės ir viešųjų pirkimų konsultacijas. Pažymėtina, kad penkiems globos namams (Linkuvos, Macikų, Strėvininkų, Vilijampolės ir Pabradės) teisinės paslaugas teikia tas pats advokato padėjėjas. Paslaugos dažniausiai įsigyjamos apklausiant vieną paslaugų teikėją, su kuriuo atsiskaitoma mokant kas mėnesį, o apmokėjimas už suteiktas paslaugas labai skirtingas. Audito metu nustatėme, kad globos namų patiriamos išlaidos teinėms paslaugoms skiriasi iki keturių kartų: devynių globos namų už mėnesį mokama suma svyruoja nuo 252 Eur iki 1044 Eur. Įvertinti šių skirtumų priežasčių audito metu negalėjome, nes atsiskaitymas už suteiktas paslaugas daugiausiai formalus ir

⁸⁸ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017-03-28 nutartis Lietuvos Respublikos vardu (administracinė byla Nr. eA-239-261/2017).

nedetalizuojamas (teisinės paslaugos, konsultacijos telefonu, konsultacijos pas klientą, dokumentų rengimas ir pan.).

82. Kultūros ministerija turi 47 pavaldžias įstaigas; audito procedūras atlikome 19-oje. Audito metu nustatėme, kad 11 įstaigų įsigijo teisinės paslaugas atstovauti teismuose, rengti teisinius dokumentus, atlikti teisinius vertinimus, išieškoti įsiskolinimą, 3 – konsultacijas viešųjų pirkimų klausimais. Pusė teisinės paslaugos ir konsultacijas viešųjų pirkimų klausimais įsigijusių pavaldžių įstaigų neturi darbuotojų su atitinkama kompetencija.
83. Įvertinę minėtų dviejų ministerijų pavaldžių įstaigų įsigijamas paslaugas, nustatėme, kad visoms yra poreikis konsultacijų teisiniais, viešųjų pirkimų klausimais, atstovavimo paslaugų, kad tinkamai vykdytų savo funkcijas, o įstaigos neturi darbuotojų su atitinkama kompetencija. Esama tokių paslaugų įsigijimo praktika neužtikrina efektyvaus ir racionalaus valstybės biudžeto lėšų naudojimo. Pagal Biudžeto sandaros įstatymą⁸⁹ asignavimų valdytojai privalo užtikrinti paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą. Ministerijos turėtų peržiūrėti savo ir pavaldžių įstaigų veiklos procesus ir užtikrinti ekonomiškesnį, efektyvesnį asignavimų šioms paslaugoms panaudojimą, turėtų teikti paslaugas centralizuotai, įkurti kompetencijų centrus ar kt.

2.2.3. Valstybės finansuojamų laboratorijų išlaikymo modelis nėra optimalus

84. Viena iš valstybės biudžeto išlaidų rūšių – laboratorijų išlaikymo išlaidos – apima visus išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnius. Lietuvoje 2017 m. pradžioje veikė 32⁹⁰ Nacionaliniame akreditavimo biure akredituotos⁹¹ viešojo sektoriaus laboratorijos. Siekdami įvertinti, ar valstybės biudžeto lėšos šiai prisiimtai funkcijai vykdyti naudojamos ekonomiškai, efektyviai ir rezultatyviai, audito metu vertinome šešių laboratorijų – Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Naftos produktų bandymų, Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto, Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos, Muitinės laboratorijos, Policijos kriminalistinių tyrimų centro ir Valstybinio mokslinių tyrimų instituto Fizinių ir technologijos mokslų centro – išlaikymo išlaidas. Šios laboratorijos buvo atrinktos, nes jų atliekami tyrimai pagal akreditavimo sritis iš dalies sutampa, todėl buvo galimybė palyginti vertinimo rezultatus. 2016 m. audituotoms laboratorijoms išlaikyti buvo panaudota apie 28,3 mln. Eur, jų naudojamas ilgalaikis turtas (įsigijimo savikaina) 2016-12-31 sudarė apie 73 mln. Eur.

Skirtingos valstybinės laboratorijos atlieka tuos pačius laboratorinius tyrimus

85. Atlikdami auditą nustatėme, kad dalį visų šešių audituotų laboratorijų atliekamų tyrimų gali atlikti ir kitos laboratorijos.

Laboratorijos, atliekančios tuos pačius laboratorinius tyrimus

- Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Naftos produktų laboratorijos apie 70 proc. akredituotų tyrimų gali atlikti AB „Orlen Lietuva“ ir Muitinės laboratorija.
- Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos apie 45 proc. akredituotų tyrimų gali atlikti 24 laboratorijos: Kauno technikos universiteto Maisto instituto Maisto tyrimų

⁸⁹ LR biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 5 str. 1 d. 7 p.

⁹⁰ Be laboratorijų mokymo tikslams.

⁹¹ Akreditavimas – tai nacionalinės akreditacijos įstaigos patvirtinimas, kad įstaiga atitinka atitikties įvertinimo įstaigoms bei jų veiklai taikomus reikalavimus, apibrėžtus darniuosiuose standartuose, ES bei nacionaliniuose teisės aktuose ar kituose norminiuose dokumentuose (jei jie taikomi), bei yra kompetentinga vykdyti veiklą bandymų, kalibravimo, kontrolės ar sertifikavimo srityse.

centras, Vilniaus Gedimino technikos universiteto Aplinkos apsaugos instituto Aplinkos apsaugos ir darbo sąlygų laboratorija, Aplinkos apsaugos agentūros Aplinkos tyrimų departamentas, UAB Akustinių tyrimų centras Fizikinių veiksnių tyrimo laboratorija, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Kauno regiono aplinkos apsaugos departamento Valstybinės analitinės kontrolės skyrius ir kt.

- Lietuvos policijos kriminalistinių tyrimų centro apie 65 proc. tyrimų gali atlikti Muitinės laboratorija, Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos institutas, Apskričių vyriausieji policijos komisariatai, Lietuvos teismo ekspertizės centras, Valstybinė teismo medicinos tarnyba prie LR sveikatos apsaugos ministerijos.
- Muitinės laboratorijos apie 17 proc. tyrimų gali atlikti Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija, Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos institutas, Valstybinio mokslinių tyrimų instituto Fizinių ir technologijos mokslų centro Tekstilės instituto Tekstilės medžiagų fizinių-cheminių tyrimų skyrius, Kauno technologijos universiteto Maisto instituto Maisto tyrimų centras.

Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto ir Valstybinio mokslinių tyrimų instituto Fizinių ir technologijos mokslų centro atstovų nuomone, jie galėtų techniškai įsidiesti ir naudoti kitus metodus ir atlikti tyrimus, kuriuos atlieka kitos laboratorijos (pagal kitus metodus).

Įrenginių pajėgumas išnaudojamas nepakankamai – kai kurie laboratorijų įrenginiai naudojami retai arba visiškai nenaudojami

86. Atlikdami auditą vertinome dviejų laboratorijų įrenginių panaudojimą ir nustatėme, kad abiejose įrenginių pajėgumas išnaudojamas nepakankamai.

Laboratorijų įrenginių panaudojimas

- Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Naftos produktų laboratorijoje 2016 m. daugiau nei pusė įrangos beveik nenaudojama: apie 33 proc. iš viso nenaudojo (sugedusi, nebuvo poreikio, įsigijimo savikaina apie 0,6 mln. Eur), apie 18 proc. įrangos (įsigijimo savikaina 0,2 mln. Eur) panaudojo iki 10 kartų per metus.
- Muitinės laboratorijoje 2016 m. buvo nenaudojamų įrenginių dėl neatsiradusio poreikio (įrangos įsigijimo savikaina 0,8 mln. Eur) arba per metus panaudota tik iki 10 kartų (įsigijimo savikaina 0,6 mln. Eur) Laboratorijos vadovo paaiškinimu, laboratorija turi įrenginių, kurie buvo įsigyti tam tikriems tyrimams (jautienos, sūrių), tačiau šiuo metu tokio pobūdžio tyrimai nėra atliekami, todėl įrenginiai naudojami retai pritaikant kitiems tyrimams. Paašškinta, kad ne visi įrenginiai yra apkrauti, kai kurie iš jų dirba paromis, o kiti tik pagal poreikį. Laboratorijos vadovo nuomone, visi įrenginiai reikalingi, nes nėra žinoma, kada ir kokia rizika gali atsirasti ir tam tikrų tyrimų poreikis padidės.

87. Audito metu atkreipėme dėmesį, kad nė viena šių laboratorijų nėra atlikusi tyrimų poreikio ar naudos analizės, neieškoma ekonomiškai naudingų būdų tyrimams atlikti. Vienkartiniams tyrimams atlikti įsigyjama įranga, kuri vėliau naudojama retai arba nenaudojama, todėl manome, kad vienkartinį tyrimų pirkimas rinkoje būtų vienas iš ekonomiškai pagrįstų sprendimų.

Istaigų struktūriniai (teritoriniai) padaliniai (skyriai) didesnę dalį tyrimų atlieka fiziniams ir juridiniams asmenims savikontrolės tikslais, o ne savo tiesioginėms funkcijoms vykdyti

88. Trys laboratorijos – Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas, Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija ir Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba – turi struktūrinių padalinių (skyrių). Nustatėme, kad 2016 m. teritoriniuose / struktūriniuose padaliniuose ar skyriuose vidutiniškai 51,9 proc. visų tyrimų buvo atlikti pagal fizinių ir juridinių asmenų prašymus (suteiktos paslaugos), o mažesnę dalį – 48,1 proc. sudarė valstybiniai tyrimai, t. y., tyrimai savo tiesioginėms funkcijoms vykdyti. Teritorinių / struktūrinių padalinių ar skyrių duomenys pateikti 3 lentelėje.

3 lentelė. Teritorinių (struktūrinių) padalinių atliekami tyrimai

Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto teritoriniai padaliniai						
Padalinys	Turtas (tūkst. Eur)	Turto dalis (proc.)	Tyrimų skaičius 2016 m.			
			valstybiniai	proc.	Fiziniams ir juridiniams asmenims	proc.
Vilniaus	8 336,8	82,5	496 666	63,6	284 196	36,4
Kauno	1 159,8	11,5	56 122	48,8	58 769	51,2
Klaipėdos	223,1	2,2	2 569	6,2	38 961	93,8
Panevėžio	95,8	0,9	969	4,0	23 073	96
Šiaulių	280,9	2,8	67 988	87,3	9 915	12,7
Telšių	7,7	0,1	339	1,8	18 596	98,2
Iš viso	10 104,0	100	624 653	59	433 510	41
Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos skyriai						
Vilniaus	10 610,0	69,3	16 407	14,1	99 893	85,9
Kauno	1 163,4	7,6	14 753	14,4	87 384	85,6
Šiaulių	1 695,0	11,1	5 372	8,9	54 855	91,1
Klaipėdos	1 831,1	12,0	6 711	12,9	45 184	87,1
Panevėžys*	16,5	0,1				
Iš viso	15 316,0	100,0	43 243	13,1	287 316	86,9
Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Šiaulių Naftos produktų bandymų laboratorija (struktūrinis padalinys)						
Šiaulių	2 581,8		419	62	257	38

*Panevėžio sk. tyrimų neatlieka, yra klientų aptarnavimo poskyris, kuris surenka tyrimus ir paskirto kitiems skyriams

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal įstaigų pateiktus duomenis

89. Atkreipiame dėmesį, kad buvo struktūrinių padalinių, kurie atliko labai mažą dalį privalomų (valstybinių) tyrimų ir veikė rinkoje kaip paslaugų teikėjai. Tai rodo, kad valstybės funkcijoms atlikti tokie struktūriniai padaliniai nereikalingi.

Ne visi laboratorijų atliekami tyrimai akredituoti

90. Akredituotos įstaigos statusas reiškia, kad Nacionalinis akreditacijos biuras reguliariai, nepriklausomai ir objektyviai vertina akredituotos įstaigos kompetenciją ir veiklos procedūras, o įstaiga atitinka jos atitikties įvertinimo veiklai taikomus reikalavimus. Atliekdami auditą nustatėme, kad trijose laboratorijose ne visi atliekami tyrimai (pagal metodus) akredituoti Nacionaliniame akreditavimo biure.

Laboratorijos, atliekančios neakredituotus laboratorinius tyrimus

- Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Naftos produktų laboratorijos neakredituota 90 proc. atliekamų tyrimų.
- Muitinės laboratorijos neakredituota 89 proc. atliekamų tyrimų.
- Lietuvos policijos kriminalistinių tyrimų centro neakredituota 74 proc. atliekamų tyrimų.

Laboratorijos pateikė paaiškinimus, kad akreditavimo procesas užtrunka kelis mėnesius, akredituojami svarbiausi ar dažniausiai atliekami tyrimai, kiti neakredituojami dėl lėšų stygiaus ir poreikio juos akredituoti.

91. Optimizavus procesą – išgryninus, kokie tyrimai reikalingi valstybinėms funkcijoms atlikti ir kiek ir kokių laboratorijų tam reikia, tyrimo metodų akreditacija turėtų būti vienas iš prioritetinių laboratorijų tikslų, nes akreditacija užtikrina tinkamą tyrimų atlikimą ir teisingą, patikimą tyrimų rezultatą.

Tyrimų kainos dažniausiai nepagrįstos sąnaudomis

92. Visos audituotos laboratorijos turi pasitvirtinusios atliekamų tyrimų kainų nustatymo tvarkas, metodikas, kurios patvirtintos asignavimų valdytojų arba įstaigų vadovų. Atlikdami auditą nustatėme, kad laboratorijos periodiškai neperskaičiuoja tyrimų kainų, atsižvelgdamos į galimą sąnaudų pokytį (darbo užmokesčio, reagentų, medžiagų, ūkinių ir eksploatacinių išlaidų), todėl taikomi įkainiai nėra pagrįsti sąnaudomis.

Tyrimų kainų paskaičiavimai

- Muitinės laboratorijos atliekamų tyrimų kainos paskutinį kartą patvirtintos 2017 m., o jų skaičiavimai atlikti 2009 m.
- Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Naftos produktų laboratorijos atliekamų tyrimų kainos patvirtintos 2016 m., o kainų skaičiavimai atlikti 2014 m.
- Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos atliekamų tyrimų kainos patvirtintos 2014 m., laboratorija skaičiavimų nepateikė (tik kelių naujų tyrimų metodų). Atstovų paaiškinimu, jie yra nepelno siekianti įstaiga, todėl vadovavosi sveikatos apsaugos ministro patvirtintu Visuomenės mokamų paslaugų kainynu.
- Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas vadovavosi 2014 m. patvirtintomis ir apskaičiuotomis kainomis. 2017 m. perskaičiuoti ir patvirtinti nauji įkainiai.
- Valstybinio mokslinių tyrimų instituto Fizinių ir technologijos mokslų centro ankstesniais metais įsakymais patvirtinti įkainiai (tauriųjų metalų 2010 m., anodavimo 2012 m., tekstilės medžiagų bandymų 2015 m. ir kt.) neperskaičiuojami, įvertinant galimą sąnaudų pokytį.
- Lietuvos policijos kriminalistinių tyrimų centre tyrimų kainos buvo apskaičiuojamos pagal 2014 m. patvirtintus valandinius įkainius, neatsižvelgiant į panaudotas laboratorines medžiagas ir priemones tyrimui atlikti. Valstybės kontrolė ataskaitoje⁹² Teisingumo ministerijai teikė rekomendaciją užtikrinti, kad Kriminalistinių tyrimų centro ekspertinių tyrimų įkainiai būtų pagrįsti sąnaudomis. Lietuvos policijos departamentas informavo, kad nuo 2017-08-02 taikoma Lietuvos policijos kriminalistinių tyrimų centre ir kitose policijos įstaigose atliekamų ekspertizų ir objektų tyrimų kainų apskaičiavimo metodika, pagal kurią tyrimo kaina apskaičiuojama, vertinant panaudotas medžiagas.

⁹² Valstybinio audito ataskaita „Teismo ekspertizų atlikimo organizavimas“, 2016-11-17 Nr. VA-P-40-3-23.

Atsižvelgiant į tai, kad per 50 proc. visų tyrimų atliekama rinkos dalyviams, todėl teisingas paslaugos kainos nustatymas yra svarbus, nes priešingu atveju valstybės biudžetas gali patirti nuostolių ir daroma neigiama įtaka konkurencijai rinkoje.

2.2.4. Kalėjimų departamentui pavaldžios įstaigos neteisėtai disponavo turtu, neužtikrino tinkamo sutarčių sudarymo ir sprendimų vykdymo kontrolės

93. Audito planavimo etape Kauno tardymo izoliatoriuje nustatėme reikšmingų lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir apskaitos tvarkymo rizikų. Atlikome audito procedūras ir audito rezultatus pateikėme valstybinio audito ataskaitoje⁹³. Siekdami įvertinti pataisos namuose esamų pažeidimų mastą, papildomai keturiose⁹⁴ Kalėjimų departamentui pavaldžiose įstaigose (pataisos namuose) įvertinome, ar:
- turtas įsigytas laikantis Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų;
  - valstybės turtas valdomas ir disponuojama juo teisėtai;
  - perduotas tretiesiems asmenims, laikantis teisės aktų reikalavimų;
  - priimami sprendimai dėl lėšų naudojimo ir įsipareigojimų tretiesiems asmenims yra teisėti ir atitinka patikimo finansų valdymo principus.
94. Apie nustatytus dalykus informavome Kalėjimų departamentą ir Teisingumo ministeriją. Siekiant užtikrinti departamentui pavaldžių įstaigų turto ir lėšų teisėtą ir teisingą valdymą, naudojimą ir disponavimą jais, taip pat turėti teisingus apskaitos duomenis, departamentas turėtų išanalizuoti šių įstaigų vidaus kontrolės trūkumus vykdant viešuosius pirkimus, sutarčių, prievolių užtikrinimo kontrolę, ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.
95. Įstaigos privalo atsakingai disponuoti joms patikėtu turtu, sandorius dėl valstybės turto sudaryti tik teisės aktų nustatytais atvejais ir būdais. Nustatėme, kad penkios audituotos Kalėjimų departamentui pavaldžios įstaigos disponavo turtu nesivadovaudamos viešosios teisės principu⁹⁵.

Disponavimo turtu pažeidimų pavyzdžiai

- Vilniaus ir Panevėžio pataisos namai bei Kauno tardymo izoliatorius suteikė teisę kitiems subjektams neribotą laiką naudotis patalpomis be teisinio pagrindo, o Panevėžio pataisos namai nereikalavo ir komunalinių mokesčių, susijusių su šių patalpų naudojimu.
  - Kauno tardymo izoliatorius leido privačiam juridiniam asmeniui neatlygintinai naudotis patalpomis ir jose esančiu turtu bei apmokėjo privataus juridinio asmens patirtas 1,5 tūkst. Eur komunalines išlaidas.
96. Atlikdami auditą nustatėme reikšmingų trūkumų dėl Kalėjimų departamentui pavaldžių įstaigų veiklos užtikrinimui reikalingų sutarčių sudarymo ir sprendimų vykdymo, taip pat dėl sutarčių, kuriomis, mūsų vertinimu, įstaigos įsigijo poreikiu nepagrįstų prekių, nepagrindė dokumentais įsigyjamų ir naudojamų statybinių medžiagų sunaudojimo, jas nurašė nesilaikydamos patvirtintų statybinių medžiagų sunaudojimo normų ir nenurodė, kokiems remonto darbams jos buvo sunaudotos. Nustatyti faktai rodo, kad įstaigos netinkamai planavo savo metinį biudžetą, o gautus valstybės biudžeto asignavimus naudojo neatsakingai.

⁹³ Valstybinio audito ataskaita „Lėšų ir turto valdymas Kauno tardymo izoliatoriuje“, 2017-05-31 Nr. VA-2017-P-40-3-13.

⁹⁴ Vilniaus, Panevėžio ir Kybartų pataisos namai ir Šiaulių tardymo izoliatorius.

⁹⁵ LR valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998-05-12 Nr. VIII-729 (2014-03-25 įstatymo Nr. XII-802 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 9 str. 4 p.

Neatsakingo biudžeto lėšų naudojimo pavyzdžiai

- Kauno tardymo izoliatorius ir Panevėžio pataisos namai, 2016 m. turėdami pakankamą atsargų likutį, pirko tos pačios rūšies turta.
- Vilniaus pataisos namai 2016 m. pabaigoje įsigijo turto (kompiuterių), kurio dalies jiems nereikėjo, ir dalį jų už 14,0 tūkst. Eur perdavė naudotis kitoms įstaigoms.
- Visos audituotos įstaigos, atlikdamos remonto darbus savo jėgomis, 2016 m. nesudarė darbų sąmatų ir nenurodė statybinių medžiagų poreikio, taip sudarydami sąlygas nekontroliuoti išlaidų statybinių medžiagų įsigijimui ir remonto darbams.

97. Visos audituotos Kalėjų departamentui pavaldžios įstaigos nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo⁹⁶ nuostatų: prekes ir paslaugas 2016 m. pirko įstatyme nenustatytais būdais (be viešųjų pirkimų, pasinaudojo turimomis sutartimis su tiekėjais, su kuriais sudarytos sutartys kitoms prekėms pirkti), sutarties galiojimo laikotarpiu prekių pirko už kitą nei sutartyje nustatytą kainą. Įvertinus prekių įsigijimą iš 37 tiekėjų, kuriems sumokėta 65 proc. visų lėšų kitoms prekėms ir einamajam remontui, nustatyta, kad iš 51 proc. (19) tiekėjų buvo įsigijama prekių, kurios nenumatytos pagal sudarytas prekių pirkimo–pardavimo sutartis ar be viešųjų pirkimų procedūrų. Nustatytų Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimų mastas nurodytas 4 lentelėje.

4 lentelė. Audituose įstaigose nustatytų pažeidimų dėl Viešųjų pirkimų įstatymo nesilaikymo mastas

Įstaigos	Audituota		Nustatyta Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimų			
	Tiekėjų skaičius	Suma, tūkst. Eur	Tiekėjų skaičius	Tiekėjų proc.	Suma, tūkst. Eur	Suma, proc.
Panevėžio pataisos namai	12	553,6	4	33	12,7	2
Vilniaus pataisos namai	11	116,8	7	64	95,7	82
Kybartų pataisos namai	10	123,0	5	50	34,5	28
Šiaulių tardymo izoliatorius	4	34,9	3	75	14,9	43
IŠ VISO:	37	828,3	19	51	157,8	19

Šaltinis – Valstybės kontrolė

98. Nustatėme, kad audituose Kalėjų departamentui pavaldžiose įstaigose priimami sprendimai dėl lėšų naudojimo ir įsipareigojimų tretiesiems asmenims pažeidžia teisėtumo ir patikimo finansų valdymo principus.

Pavyzdžiai apmokėjimų, kurių sutartys nereikalavo

- Įstaigos mokėjo už prekes iš anksto (Kybartų pataisos namai – 7,2 tūkst. Eur, Panevėžio pataisos namai – 36,8 tūkst. Eur ir Šiaulių tardymo izoliatorius – 7,5 tūkst. Eur), bet sutarčių sąlygos to nereikalavo.
- Panevėžio pataisos namai sumokėjo 67,3 tūkst. Eur už remonto darbus rangovui iš anksto – iki sutarties pasirašymo, o Kauno tardymo izoliatorius – 2,1 tūkst. Eur už paslaugą, kuri nebuvo suteikta.

99. Nustatėme, kad 3 (iš 4) audituotų įstaigų vidaus kontrolės priemonės darbo užmokesčio priemokų srityje neveikia – priemokos buvo mokamos ilgiau, nei numato teisės aktai, nepagrįstai ar už darbus, kurie nebuvo atlikti. Įstaigų vadovai nevykdė Biudžetinių įstaigų įstatymu⁹⁷ jiems numatytos pareigos – užtikrinti racionalų ir taupų lėšų bei turto naudojimą, veiksmingą biudžetinės įstaigos vidaus kontrolės sistemos sukūrimą, jos veikimą ir tobulinimą.

⁹⁶ LR viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (redakcija, galiojusi iki 2017-01-01).

⁹⁷ LR biudžetinių įstaigų įstatymas, 1995-12-05 Nr. I-1113 (su vėlesniais pakeitimais), 9 str. 2 d. 6 p.

Priemokų už neatliktus, nenumatytus darbus pavyzdžiai

- Panevėžio pataisos namų vadovui nuo 2015-03-04 iki 2017-06-30 nepagrįstai buvo mokama priemoka už darbą pavojingomis sąlygomis – ši pareigybė nebuvo įtraukta į patvirtintų pareigybių, kurias eiti paskirtiems pareigūnams mokamos priemokos už darbą pavojingomis darbo sąlygomis, sąrašą.
- Vilniaus pataisos namai vienam karjeros tarnautojui nuo 2016-01 iki 2017-04 skyrė priemokų nuo 10 iki 40 proc. už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą pažeidžiant Valstybės tarnybos įstatymo 26 str. 2 d. nuostatas – ilgiau negu vienerius metus.
- Kybartų pataisos namai prevencinės grupės pareigūnams skyrė 3 proc., o Kauno tardymo izoliatorius – 5 proc. priemokų už darbus, kurie nebuvo atlikti.

2.3. Pasirinktos priemonės kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčio didinimui buvo netinkamos

100. Kultūros ir meno darbuotojų atlyginimų dydis (minimalus ir maksimalus koeficientas) reglamentuotas Vyriausybės nutarimu⁹⁸. Remiantis jo nuostatomis, kultūros ministras įsakymu⁹⁹ nustatė tarnybinių atlyginimų koeficientų minimalias ir maksimalias ribas pagal įstaigų veiklos sritis ir pareigas. 2014–2016 m. buvo skirtos lėšos kultūros ir meno įstaigų darbuotojų atlyginimams padidinti. Kultūros ministerija savivaldybėms raštu¹⁰⁰ tik rekomendavo sumas paskirstyti taip, kad atlyginimai būtų padidinti kiekvienam kultūros ir meno specialistui, neatsižvelgiant į tai, ar kultūros ir meno specialisto tarnybinis atlyginimas siekė arba viršijo įsakyme numatytą minimalią ribą. Taigi, pagal pateiktas rekomendacijas sprendimus kiek, kaip ir kam didinti atlyginimą savarankiškai priimdavo įstaigų vadovai. Toks 2014–2016 m. vykdytas kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčio didinimas neužtikrino, kad būtų sistemiskai, nuosekliai keliami visų kultūros ir meno darbuotojų atlyginimai. Didinant darbo užmokestį buvo taikomos skirtingos praktikos: tarnybinių atlyginimų koeficientas buvo didinamas ne visiems darbuotojams, o jei padidinamas, tai nebūtinai kultūros ministro įsakymu padidintu dydžiu¹⁰¹, o daliai darbuotojų tik tam tikram laikotarpiui buvo skiriami priedai, priemokos.

Pavyzdžiai dėl kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčio didinimo

- Klaipėdos universitete 2016 m. kultūros ir meno darbuotojų koeficientai buvo padidinti tik 12,6 proc. etatų ir 14,1 proc. mokėti priedai ir priemokos (4 arba 8 mėnesius), t. y. darbo užmokestis buvo padidintas 26,7 proc. etatų, o 73,3 proc. etatų nepadidėjo. Koeficientų padidėjimas svyravo nuo 0,85 iki 17,2 punkto, kai Kultūros ministerijos įsakymu nuo 2016-07-01 turėjo didėti 2 punktais. Atkreiptinas dėmesys, kad nuo 2016-07-01 koeficientai buvo padidinti tik 2 etatams.
- Anykščių r. savivaldybėje „Muziejui papildomai darbo užmokesčiui buvo skirta 11,6 tūkst. Eur, iš kurių 2016 m. liepos–rugsėjo mėn. 30-iai kultūros ir meno darbuotojų buvo išmokėta 5 805,00 Eur kaip priedai, o nuo 2016-10-01 šiems darbuotojams buvo padidinti darbo užmokesčio koeficientai. Bibliotekai papildomai darbo užmokesčiui buvo skirta 18,1 tūkst. Eur. <...> nuo 2016-07-01 šiems darbuotojams buvo padidinti tarnybinių atlyginimų koeficientai 0,94–1,89 punkto“¹⁰².

⁹⁸ LR Vyriausybės 1993-07-08 nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (su vėlesniais pakeitimais; neteko galio 2017-04-26 nutarimu Nr. 318 (nuo 2017-05-03)).

⁹⁹ LR kultūros ministro 2012-10-09 įsakymas Nr. JV-677 „Dėl kultūros įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

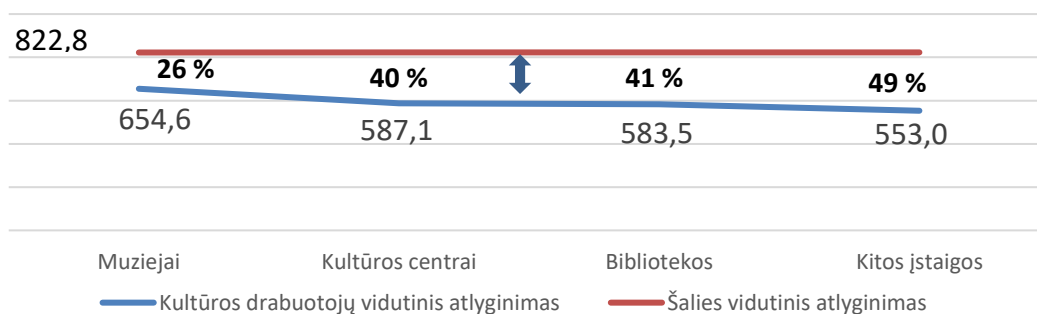
¹⁰⁰ LR kultūros ministerijos 2015-08-12 raštas Nr. S2-2129 „Dėl kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčio didinimo“.

¹⁰¹ 2014 m. – 2 BMA dydžiu, 2015 m. – 1,3 BMA dydžiu, 2016 m. – 2 BMA dydžiu.

¹⁰² Anykščių rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2016-11-14 ataskaita Nr. IV-9 „Dėl kultūros darbuotojų darbo užmokesčio (2015–2016 metais) atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“, <http://www.anyksciai.lt/lt/struktura-ir-kontaktai/savivaldybes-kontroles-ir-4hyr/auditoataskaitos-ir-ismados.html>.

101. 2014–2016 m. kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčiui didinti buvo skirta ir panaudota 19,4 mln. Eur (2016 m. – 7,2 mln. Eur, 2015 m. – 4,9 mln. Eur, 2014 m. – 7,2 mln. Eur), iš kurių 45 proc. savivaldybėms ir 55 proc. asignavimų valdytojams. Informacijos, kaip didėjo atlyginimai kultūros ir meno darbuotojams, kuriems atlyginimą nustato ir išmoka asignavimų valdytojai, Kultūros ministerija nerinko ir neanalizavo. Pagal savivaldybių pateiktus duomenis ministerijai, tik pusė savivaldybių darbo užmokestį padidino visiems kultūros ir meno darbuotojams, o apie 8 proc. darbuotojų užmokestis nebuvo padidintas. Analizė parodė, kad po 2016 m. darbo užmokesčio didinimo etapo yra didelis atotrūkis tarp skirtingų savivaldybių kultūros ir meno darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio: bibliotekose 441–779 Eur, muziejuose 527–840 Eur, kultūros centruose 389–830 Eur; kitose kultūros įstaigose 428–748 Eur. Visose savivaldybėse bibliotekų ir kitų kultūros įstaigų darbuotojų atlyginimas nesiekė vidutinio šalies atlyginimo (822,8 Eur¹⁰³) ir tik dviejų (arba 3 proc.) savivaldybių muziejų ir vienos (arba 2 proc.) savivaldybės kultūros centrų darbuotojų vidutiniai atlyginimai viršijo vidutinį šalies darbo užmokestį.
102. Atkreipiame dėmesį, kad anksčiau Vyriausybė buvo parengusi Kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčio didinimo 2009–2013 metų programą, kurios tikslas buvo siekti, kad šių darbuotojų darbo užmokestis priartėtų prie šalies vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio. Jis turėjo būti pasiektas 2013 m., tačiau ir 2016 m. šių darbuotojų vidutinis atlyginimas nepriartėjo prie šalies vidutinio darbo užmokesčio – siekė 594,6 Eur ir, kaip ir prieš 10 metų¹⁰⁴, buvo 38 proc. mažesnis už šalies vidutinį darbo užmokestį. Vertinant tam tikras sritis savivaldybėse, mažesnis skirtumas nuo šalies vidutinio darbo užmokesčio tik muziejuose – 26 proc. (žr. 4 pav.).

4 pav. Savivaldybių kultūros ir meno darbuotojų pagal sritis vidutinio atlyginimo (Eur) skirtumas nuo šalies vidutinio atlyginimo 2016 m. (proc.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė, Lietuvos statistikos departamentas

Taigi, nuo 2009 metų kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčio didinimui taikytos priemonės buvo netinkamos ir nedavė lauktų rezultatų. Atkreipiame dėmesį, kad 2017 m. kultūros ir meno darbuotojų darbo apmokėjimui taikomos Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo įstatymo¹⁰⁵ nuostatos.

¹⁰³ Lietuvos statistikos departamento duomenys, <https://osp.stat.gov.lt/pagrindiniai-salies-rodikliai>.

¹⁰⁴ Apskaičiuota remiantis vidutiniais atlyginimų dydžiais, pateiktais Kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčio didinimo 2009–2013 metų programoje, pavirtintoje LR Vyriausybės 2008-04-17 nutarimu Nr. 401 (2009-08-26 nutarimo Nr. 962 redakcija), 4 p.

¹⁰⁵ LR valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymas, 2017-01-17 Nr. XIII-198 (galioja nuo 2017-02-01).

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
Valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys				
1.	Siekiant sumažinti administracinę našta bei užtikrinti teisingą fondų fondų lėšų naudojimą, rekomenduojame priimti sprendimus dėl priemonių gerinant jų valdymą.	Finansų ministerija	Fondų fondų valdymo modelio peržiūra	2018 m. I ketv.
2.	Siekiant, kad apskaitoje būtų užregistruota teisinga laisvos žemės ploto vertė, rekomenduojame inventorizuoti laisvos žemės fondą, nustatyti, kokia jo dalis turės būti perleista fizinių asmenų nuosavybėn ir atlikti koregavimus apskaitoje.	Nacionalinė žemės tarnyba	<p>1. Teritoriniai skyriai kiekvieno ketvirčio pabaigoje informaciją apie laisvą valstybinę žemę perduos Geodezijos ir žemės naudojimo kontrolės departamentui.</p> <p>2. Geodezijos ir žemės naudojimo kontrolės departamentas, gavęs informaciją iš teritorinių skyrių apie laisvą valstybinę žemę, ją apibendrins ir kiekvieno ketvirčio pabaigoje duomenis pateiks Finansų ir strateginio planavimo skyriui.</p> <p>3. Teritoriniai skyriai sutikrins dokumentus ir išsiaiškins, kurie fiziniai asmenys yra apmokėję už valstybinę žemę čekiais ir su kuriais nėra sudarytos valstybinės žemės pirkimo–pardavimo sutartys. Informaciją apie laisvos valstybinės žemės fondo žemę, kuri gali būti perleista fiziniams asmenims nuosavybėn, t. y. apmokėta arba turėjo būti apmokėta čekiais, perduos Žemės tvarkymo ir administravimo departamentui.</p> <p>4. Teritoriniai skyriai sutikrins duomenis apie fizinius asmenis, kurie pirkdami valstybinę žemę sumokėjo arba turėjo sumokėti čekiais, tačiau su fiziniais asmenimis nėra pasirašytos valstybinės žemės pirkimo–pardavimo sutartys, ir raštu kreipsis į pirkėjus, kad jie atvyktų pasirašyti valstybinės žemės pirkimo–pardavimo sutartis.</p> <p>5. Teritoriniai skyriai kiekvieno ketvirčio pabaigoje pasikeitusią informaciją apie laisvos valstybinės žemės fondo žemę, kuri gali būti perleista fiziniams asmenims nuosavybėn, t. y. apmokėta arba turėjo būti apmokėta čekiais,</p>	<p>2018 m. I ketv.</p> <p>2018 m. III ketv.</p> <p>2018 m. IV ketv.</p>

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
			<p>perduos Žemės tvarkymo ir administravimo departamentui.</p> <p>6. Žemės tvarkymo ir administravimo departamentas, gavęs informaciją iš teritorinių skyrių apie laisvą valstybinę žemę, kuri gali būti perleista fizinių asmenų nuosavybėn, ją apibendrins ir kiekvieno ketvirčio pabaigoje duomenis pateiks Finansų ir strateginio planavimo skyriui.</p> <p>7. Finansų ir strateginio planavimo skyrius, gavęs duomenis iš Geodezijos ir žemės naudojimo kontrolės departamento, kas ketvirtį nustatytą laisvą valstybinę žemę apskaitys buhalterinėje apskaitoje.</p> <p>8. Finansų ir strateginio planavimo skyrius, gavęs duomenis iš Žemės tvarkymo ir administravimo departamento, kas ketvirtį nustatytą laisvą valstybinę žemę apskaitys nebalansinėje sąskaitoje ir informaciją išdėstys finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte.</p>	<p>2018 m. III ketv.</p> <p>2018 m. I ketv.</p> <p>2018 m. III ketv.</p>
3.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus dėl turto ir įsipareigojimų inventorizacijos atlikimo, pavaldžių ir konsoliduojamų įstaigų finansinių ataskaitų duomenų teisingumo ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Aplinkos ministerija	Įgyvendinta	-
4.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant turtą ir įsipareigojimus, įvertinant turto nuvertėjimo požymius, ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Krašto apsaugos ministerija	<p>1. Papildyti Krašto apsaugos sistemos institucijų inventorizacijos taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos ministro 2015-10-29 įsakymu Nr. V-1097 „Dėl Krašto apsaugos sistemos institucijų inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“.</p> <p>2. Papildomai įpareigoti Krašto apsaugos sistemos instituciją ar padalinį, tvarkantį buhalterinę apskaitą, pateikti inventorizacijos komisijai buhalterinėje apskaitoje užregistruoto turto ir įsipareigojimų likučių sąrašus pagal visas buhalterines sąskaitas.</p>	2017 m. IV ketv.
5.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus atliekant turto inventorizaciją, taip pat užtikrinant pavaldžių įstaigų finansinių ataskaitų	Kultūros ministerija	1. Atliekant 2017 metų turto ir įsipareigojimų inventorizaciją, sutikrinimo žiniaraščiai bei aprašai bus surašyti pagal atskiras buhalterines sąskaitas.	2018 m. I ketv.

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
	duomenų teisingumą, ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.		2. Valdymo srities įstaigoms išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus, laiku, teisingai, vadovaujantis apskaitą reglamentuojančiais teisės aktais, apskaityti turtą ir įsipareigojimus, tinkamai atlikti metinę inventorizaciją.	
6.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus dėl pavaldžių įstaigų finansinių ataskaitų duomenų teisingumo ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	1. Pavaldžioms įstaigoms nustatyti informacijos pateikimo į VSAKIS terminus, kurie leis išanalizuoti informaciją ir, esant reikalui, pataisyti klaidas, nepažeidžiant finansų ministro patvirtintų VSAKIS darbų grafiko terminų. 2. Papildyti Finansų kontrolės taisykles dėl pavaldžių įstaigų pateikiamų ataskaitų rinkinių informacijos kontrolės procedūrų sustiprinimo.	2018 m. I ketv. 2017 m. IV ketv.
7.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus turto, atostogų rezervo ir išeitinių išmokų registravimo srityse ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Susisiekimo ministerija	Peržiūrėti ir patikslinti ministerijos vidaus teisės aktus, reglamentuojančius vidaus tvarką ir finansų kontrolę, ir su minėtų teisės aktų pakeitimais supažindinti ministerijos darbuotojus.	2017 m. IV ketv.
8.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus dėl pavaldžių įstaigų finansinių ataskaitų duomenų teisingumo ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Sveikatos apsaugos ministerija	Analizuojant ir vertinant ministerijai pavaldžių įstaigų tarpinius ir metinius finansinių ataskaitų rinkinius, atkreipti dėmesį ir reikalauti, kad įstaigos, turinčios ilgalaikio materialiojo turto, priskirto prie nekilnojamojų kultūros vertybių grupės, šį turtą apskaitytų ir rodytų finansinėse ataskaitose griežtai laikantis 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ reikalavimų ir aiškinamajame rašte nurodytų, kada ir kaip nustatyta.	2018 m. I ketv.
9.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus nustatant pavaldžių įstaigų finansinių ataskaitų duomenų teisingumą ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Švietimo ir mokslo ministerija	Ministerijos sukurta pavaldžių įstaigų kontrolės sistema yra pakankama ir papildomų priemonių neplanuojame.	–
10.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus nustatant pavaldžių įstaigų finansinių ataskaitų duomenų teisingumą ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Teisingumo ministerija	Papildyti Teisingumo ministerijos ir jos kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų atskaitomybės pateikimo, kontrolės ir vertinimo tvarkos aprašą, patvirtintą Teisingumo ministerijos kanclerio 2011 m. spalio 7 d. potvarkiu Nr. 2R-7 ir nustatyti, kad: 1. finansinių ataskaitų rinkinių (toliau – FAR) pildytojai elektroniniu paštu	2017 m. IV ketv.

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
			informuoja ministerijos konsolidavimo grupės subjektus apie jiems perduotą turtą ar finansavimo sumas ir nurodo teisingam suderinimui Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje (toliau – VSAKIS) svarbius duomenis: finansinę eilutę, srautą ir analizės kodą; 2. Įpareigoti FAR pildytojus derinimo ir eliminavimo informaciją VSAKIS pateikti pagal nurodytus duomenis ir esant reikalui atlikti pergrupavimus.	
11.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant turtą ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Užsienio reikalų ministerija	Užsienio reikalų ministro įsakymu dėl 2017 metų metinės inventORIZACIJOS komisijų sudarymo įpareigoti inventORIZACIJOS komisijas griežtai laikytis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719 patvirtintų InventORIZACIJOS taisyklių.	2017 m. IV ketv.
12.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus nustatant pavaldžių įstaigų finansinių ataskaitų duomenų teisingumą ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Vidaus reikalų ministerija	Įgyvendinta	–
13.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus dėl turto perdavimo, inventORIZACIJOS atlikimo, įvertinant turto nuvertėjimo požymius, ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Vidaus reikalų ministerija	1. Įvertinti Vidaus reikalų ministerijos trumpalaikio ir ilgalaikio materialiojo, nematerialiojo turto, įsigyto iš valstybės biudžeto lėšų, priėmimo, saugojimo, sandėliavimo ir išdavimo naudotis veikloje tvarkos aprašą, patvirtintą vidaus reikalų ministro 2016-07-25 įsakymu Nr. 1V-515, esant poreikiui jį patikslinti ir užtikrinti šio aprašo nuostatų laikymąsi. 2. Užtikrinti, kad centrinė inventORIZACIJOS komisija griežtai vadovautųsi InventORIZACIJOS taisyklėmis, patvirtintomis 1999-06-03 LTV nutarimu Nr. 719 (numatyti tai VRM kanclerio potvarkyje dėl komisijos sudarymo).	2017 m. IV ketv.
14.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus dėl pavaldžių įstaigų finansinių ataskaitų duomenų teisingumo ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Žemės ūkio ministerija	Peržiūrėti ir pakeisti Pavaldžių įstaigų finansinių ataskaitų rinkinių sudarymo ir atitikties viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartams vertinimo kriterijų tvarkos aprašą.	2018 m. IV ketv.
15.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus dėl	Generalinei miškų urėdijai	1. Atlikti neplanuotą turto inventORIZACIJĄ pagal materialiai	2017 m. IV ketv.

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
	netinkamai atliekamos inventORIZACIJOS, įsigyto turto registravimo apskaitoje, turto perdavimo, priemonių skyrimo, darbo užmokesčio skaičiavimo ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.		atsakingus asmenis ir palyginti su buhalterinės apskaitos duomenimis. 2. Paruošti priemonių mokėjimo ir skyrimo tvarką valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis.	
16.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus pateikiant informaciją finansinių ataskaitų rinkiniuose ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Lietuvos automobilių kelių direkcijai	Įgyvendinta	-
17.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą įregistruojant apskaitos registruose kompensuotinas komunalinių paslaugų sąnaudas ir jas nurodant finansinėse ataskaitose.	Lietuvos edukologijos universitetui	Papildyti ir patvirtinti rektoriaus įsakymu „Sąnaudų apskaitos tvarkos aprašą“ dėl nuomininkų kompensuotinos komunalinių paslaugų sąnaudų pripažinimo ir registravimo apskaitoje tą laikotarpį, kurį jos buvo padarytos.	2017 m. IV ketv.
18.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant turtą ir registruojant finansavimo sumas bei priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Lietuvos geologijos tarnybai	Įgyvendinta	-
19.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant įsipareigojimus ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Lietuvos jūrų muziejui	Išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant įsipareigojimus ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	2017 m. IV ketv.
20.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus apskaitant turtą bei įvertinant jo nuvertėjimo požymius ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Lietuvos kariuomenei	Parengti ir patvirtinti priemonių planą, numatant prievolę Lietuvos kariuomenės kariniams vienetams priimti sprendimus dėl veikloje nenaudojamo turto ir šio turto vertės pokyčio, išanalizuoti vidaus kontrolės procedūras dėl duomenų apie nenaudojamą turtą, turintį nuvertėjimo požymių, pateikimo, nustatyti papildomas kontrolės priemones, kurios padėtų sustiprinti vidaus kontrolės	2018 m. I ketv.

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
			sistemos veikimą Lietuvos kariuomenėje.	
21.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant įsipareigojimus, gautinas sumas bei pinigines lėšas ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Lietuvos nacionaliniam operos ir baletu teatrui	Išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant įsipareigojimus, gautinas sumas bei pinigines lėšas ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	2017 m. IV ketv.
22.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus nustatant išeitinių išmokų mokėjimo ir apskaitos teisingumą ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Lietuvos sporto universitetui	Įgyvendinta	-
23.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus atliekant turto ir įsipareigojimų inventorizaciją ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Vilniaus universiteto ligoninei Santaros klinikoms	Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų direktoriaus įsakymuose dėl metinės inventorizacijos atlikimo papildomai nurodyti atlikti sukauptų mokėtinų sumų, ateinančių laikotarpių sąnaudų inventorizaciją.	2017 m. III ketv.
24.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus dėl nuomos priskyrimo veiklos nuomai ar finansinei nuomai ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Muitinės departamentui	Įgyvendinta	-
25.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus atliekant turto ir įsipareigojimų inventorizaciją ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Nacionaliniam kraujo centrui	Nacionalinio kraujo centro direktoriaus įsakymuose dėl metinės inventorizacijos atlikimo papildomai nurodyti atlikti sukauptų mokėtinų sumų, ateinančių laikotarpių sąnaudų, išsinuomoto turto inventorizaciją.	2018 m. I ketv.
26.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant turtą ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Nacionaliniam muziejui LDK valdovų rūmams	Rengiant įsakymą dėl metinės viso muziejaus turto ir įsipareigojimų inventorizacijos, akcentuoti, kad būtų atlikta pinigų (tame skaičiuje esančių kelyje bei elektroniniuose kasos aparatuose) ir pagal panaudos sutartis gauto turto inventorizacija.	2018 m. I ketv.
27.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant žemę ir įsipareigojimus ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Nacionalinė žemės tarnyba	1. Vidaus audito skyrius atliks planinį vidaus auditą „Ilgalaikio (žemės) turto, ilgalaikių ir trumpalaikių gautinų sumų atliktos už 2017 m. inventorizacijos rezultatų vidaus kontrolės sistemos vertinimą“ ir pateiks rekomendacijas dėl vidaus kontrolės sistemos tobulinimo.	2018 m. II ketv.

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
			2. Finansų ir strateginio planavimo skyrius kartu su Nacionalinės žemės tarnybos teritoriniais skyriais gavęs pateiktas Vidaus audito skyriaus rekomendacijas įgyvendins jas iki 2018 m. IV ketvirčio pabaigos.	2018 m. IV ketv.
28.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus dėl išankstinių apmokėjimų inventorizacijos, atsargų bei nekilnojamųjų kultūros vertybių apskaitos ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybai	Inventorizacijos komisijai bus nurodyta, kad atliekant 2017 m. inventorizaciją, vadovautis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 19 straipsnio 9 dalimi ir Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719, ypatingą dėmesį skiriant išankstinių apmokėjimų inventorizacijai.	2018 m. I ketv.
29.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant turtą ir įsipareigojimus, įvertinant ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto, nebaigtos statybos ir gautinų sumų nuvertėjimo požymius, registruojant darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudas ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Pasienio kontrolės punktų direkcijai	Sudaryti komisiją vidaus kontrolės trūkumus nustatyti, išanalizuoti ir priimti sprendimus pateiktai rekomendacijai įgyvendinti.	2017 m. IV ketv.
30.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant turtą ir įsipareigojimus ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Policijos departamentui	1. Policijos įstaigose, kurių buhalterinė apskaita tvarkoma centralizuotai, parengti inventorizacijos atlikimo aprašus, kurie įpareigotų inventorizacijos komisiją pateikti Policijos departamento Buhalterinės apskaitos valdybai tarnybinį pranešimą, ar inventorizacijos metu buvo nustatytas turto perteklius, trūkumas, nuvertėjimas. 2. Buhalterinės apskaitos funkcijas vykdančių darbuotojų pareigybės aprašymus papildyti inventorizacijos atlikimo ir įforminimo funkcijomis.	2017 m. III ketv.
31.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant turtą, įtraukiant į apskaitą materialinių pašalpų darbuotojams sąnaudas, taip pat pajamas, uždirbtas vykdant kitą veiklą ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Šiaulių universitetui	Įgyvendinta	-

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
32.	Rekomenduojame išanalizuoti finansų kontrolės trūkumus dėl nematerialiojo turto registravimo apskaitoje bei priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Valstybinei mokesčių inspekcijai	Papildyti Valstybinės mokesčių inspekcijos finansų kontrolės taisyklės, patvirtintas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2012 m. rugšėjo 27 d. įsakymu Nr. V-336 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos finansų kontrolės taisyklių patvirtinimo“, nustatant, kad Valstybinės mokesčių inspekcijos valstybės informacinės sistemos ir / ar kitų valstybės informacinių išteklių priėmimo–perdavimo į eksploataciją aktas, patvirtintas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2006 m. birželio 12 d. įsakymu Nr. V-216 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos informacinių sistemų bei taikomosios programinės įrangos kūrimo, diegimo ir techninės priežiūros taisyklių patvirtinimo“, turi būti perduotas Finansų apskaitos departamentui ne vėliau kaip per 3 darbo dienas po pasirašymo per Darbo organizavimo ir dokumentų valdymo sistemą (DODVS). Taip pat Finansų kontrolės taisyklėse nurodyti, kad pasibaigus pusmečiui (metams), iki kito pusmečio pirmo mėnesio 15 d. Finansų apskaitos departamentas elektroniniu paštu pateikia informaciją projektų vadovams, administratoriams ir jų tiesioginiams vadovams apie buhalterinėje sąskaitoje „Nebaigti vykdyti projektai“ sukauptas sumas pagal vykdomas sutartis, tiekėjus, nematerialiojo turto pavadinimą, įsigijimo savikainą, sutarčių galiojimo terminus; taip pat nurodo terminą, kada turi būti pateiktas atsakymas apie projektų / sutarčių vykdymą, numatomus informacinių sistemų perdavimo į eksploataciją terminus ir kt.	2017 m. IV ketv.
33.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant turtą ir įsipareigojimus, registruojant turtą ir pajamas, įvertinant turto nuvertėjimo požymius ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Vilniaus dailės akademijai	Atlikti pilną materialinių vertybių, gautinų sumų, įsipareigojimų inventorizaciją, įvertinti turto nuvertėjimo požymius.	2018 m. I ketv.

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
34.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant turtą ir įsipareigojimus ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	UAB „Viešųjų investicijų plėtros agentūrai“	2017 m. metinė Daugiabučių namų modernizavimo fondo finansinio turto ir įsipareigojimų inventorizacija bus atlikta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719 „Dėl inventorizacijos tvarkos patvirtinimo“.	2018 m. I ketv.
35.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant turtą ir įsipareigojimus ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	UAB „Žemės ūkio paskolų garantijų fondui“	Paskolų fondo turto ir įsipareigojimų inventorizacija bus atlikta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719 „Dėl inventorizacijos tvarkos patvirtinimo“.	2018 m. I ketv.
36.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant turtą ir įsipareigojimus, apskaitant ir nurašant atsargas ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Kybartų pataisos namams	1. Paruošti atmintinę metinės inventorizacijos komisijos nariams kaip atlikti metinę inventorizaciją ir tinkamai įforminti jos rezultatus. Inventorizuoti visą turtą ir įsipareigojimus, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimo Nr. 719 nuostatomis, užtikrinant tinkamą inventorizacijos rezultatų įforminimą. 2. Įpareigoti metinės inventorizacijos komisijos narius įvertinti anksčiau nei prieš vienerius metus įsigytų, sugadintų, visiškai ar iš dalies pasenusių atsargų būklę, sudarant atskirą šių atsargų sąrašą ir šias atsargas įvertinti galimą grynąja realizavimo verte.	2018 m. I ketv.
37.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant turtą ir įsipareigojimus, įvertinant turto nuvertėjimo požymius, priimant sprendimus dėl netinkamo (negalimo) naudoti turto, apskaitant, nurašant ilgalaikį turtą ir atsargas ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Šiaulių tardymo izoliatoriui	1. Direktorius įsakymu, sudarant metinės inventorizacijos komisijas, detaliau apibrėžti inventorizacijos atlikimo procesus bei jų įvykdymo kokybę. 2. Parengti metinės inventorizacijos atlikimo gaires (atmintinę). Sudaryti komisiją dėl ilgalaikio nematerialaus turto nuvertinimo ir nurašymo. 3. Sudaryti atsargų nuvertinimo komisiją, kuri atliktų anksčiau nei prieš vienerius metus įsigytų atsargų galimos realizavimo vertės nustatymą ir palyginimą su įsigijimo savikaina. Kreiptis į Kalėjų departamentą dėl ilgalaikio nematerialaus turto nuvertinimo ir nurašymo.	2017 m. IV ketv.
38.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant turtą ir įsipareigojimus, apskaitant, nurašant ilgalaikį turtą ir atsargas, išmokant išeitines	Vilniaus pataisos namams	Įgyvendinta	-

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
	išmokas, ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.			
39.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant turtą ir įsipareigojimus, turtą nurašant, apskaitant ilgalaikį turtą ir atsargas, ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Panevėžio pataisos namams	<p>1. Atliekant turto inventorizaciją vadovautis 1999-06-03 nutarimu Nr. 719 patvirtintomis taisyklėmis ir inventorizuoti visą turimą turtą bei įsipareigojimus. Kreiptis į programa LABBIS aptarnaujančią įmonę dėl įsipareigojimų, kitų sąskaitų inventorizavimo galimybės techninėmis priemonėmis.</p> <p>2. Kreiptis į LABBIS programą administruojančią įstaigą dėl „Kultūros paveldo statinių įsigijimo savikainos“ pradinės vertės analitinių duomenų sutapimo su didžiosios knygos duomenimis.</p> <p>3. Atsargas įvertinti galimo realizavimo verte, palyginant su jų įsigijimo savikaina.</p>	2018 m. I ketv.
Valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys ir valstybės biudžeto vykdymas				
40.	Siekiant efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai panaudoti valstybės biudžeto lėšas, sumažinti administracinę našą, rekomenduojame nustatyti optimalų viešojo sektoriaus transporto ir kitų paslaugų įsigijimo ir lėšų naudojimo kontrolės mechanizmą, kad įstaigos galėtų siekti veiklos rezultatų.	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	<p>1. Sisteminis tarnybinių automobilių valdymo ir naudojimo sistemos peržiūrėjimas. Naujos redakcijos Vyriausybės 1998 m. lapkričio 17 d. nutarimo „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių biudžetinėse įstaigose“ projekto priėmimas.</p> <p>2. Biudžeto planavimo sistemos pertvarkos kontekste planuojama peržiūrėti biudžeto programų struktūrą ir kiekvienam iš programos struktūrinių elementų nustatyti tinkamą vertinimo tvarką. Taigi bus peržiūrėtos ir institucijų einamųjų išlaidų, tame tarpe ir išlaidų prekėms ir paslaugoms, planavimo ir vertinimo procedūros.</p> <p>Finansų ministerija rengdama 2018 m. biudžetą atliko ministerijų ir jų valdymo sričių įstaigų horizontalios veiklos efektyvumo analizę – buvo vertintos išlaidos prekėms ir paslaugoms (tame tarpe ir transporto išlaidos). Šios išlaidos buvo palygintos tarp ministerijų ir jų valdymo sričių. Biudžeto derybų metu ministerijoms buvo pateikti analizės rezultatai, toms kurių rezultatai prastesni nei kitų, sumažinta skiriamų asignavimų suma ir pasiūlyta ieškoti efektyvesnių prekėms ir paslaugoms skirtų lėšų panaudojimo būdų. Šią išlaidų peržiūros priemonę, siekiant stebėti ir vertinti</p>	2018 m. III ketv. 2019 m. II ketv.

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
			išlaidas prekėms ir paslaugoms, planuojama tobulinti ir taikyti formuojant kitų metų biudžetus.	
41.	Siekiant efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai panaudoti valstybės biudžeto lėšas, optimizuoti valstybės finansuojamų laboratorijų tinklą.	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	<p>1. Atlikti valstybės biudžeto lėšomis finansuojamų laboratorijų analizę, identifikuoti laboratorijas, teikiančias analogiškas paslaugas arba analogiškas rinkoje teikiamoms paslaugoms. Parengti laboratorijų tinklo optimizavimo planą ir pateikti jį svarstyti Vyriausybei.</p> <p>2. Priimti atitinkamus teisės aktus dėl laboratorijų tinklo tinkamo optimizavimo (pardavimo, sujungimo ar likvidavimo)</p>	2018 m. III ketv. 2018 m. IV ketv.
42.	Siekiant, kad subjektai vienodai atskleistų informaciją, ataskaitų duomenys būtų informatyvūs ir palyginami, o išlaidų apskaitos procesas – aiškus ir paprastas, sumažėtų administracinė našta, tikslinga įvertinti, kiek ir kokių duomenų apie išlaidas pagal ekonominę klasifikaciją reikia ekonominiams ar kitiems sprendimams priimti, o tos pačios valstybės išlaidos būtų vienodai ir teisingai priskirtos valstybės funkcijoms.	Finansų ministerija	<p>1. Peržiūrėti ir patikslinti ekonominę klasifikaciją, atsisakyti mažiau aktualių ekonominės klasifikacijos straipsnių, paaikškinimuose aiškiai atskleisti, kokios pajamos ir išlaidos, kokiems ekonominės klasifikacijos straipsniams priskiriamos.</p> <p>2. Patikslinti funkcinę klasifikaciją paaikškinimus, siekiant, kad išlaidos būtų vienodai ir teisingai priskirtos valstybės funkcijoms.</p>	2017 m. IV ketv.
43.	Išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus vykdant viešuosius pirkimus, sutarčių, prievolių užtikrinimo kontrolę ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Vilniaus pataisos namai	<p>1. Kreiptis į Kalėjimų departamentą prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos dėl leidimo įsteigti Vilniaus pataisos namuose vieną darbo vietą dirbti su programa „Sistela“, kuri suteikia galimybes atlikti statybos bei sąmatinius skaičiavimus</p> <p>2. Sudaryti ir Vilniaus pataisos namų direktoriaus įsakymu patvirtinti nuolat veikiančią Viešųjų pirkimų komisiją, į kurios funkcijas yra įtraukta - sutarčių vykdymo kontrolė (sutarčių galiojimo termino, sutarčių įsipareigojimų vykdymo, sutarčių rengimo ir verčių nustatymo kontrolė).</p> <p>3. Siekiant ateityje tinkamai vykdyti viešųjų pirkimų procedūras buvo nuspręsta kreiptis į Kalėjimų departamentą prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos dėl centralizuotų pirkimų vykdymo.</p>	2017 m. IV ketv.

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
44.	Išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus vykdant viešuosius pirkimus, sutarčių, prievolių užtikrinimo kontrolę, bei priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Panevėžio pataisos namai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atliekant remontus savo jėgomis, apskaičiuoti ir sudaryti reikalingų medžiagų kiekius, juos patvirtinti ir tik tada atlikti remonto darbus. 2. Nuo š. m. liepos 1 d. pasikeitus viešųjų pirkimų įstatymui, pirkimus atlikti vadovaujantis viešųjų pirkimų tarnybos patvirtintu aprašu, pasitvirtinti nauja įstaigos pirkimų komisijos reglamentą, iki lapkričio mėn. peržiūrėti sudarytas sutartis, įvertinti prekių, paslaugų ir darbų poreikį sekantiems metams ir atlikti reikalingus pirkimus. 	2017 m. IV ketv.
45.	Išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus vykdant viešuosius pirkimus, sutarčių, prievolių užtikrinimo kontrolę, ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Šiaulių tardymo izoliatorius	<ol style="list-style-type: none"> 1. Įstaiga atlikdama pirkimus einamųjų metų ketvirtą ketvirtį, avanso mokėjimo už numatytas įsigyti prekes, paslaugas ir darbus atveju kreipsis į KD dėl leidimo sumokėti avansą iš einamųjų biudžetinių metų asignavimo, nurodant motyvuotas tokio mokėjimo priežastis. 2. Prieš atliekant remonto darbus ūkio būdu, įvertinti darbų apimtis ir būtiną medžiagų poreikį bei sudaryti sąmatą. 3. Parengti įstaigos viešųjų pirkimų vykdymo ir vidaus kontrolės taisykles, numatant pirkimų procesą, poreikių formavimą, pirkimų planavimą, inicijavimą ir pasirengimą jiems, pirkimų vykdymą, pirkimo sutarties sudarymą ir vykdymą. 	2017 m. IV ketv.
46.	Išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus vykdant viešuosius pirkimus, sutarčių, prievolių užtikrinimo kontrolę, bei priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Kybartų pataisos namai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Parengti ir Kybartų pataisos namų direktoriaus įsakymu patvirtinti Viešųjų pirkimų organizavimo Kybartų pataisos namuose tvarką, kurioje taip pat būtų aprašytas pirkimo-pardavimo sutarčių vykdymas (pirkimo-pardavimo sutarčių vykdymą koordinuojančių darbuotojų pareigos bei kontrolės vykdymas, ataskaitų rengimas ir teikimas kontrolę vykdančiam asmeniui). 2. Kybartų pataisos namų direktoriaus įsakymu paskirti Viešųjų pirkimų dokumentų ir pirkimo-pardavimo sutarčių vykdymą kontroliuojančius darbuotojus. 3. Pirkimo-pardavimo sutartyse paskirti (įrašyti) atsakingą asmenį, koordinuojantį sutarties vykdymą bei kontrolę. 4. Parengti ir pildyti pirkimo-pardavimo sutarčių apskaitos žurnalą. 	2017 m. III ketv.

* – priemonės ir terminus rekomendacijoms įgyvendinti pateikė subjektas (-ai).

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais:				
Lietuvos Respublikos vyriausybės kanceliarijos Politikos įgyvendinimo grupės vyriausioji patarėja				Lina Liubauskaitė
Tel. (8 706) 63 809, el. p. lina.liubauskaite@lrv.lt				
Finansų ministerijos Biudžeto departamento direktoriaus pavaduotoja				Asta Butrimė
Tel. (8 5) 2390 094, el. p. asta.butrime@finmin.lt				
Europos Sąjungos investicijų departamento direktoriaus pavaduotoja				Rūta Dapkutė-Stankevičienė
tel. (8 5) 219 4436, el. p. ruta.dapkute@finmin.lt				
Nacionalinės žemės tarnybos Finansų ir strateginio planavimo skyriaus vyriausioji specialistė, atliekanti skyriaus vedėjo funkcijas				Jurgita Šegždienė
Tel. (8 706) 85 058, el. p. jurgita.segzdiene@nzt.lt				
Kultūros ministerijos Buhalterinės apskaitos ir atskaitomybės skyriaus vedėja				Violeta Vasiljeviienė
Tel. (8 5) 219 3422, el. p. violeta.vasiljeviene@lrkm.lt				
Krašto apsaugos ministerijos Finansų ir biudžeto departamento Finansų skyriaus vedėja				Vera Fedaravičienė
Tel. (8 5) 210 3862, el. p. vera.fedaraviciene@kam.lt				
Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Apskaitos ir atskaitomybės departamento direktorė				Marija Romanovska
Tel. (8 5) 266 4214, el. p. marija.romanovska@socmin.lt				
Susisiekimo ministerijos Biudžeto ir valstybės turto valdymo departamento Biudžeto programų vertinimo skyriaus vyriausioji specialistė				Brigita Virbickienė
Tel. (8 5) 239 3841, el. p. brigita.virbickiene@sumin.lt				
Sveikatos apsaugos ministerijos Finansų ir apskaitos skyriaus vyriausioji specialistė				Jolanta Ptakauskienė
Tel. (8 5) 260 4710, el. p. jolanta.ptakauskiene@sam.lt				

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
	Teisingumo ministerijos Finansų skyriaus vedėja			Genė Švogžlienė
	Tel. (8 5) 266 2970, el. p. g.svogzliene@tm.lt			
	Užsienio reikalų ministerijos Finansų departamento Buhalterinės apskaitos skyriaus vyr. specialistė			Liudmila Danilevičienė
	Tel. (8 706) 52 640, el. p. liudmila.danileviciene@urm.lt			
	Vidaus reikalų ministerijos Ekonomikos ir finansų departamento vyresnioji patarėja			Janina Seilienė
	Tel. (8 5) 271 7139, el. p. janina.seiliene@vrm.lt			
	Žemės ūkio ministerijos Vidaus veiklos audito skyriaus vedėja			Aldona Benetienė
	Tel. (8 5) 239 1128, el. p. aldona.benetiene@zum.lt			
	Policijos departamento prie LR vidaus reikalų ministerijos Buhalterinės apskaitos valdybos Atskaitomybės skyriaus patarėja, atliekanti vedėjo pareigas			Nadežda Launikonytė
	Tel. (8 5) 271 6145, el. p. nadezda.launikonyte@policija.lt			
	Lietuvos edukologijos universiteto Finansų direktorė			Regina Nojikienė
	Tel. (8 5) 275 8115, el. p. regina.nojikiene@leu.lt			
	Valstybinės mokesčių inspekcijos prie LR finansų ministerijos Finansų apskaitos departamento direktorė			Aušra Svirskienė
	Tel. (8 5) 268 7903, el. p. ausra.svirskiene@vmi.lt			
	Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Finansų ir buhalterinės apskaitos skyriaus vedėja			Vilija Petkevičienė
	Tel. (8 5) 250 3626, el. p. vilija.petkeviciene@ndnt.lt			
	Pasienio kontrolės punktų direkcijos Finansų ir planavimo skyriaus vedėja			Ina Paušienė
	Tel. (8 5) 243 0608, el. p. ina.pausiene@pkpd.lt			

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
	Generalinės miškų urėdijos Buhalterinės apskaitos skyriaus vedėja			Dalia Driukienė
	Tel. (8 5) 273 4166, el. p. dalia.driukiene@gmu.lt			
	Lietuvos nacionalinio operos ir baletų teatro Buhalterinės apskaitos skyriaus vyr. buhalterė			Alė Varnienė
	Tel. (8 5) 261 6685, el. p. ale.varniene@opera.lt			
	Vilniaus dailės akademijos Vyriausioji buhalterė			Aldona Lankauskienė
	Tel. (8 5) 210 5469, el. p. aldona.lankauskiene@vda.lt			
	Nacionalinio muziejaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų Finansų ir buhalterinės apskaitos skyriaus vyr. buhalterė			Regina Ašipauskienė
	Tel. (8 5) 261 3041, el. p. r.asipauskiene@valdovurumai.lt			
	Lietuvos jūrų muziejaus Apskaitos ir finansų skyriaus vyr. buhalterė			Natalija Marinec
	Tel. (8 46) 490 742, el. p. n.marinec@muziejus.lt			
	UAB „Viešųjų investicijų plėtros agentūra“ Finansų valdymo skyriaus vyr. finansininkė-skyriaus vedėja			Raimonda Lauraitytė
	Tel. (8 5) 203 4979, el. p. r.lauraityte@vipa.lt			
	UAB „Žemės ūkio paskolų garantijų fondas“ Finansų skyriaus viršininkė			Irena Ramanauskienė
	Tel. (8 5) 264 9715, el. p. irena@garfondas.lt			
	Vilniaus pataisos namų Ūkio skyriaus viršininkas			Kęstutis Eičas
	Tel. (8 5) 219 8820, el. p. ukis@vilniauspn.lt			
	Panevėžio pataisos namų Buhalterinės apskaitos skyriaus vedėja			Ilona Čeponytė
	Tel. (8 45) 596 274, el. p. ilona.ceponyte@paneveziopn.lt			

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
	Ūkio skyriaus viršininkas			Romas Smalioris
	Tel. (8 45) 463 993, el. p. ukis@paneveziopn.lt			
	Kybartų pataisos namų Ūkio skyriaus vedėjas			Jonas Šneideris
	Tel. (8 342) 30 003, el. p. jonas.sneideris@kybartupn.lt			
	Šiaulių tardymo izoliatoriaus Ūkio skyriaus viršininkė			Judita Tamošiūnienė
	Tel. (8 41) 416 508, el. p. judita.tamosiuniene@siauliuti.lt			

Valstybės kontrolierius

Arūnas Dulkys

Auditą atliko:

Sonata Lebednykienė (grupės vadovė dėl VKFAR), Neringa Čirbė (grupės vadovė dėl VBVAR ir biudžeto vykdymo), Rita Aniuškšytė, Zita Rimkevičienė, Danutė Mačiulaitienė, Joalita Katinienė, Jolanta Morozovienė, Violeta Butkienė, Asta Grigonė, Dainora Paužinskienė, Dalia Slabytė, Danguolė Bučelienė, Rasa Garnevičienė, Vilma Lapinskienė, Giedrė Danisevičiūtė, Irina Kiškina (nuo 2017-04-03), Rūta Stasiūnaitė (iki 2017-03-07), Almutė Juzėnienė (nuo 2017-05-08), Inga Norkevičiūtė-Birenė, Rima Peškaitytė, Roma Ramunienė, Nijolė Norušaitienė, Dalia Raudeliūnienė, Marijona Brazionienė, Irena Bagdžiūnienė, Arūnas Juozas Gabrilavičius, Jolanta Vaznienė (iki 2017-02-14), Daiva Latvėnienė (nuo 2017-02-24), Danutė Sidabraitė (nuo 2017-03-27 iki 2017-08-18), Tomas Musteikis (nuo 2017-03-27 iki 2017-08-18), Eivida Šlamė (nuo 2017-03-27 iki 2017-08-18), Jolanta Kirvelaitienė (nuo 2017-03-27 iki 2017-08-18), Laima Bužinskienė (nuo 2017-04-10 iki 2017-06-16)

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
 „Lietuvos Respublikos 2016 metų
 valstybės konsoliduotųjų finansinių ir
 biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių
 teisingumas ir valstybės biudžeto
 vykdymo vertinimas“
 1 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslas:

- įvertinti 2016 metų valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis ir pareikšti nepriklausomas nuomones;
- įvertinti 2016 metų valstybės biudžeto vykdymą.

Auditas atliktas:

- pagal Valstybinio audito reikalavimus¹⁰⁶, tarptautinius audito standartus¹⁰⁷ ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus¹⁰⁸;
- siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad konsoliduotosiose finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, ir įvertinti valstybės biudžeto vykdymą, ar paskirti asignavimai panaudoti galimu ekonomiškiausiu ir efektyviausiu būdu, ar naudojant asignavimus nepadarę teisės aktų pažeidimų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų bei to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Nustatyti dalykai skirstomi į turinčius reikšmingą įtaką subjekto ataskaitų rinkinio teisingumui, valstybės ataskaitų rinkinio teisingumui ir jos neturinčius. Reikšmingu dalyku VKFAR yra laikoma apskaitos klaida ar jų visuma, turinti įtakos vienam finansinių ataskaitų straipsniui, viršijanti 483 mln. Eur (apskaičiuota atsižvelgiant į pasirinktą reikšmingumą), taip pat kokybiškai reikšmingu yra laikoma svarbiausių vidaus kontrolės priemonių nebuvimas ar jų nesilaikymas. Reikšmingu dalyku VBVAR yra laikoma apskaitos klaida ar jų visuma, viršijanti 79 mln. Eur. Kokybinį reikšmingumą naudojome nustatytų dalykų vertinimui tais atvejais, kai iškraipymų suma (nors yra mažesnė už kiekybinį reikšmingumą) gali daryti įtaką vartotojų priimamiems sprendimams.

Audito apimtis ir metodai	
Audituotos (konsoliduotos) finansinės ir biudžeto vykdymo ataskaitos	<p>Valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys: konsoliduotoji finansinės būklės, konsoliduotoji veiklos rezultatų, konsoliduotoji pinigų srautų ir konsoliduotoji grynojo turto pokyčių ataskaitos bei konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2016-12-31 duomenis.</p> <p>Valstybės biudžeto vykdymo ataskaitos: Valstybės biudžeto pajamų plano vykdymo, Valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo; Valstybės biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo (teismai), Valstybės biudžeto išlaidų sąmatos</p>

¹⁰⁶ LR valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl Valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“.

¹⁰⁷ Tarptautinės buhalterių federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti tarptautiniai audito standartai (Lietuvos audito rūmų išversti į lietuvių kalbą, <http://lar.lt/www/new/page.php?326>).

¹⁰⁸ Finansinio audito (1000–1810 TAAIS) ir atitikties audito (4000, 4200 TAAIS) standartai (<http://www.vkontrolė.lt/page.aspx?id=350>).

Audito apimtis ir metodai	
	vykdymo (pagal valstybės funkcijas), Valstybės biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo (pagal ekonominę klasifikaciją), Vyriausybės rezervo panaudojimo, Biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į valstybės biudžetą, valstybės biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, įstatymais ir kitais teisės aktais skiriamų programoms finansuoti, panaudojimo (pagal asignavimų valdytojus), Valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų ir kitų lėšų, skirtų savivaldybių biudžetams, panaudojimo, Valstybės biudžeto bendrosios dotacijos kompensacijos savivaldybių biudžetams, Valstybės investicijų programos vykdymo (pagal investavimo sritis), Vyriausybės skolinimosi, skolos ir garantuotos skolos limitų ataskaitos bei Valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų aiškinamasis raštas.
2016 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai	2016 m. pradžioje turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis buvo iš viso 43 514 947,3 tūkst. Eur, pabaigoje – 47 071 107,33 tūkst. Eur.
2016 m. pajamos, sąnaudos ir patirtos išlaidos	Valstybė gavo 8 898 628,4 tūkst. Eur pajamų ir patyrė 9 314 250,1 tūkst. Eur sąnaudų. Valstybės pagrindinės veiklos rezultatas neigiamas – sąnaudos viršijo pajamas 253 285,91 tūkst. Eur. Valstybės biudžetas gavo 7 480 320,3 tūkst. Eur pajamų ir patyrė 7 925 777,6 tūkst. Eur išlaidų.
Valstybės biudžeto asignavimų suma, kurią valdė asignavimų valdytojai, audituojamais metais	Valstybės biudžeto asignavimų suma 2016 metais yra 8 849 001,2 tūkst. Eur (planas su leistiniais patikslinimais).
Veikusios pavaldžios, kontroliuojamos ir (ar) konsoliduojamos įstaigos	Audito metu vertinome 698 institucijų finansinių ataskaitų pagrindu sudaryto 2016 metų VKFAR duomenis ir 162 asignavimų valdytojų biudžeto vykdymo ataskaitų pagrindu ir trijų pajamų administratorių apyskaitos 1-VP pagrindu sudaryto 2016 metų VBVAR duomenis.
Audito apimties apribojimai	Audito apimties apribojimų nebuvo.
Vertintos sritys ir jose atliktos procedūros:	
2016 m. valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio duomenys	
Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika.	<p>Turto srityje nustatėme riziką:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dėl turto priskyrimo tinkamai grupei, amortizacijos ir nusidėvėjimo skaičiavimo, registravimo laiku apskaitoje, nuvertėjimo požymių vertinimo, vertės tikslinimo, duomenų apie turtą patikimumo, valstybinės žemės, miškų ir miškų žemės teisingo apskaitymo, vidaus kontrolės priemonių nesilaikymo inventorizuojant turtą. <p>Įsipareigojimų srityje nustatėme riziką dėl:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Įsipareigojimų vertinimo, užregistravimo apskaitoje ir atskleidimo finansinėse ataskaitose bei vidaus kontrolės priemonių nesilaikymo inventorizuojant įsipareigojimus, duomenų apie įsipareigojimus patikimumo. <p>Pajamų srityje nustatėme riziką dėl:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pajamų priskyrimo teisingam laikotarpiui, teisingo pagrindinės ir kitos veiklos pajamų grupavimo, duomenų apie pajamas patikimumo. <p>Sąnaudų srityje nustatėme riziką dėl:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Atostogų rezervo apskaitos, pagal nuomos ir panaudos sutartis perduoto turto išlaidų pripažinimo, esminio turto pagerinimo išlaidų pripažinimo remonto sąnaudomis, netinkamo kompensuojamųjų išlaidų registravimo.

Audito apimtis ir metodai	
	<p>Fondų fondų apskaitos srityje nustatėme riziką dėl:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ fondų fondų finansavimo sumų, sąnaudų bei palūkanų apskaitymo. <p>Ataskaitų sudarymo srityje nustatėme rizikas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kad bus atskleista ne visa ir netiksli pagal VSAFAS privaloma informacija (VKFAR); ▪ kad bus atskleista ne visa ir netiksli pagal teisės aktų reikalavimus privaloma informacija VBVAR. <p>Be sričių, kuriose nustatyta reikšmingo iškraipymo rizika, svarbiausiomis audito sritimis buvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ turtas; □ ilgalaikiai ir trumpalaikiai įsipareigojimai; □ pajamos; □ darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos; □ kitos (ne darbo užmokesčio) sąnaudos; □ finansinė ir investicinė veikla.
Turto sritis	Atsirinktuose subjektuose įvertinome turto inventorizacijos atlikimo tinkamumą bei dalyje jų atlikome faktinį turto buvimo patikrinimą. Taip pat atrankos būdu įvertinome turto įsigijimo, amortizacijos, nusidėvėjimo, nuvertėjimo, nurašymo, perdavimo ūkinių operacijų registravimą apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
Įsipareigojimų sritis	Atsirinktuose subjektuose įvertinome turto inventorizacijos atlikimo tinkamumą. Taip pat atrankos būdu įvertinome įsipareigojimų ūkinių operacijų registravimą apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
Pajamų sritis	Įvertinome gautinų pajamų inventorizacijos atlikimo tinkamumą. Taip pat atrankos būdu įvertinome pajamų pripažinimą ir įvertinimą ir su jomis susijusių gautinų sumų registravimą (laiku, teisinga verte, esant tinkamiems pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
Sąnaudų sritis	Atrankos būdu įvertinome: <ul style="list-style-type: none"> □ sąnaudų, su jomis susijusių mokėtinų sumų ir piniginių lėšų pripažinimą ir registravimą (ar tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos, pagrįstumą, tikrumą, užregistravimą teisinga verte ir tinkamomis sąskaitų korespondencijomis); □ su sąnaudomis susijusių įsipareigojimų ir piniginių lėšų registravimą laiku, teisinga verte, atitinkančia pagrindžiančiuose dokumentuose nurodytas sumas; □ atvaizdavimą tinkamuose ataskaitų straipsniuose.
Bendras ataskaitų rinkinio ir konsolidavimo proceso vertinimas	Patikrinome taikomų apskaitos metodų tinkamumą ir apskaitinių vertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumą. Patikrinome konsolidavimo metu atliktų koregavimų tinkamumą, išsamumą ir tikslumą. Patikrinome bendrą ataskaitų rinkinio pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant atskleidimą, ir tai, ar finansinėse ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus, o biudžeto vykdymo ataskaitose – biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių reikalavimus.
2016 m. valstybės biudžeto vykdymo vertinimas	
Atlikus audituojamo subjekto veiklos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose	Valstybės biudžeto išlaidų srityje nustatėme riziką dėl: <ul style="list-style-type: none"> □ neekonomiško išlaidų naudojimo transportui, ekspertams ir konsultantams; □ neefektyviai veikiančių valstybės išlaikomų laboratorijų tinklo;

Audito apimtis ir metodai	
egzistuoja reikšminga neatitikties rizika.	<ul style="list-style-type: none"> □ neteisėto Kalėjų departamento pavaldžių įstaigų lėšų naudojimo; □ neefektyviai įgyvendintos Vyriausybės taikytos priemonės darbo užmokesčio didinimui mažiausiai uždirbantiems darbuotojams (kultūros ir meno darbuotojams).
Valstybės biudžeto išlaidų sritis	<p>Išlaidos transportui, ekspertams ir konsultantams, laboratorijoms: surinkome duomenis iš 14 ministerijų ir jų pavaldžių įstaigų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos (su pavaldžiomis įstaigomis), Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos ir Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, atlikome jų analizę. Atsirinktose įstaigose atlikome audito procedūras.</p> <p>Kalėjų departamento pavaldžių įstaigų išlaidos: atsirinktose pavaldžiose įstaigose įvertinome, ar teisėtai ir pagrįstai panaudotos lėšos darbo užmokesčiui, kitoms prekėms, kitoms paslaugoms ir ilgalaikio materialiojo turto remontui, ar laikomasi sutarčių sąlygų.</p> <p>Vyriausybės taikytos priemonės darbo užmokesčio didinimui mažiausiai uždirbantiems darbuotojams (kultūros ir meno darbuotojams): atsirinktose įstaigose įvertinome, ar lėšos panaudotos pagal tikslinę paskirtį, ar taikytos priemonės buvo rezultatyvios.</p>
Teisės aktai, kuriems vertinta atitiktis	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lietuvos Respublikos 2016 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas. 2. Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas. 3. Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas. 4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (2014-09-29 nutarimo Nr. 1046 redakcija su vėlesniais pakeitimais). 5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011-03-02 nutarimas Nr. 277 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo lėšų skyrimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“. 6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-11-17 nutarimas Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių biudžetinėse įstaigose“ (2009-05-27 nutarimo Nr. 542 redakcija su vėlesniais pakeitimais). 7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-05-27 nutarimas Nr. 543 „Dėl pavyzdinių tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais). 8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (su vėlesniais pakeitimais; neteko galio 2017-04-26 nutarimu Nr. 318 (nuo 2017-05-03)). 9. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (2010-03-26 įsakymo Nr. 1K-085 redakcija su vėlesniais pakeitimais). 10. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2010-01-29 įsakymas Nr. 1K-022 „Dėl vykdymo ataskaitų“ (2017-01-10 įsakymo Nr. 1K-13 redakcija). 11. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-12-31 įsakymas Nr. 1K-465 „Dėl valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių ir formų patvirtinimo“ (2012-12-27 įsakymo Nr. 1K-452 redakcija su vėlesniais pakeitimais). 12. Kultūros ministro 2012-10-09 įsakymas Nr. JV-677 „Dėl kultūros įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Valstybinio audito ataskaitos
„Lietuvos Respublikos 2016 metų
valstybės konsoliduotųjų finansinių ir
biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir
valstybės biudžeto vykdymo
vertinimas“
2 priedas

Rekomendacijos subjektams dėl vidaus kontrolės

Aplinkos, Krašto apsaugos, Kultūros, Užsienio reikalų ir Vidaus reikalų ministerijoms, Generalinei miškų urėdijai, Kybartų, Vilniaus ir Panevėžio pataisos namams, Šiaulių tardymo izoliatoriui, Lietuvos geologijos tarnybai, Lietuvos jūrų muziejui, Lietuvos nacionaliniam operos ir baleto teatrui, Nacionalinei žemės tarnybai, Nacionaliniam kraujo centrui, Nacionaliniam muziejui Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmams, Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybai, Pasienio kontrolės punktų direkcijai, Policijos departamentui, Šiaulių universitetui, Vilniaus dailės akademijai, Vilniaus universiteto ligoninei Santaros klinikoms, UAB Viešųjų investicijų plėtros agentūrai (dėl Daugiabučių namų modernizavimo fondo), UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondui (dėl Paskolų fondo)

1. Siekiant užtikrinti subjektų ir valstybės finansinių ataskaitų duomenų teisingumą, išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant turtą ir (ar) įsipareigojimus ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.

Susisiekimo ministerijai, Generalinei miškų urėdijai, Lietuvos kariuomenei, Kybartų, Vilniaus ir Panevėžio pataisos namams, Šiaulių tardymo izoliatoriui, Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybai, Policijos departamentui, Valstybinei mokesčių inspekcijai, Vilniaus dailės akademijai

2. Siekiant užtikrinti subjektų ir valstybės finansinių ataskaitų duomenų teisingumą, išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus apskaitant turtą ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.

Kybartų, Panevėžio ir Vilniaus pataisos namams ir Šiaulių tardymo izoliatoriui

3. Siekiant užtikrinti subjektų ir valstybės finansinių ataskaitų duomenų teisingumą, išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus nurašant turtą ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.

Lietuvos geologijos tarnybai

4. Siekiant užtikrinti subjektų ir valstybės finansinių ataskaitų duomenų teisingumą, išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus apskaitant finansavimo sumas ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.

Vidaus reikalų ministerijai, Generalinei miškų urėdijai

5. Siekiant užtikrinti subjektų ir valstybės finansinių ataskaitų duomenų teisingumą, išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus dėl turto perdavimo ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.

Krašto apsaugos ir Vidaus reikalų ministerijoms, Lietuvos kariuomenei, Pasienio kontrolės punktų direkcijai, Policijos departamentui, Šiaulių tardymo izoliatoriui, Vilniaus dailės akademijai

6. Siekiant užtikrinti subjektų ir valstybės finansinių ataskaitų duomenų teisingumą, išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus įvertinant turto nuvertėjimo požymius ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.

Šiaulių tardymo izoliatoriui

7. Siekiant užtikrinti subjektų ir valstybės finansinių ataskaitų duomenų teisingumą, išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus priimant sprendimus dėl netinkamo (negalimo) naudoti turto ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.

Lietuvos sporto universitetui, Vilniaus universiteto ligoninei Santaros klinikoms, Vilniaus dailės akademijai

8. Siekiant užtikrinti subjektų ir valstybės finansinių ataskaitų duomenų teisingumą, išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus priimant sprendimus dėl pajamų registravimo ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.

Susiekimo ir Žemės ūkio ministerijoms, Lietuvos edukologijos universitetui, Pasienio kontrolės punktų direkcijai, Šiaulių universitetui

9. Siekiant užtikrinti subjektų ir valstybės finansinių ataskaitų duomenų teisingumą, išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus priimant sprendimus dėl sąnaudų registravimo ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.

Muitinės departamentui

10. Siekiant užtikrinti subjektų ir valstybės finansinių ataskaitų duomenų teisingumą, išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus priimant sprendimus dėl nuomos sutarčių priskyrimo veiklos ar finansinei nuomai ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.

Aplinkos, Kultūros, Socialinės apsaugos ir darbo, Sveikatos apsaugos, Švietimo ir mokslo, Teisingumo, Vidaus reikalų ir Žemės ūkio ministerijoms

11. Siekiant užtikrinti subjektų ir valstybės finansinių ataskaitų duomenų teisingumą, išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus dėl pavaldžių ir konsoliduojamų įstaigų finansinių ataskaitų duomenų teisingumo ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.

Lietuvos automobilių kelių direkcijai

12. Siekiant užtikrinti subjektų ir valstybės finansinių ataskaitų duomenų teisingumą, išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus pateikiant informaciją finansinių ataskaitų rinkiniuose ir priimti sprendimus, užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.